

PHẠM MINH THUẬN

TRƯỚC KHI TỐT NGHIỆP ĐẠI HỌC

99 VIỆC CẦN LÀM TRƯỚC KHI

TỐT NGHIỆP ĐẠI HỌC

99 VIỆC CẦN LÀM TRƯỚC KHI TỐT NGHIỆP ĐẠI HỌC

Bản quyền tiếng Việt © Phạm Minh Thuận, 2017

Không phần nào trong xuất bản phẩm này được phép sao chép
hay phát hành dưới bất kỳ hình thức hoặc phương tiện nào
mà không có sự cho phép trước bằng văn bản của Công ty Cổ phần Sách Alpha.

Chúng tôi luôn mong muốn nhận được những ý kiến đóng góp của quý vị độc giả
để sách ngày càng hoàn thiện hơn.

Góp ý về sách, liên hệ về bản thảo và bản dịch: publication@alphabooks.vn

Liên hệ hợp tác về nội dung số: ebook@alphabooks.vn

Liên hệ hợp tác xuất bản & truyền thông trên sách: project@alphabooks.vn

Liên hệ dịch vụ tư vấn, đại diện & giao dịch bản quyền: copyright@alphabooks.vn

PHẠM MINH THUẬN

99 VIỆC CẦN LÀM TRƯỚC KHI

TỐT NGHIỆP ĐẠI HỌC

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG

MỤC LỤC

Lời nói đầu.....	7
Chương 1 Thích ứng với môi trường đại học: Trước lạ sau quen.....	9
Chương 2 Tích cực học tập: Đừng bỏ phí giảng đường.....	34
Chương 3 Sống tích cực: Tự do không buông thả.....	59
Chương 4 Học cách đối nhân xử thế: Khôn ngoan chứ đừng khôn lanh	79
Chương 5 Lựa chọn nghề nghiệp: Nhất nghệ tinh nhất thân vinh.....	108
Chương 6 Hoàn thành kì tốt nghiệp: Không hoang mang cũng không chủ quan	126
Chương 7 Chuẩn bị đi làm.....	140
Chương 8 Sân việc: Cuộc đua kì thú.....	161
Chương 9 Khởi nghiệp: Tại sao không?.....	189

LỜI NÓI ĐẦU

“Cơ hội chỉ đến với người có chuẩn bị.”

Đại học trong mắt nhiều người là nơi “vượt thoát” áp lực học hành thi cử, là một thế giới tự do vô lo vô nghĩ, sinh viên được coi là “người lớn”, được tha hồ học điều mình yêu, làm điều mình thích, không phụ huynh “quản chế”, không “trường quy” ngặt nghèo... Tôi từng nghe nhiều phụ huynh động viên con em mình “Chịu khó mấy bữa, thi đỗ đại học rồi tha hồ chơi”?! Hay chính các bạn tân sinh viên nhắc nhau “Xóa đi thôi!”. Tân sinh viên nơi giảng đường đại học, tận hưởng sức sống thanh xuân căng tràn, dốc bầu nhiệt huyết tuổi trẻ, tận hưởng những năm tháng đẹp đẽ, còn gì tuyệt vời hơn thế? Và còn gì chính đáng hơn thế sau cuộc vượt vũ môn vĩ đại các bạn vừa thực hiện?

Nhưng thời gian trôi qua rất nhanh. Sau mấy năm thôi, ta sẽ thấy có một thực tế thế này, bản thân mình hoặc xung quanh luôn có những tân cử nhân

thậm chí tân thạc sĩ đang loay hoay với tấm bằng của mình. Có lẽ chính bản thân ta hay các bạn ấy cũng không thể ngờ câu chuyện tốt nghiệp = thất nghiệp lại xảy đến với mình nhanh như vậy, khát vọng “đấn thân lập nghiệp” còn nóng hổi “thân chủ” đã “bể bàng” vì xin việc, thử việc không thành công.

Bất cứ việc gì bạn từng làm đều có thể trở thành kinh nghiệm hay cứu cánh cho bạn một lúc nào đó. Bất cứ việc gì bạn không làm đều có thể trở thành điều tiếc nuối mãi mãi không thể cứu chữa. Đó cũng là nguồn cơn khiến chúng tôi bắt tay làm cuốn sách này. Hy vọng cuốn sách sẽ mang đến cho các bạn tân sinh viên những gợi ý về một “lộ trình” đại học “vui, bổ, ốn”. Chúc các bạn có những sự chuẩn bị thật tốt và hiệu quả để gặt hái thành công như chân lý trong câu khẩu hiệu nổi tiếng của Đại học Harvard: “Luôn chuẩn bị sẵn sàng, bạn sẽ thành công khi cơ hội đến”.

CHƯƠNG 1

Thích ứng với môi trường đại học: Trước lạ sau quen

Đừng nói bạn đổ vào một trường đại học xa nhà tí tấp, cho dù bạn đậu trúng trường đại học nằm ngay trong khu phố mình sống thì thực tế môi trường đại học lúc này vẫn là nơi bạn phải làm quen để thích nghi. Nhưng ông cha ta từ xưa đã dạy chuyện gì tất cũng “trước lạ sau quen”, bởi vậy các bạn tân sinh viên thân mến! Đừng sợ hãi! Đừng rụt rè! Thử thực hiện những việc nêu ở chương này, nó sẽ giúp bạn hòa mình cùng môi trường đại học một cách thoải mái.

1. Thích nghi với môi trường đại học

Tôi có một đứa em họ mới nhập học đại học hôm trước hôm sau đã bắt xe ô tô đi hơn trăm cây số về nhà sà vào lòng mẹ khóc hu hu vì nhớ nhà, nhớ mẹ và sáng hôm sau mẹ em lại tắt bật đưa con lên trường. Rồi tuần tuần tôi luôn thấy cô em về nhà với câu cửa miệng: “Về chứ, em nhớ nhà lắm”. Tôi cũng nhiều chuyện hỏi em sao không ở lại trường nghỉ ngơi thăm thú, đi về chỉ cho cực, em trả lời, nơi đó xa lạ quá, cứ ở được tuần là em nhớ nhà cồn cào...

Không thể phủ nhận vào đại học là bước chuyển cấp đầy chờ đợi nhưng cũng lắm lo ngại. Bạn sẽ có thể sốc khi thấy những điều khác biệt với môi trường cấp ba quen thuộc, đơn giản nhất như trường sở thanh thang, nội quy thông thoáng, thấy cô phóng khoáng, bạn học từ khắp miền đất nước, thậm chí là đến từ quốc gia khác... Có điều nếu bạn không chủ động làm quen và thích nghi với môi trường mới thì môi trường ấy cũng chẳng tự thích nghi được với bạn. Và bạn sẽ rơi vào bi kịch “người ở nhờ xa lạ”.

Vậy làm thế nào để thích nghi?

Chúng tôi cho rằng, sớm nhất có thể, thậm chí trước cả khi nhập trường hãy bắt đầu tìm kiếm thông tin về trường đại học bạn sẽ theo học, tất cả các thông tin chính thống ngoài lề qua tất cả các kênh thông

tin mà bạn có thể tiếp cận. Từ lịch sử, kiến trúc ngôi trường, khoa ngành trong trường, giảng viên, sinh viên khóa trên rồi đến đường ngang ngõ tắt trong trường, quán ăn quán nghỉ, hoặc bất cứ điều gì gây hứng thú cho bạn ở ngôi trường này... ngày nhập học, bạn có thể dành chút thời gian để mục sở thị những điều đã “nghe ngóng” được từ trước đó. Quá trình “đối chiếu” những điều “tai nghe” với sự việc “mắt thấy” sẽ cho bạn cảm giác thú vị và những kiến giải bất ngờ, đồng thời cũng là một cách xâm nhập môi trường vui vẻ, nhẹ nhàng.

Ngoài ra, để bớt bỡ ngỡ các bạn hãy tìm xem và ghi nhớ sơ đồ trường, nhớ vị trí và đường đi tới các địa điểm sẽ phải thường xuyên lui tới: giảng đường mình học, văn phòng khoa, phòng công tác sinh viên, phòng truyền thống, thư viện, sân thể dục, ký túc xá...

Tất nhiên “môi trường đại học” không chỉ có cơ sở vật chất khác lạ, nó còn là thầy cô, bạn bè và phương pháp học tập mới. Những điều này đôi khi bạn không thể thích ứng ngay trong ngày một ngày hai, nhưng nếu bạn tích cực và chủ động làm quen, kết giao, học hỏi, bạn sẽ nhanh bắt nhịp được thôi. Và đừng quên những số điện thoại “bỏ túi” khi cần kíp.

Thêm nữa, thông thường với các bạn tân sinh viên, thời gian đầu mới nhập trường gia đình các bạn cũng sẽ hào hứng với các thông tin về trường mà bạn

theo học, vì vậy “cập nhật” những chuyện xảy ra ở trường cũng là cách các bạn cân bằng tâm trạng và hòa nhập hơn với trường mình học.

2. Ổn định nơi ở

Trước đây tôi có một người bạn, tôi nhớ suốt thời đại học bạn đã chuyển nơi ở không biết bao lần, mỗi lần một lý do, nhưng tựu chung đều là do không tìm hiểu kỹ và không sẵn lòng thích nghi nên bạn mới phải chung sống với các cuộc “thiên di”. Nghe bạn than mệt vì cứ phải chuyển đi chuyển lại cũng thấy thương nhưng rồi tôi vẫn nghĩ, người đầu tiên phải lựa chọn cho cẩn thận lại phải là chính bạn.

Thông thường tân sinh viên đại học thường có mấy lựa chọn về chỗ ở như sau: Vẫn ở nhà cùng bố mẹ. Ở nhà người quen. Ở ký túc xá. Ở nhà trọ. Lưu ý chung cho chỗ ở của tân sinh viên nhằm thuận lợi nhất cho cuộc sống và học hành gồm các điểm sau: khoảng cách từ nơi ở tới trường; thực trạng giao thông từ nơi ở tới trường và các điểm bạn thường xuyên có hoạt động; an ninh khu vực nơi ở; điều kiện sinh hoạt...

Trường hợp các bạn ở nhà mình và ở nhà người thân bởi vì đa số các điều kiện khác đều thuận lợi hơn nên điểm cần cân nhắc nhất có lẽ là khoảng cách và giao thông. Các chuyên gia cho rằng bạn không nên ở xa trường quá 10km. Trường hợp khoảng cách xa

hơn khoảng cách lý tưởng này, có lẽ bạn nên cân nhắc lại phương tiện giao thông sẽ sử dụng, sao cho thời gian từ nơi ở tới trường không nên quá 1 giờ/1 lần di chuyển.

Trường hợp các bạn ở ký túc xá. Câu chuyện khoảng cách, phương tiện và an ninh có lẽ phần nào tương đối ổn thỏa nhưng điểm mấu chốt là điều kiện sinh hoạt và kỹ năng “chung sống hòa bình”, bởi lẽ một phòng ở từ 6-8 người mà mỗi người một tính cách, một tập tính sinh hoạt thì quả thật không dễ gì để hòa hợp. Trong hoàn cảnh này, đầu tiên, các bạn cần họp nhau lại thống nhất và đưa ra những nguyên tắc sinh hoạt chung cho cả phòng nhằm đảm bảo hài hòa tối đa quyền lợi của các thành viên như: nguyên tắc sử dụng điện nước, không gian sinh hoạt chung, giờ giấc sinh hoạt... Sau đó dựa trên tính cách của bản thân và thói quen sinh hoạt của các thành viên khác, bạn phải điều chỉnh hoặc thương lượng một số thói quen của mình và của những người còn lại nhằm mang lại sự thoải mái khi sống chung cho tất cả mọi người.

Nếu phải thuê nhà trọ có thể sẽ gặp rất nhiều khó khăn, do đó bạn cần dựa vào hoàn cảnh thực tế của mình để quyết định xem khoảng cách, giao thông, an ninh, điều kiện sinh hoạt, hay giá thuê, ở chung hay ở riêng... mới là điều kiện tiên quyết để

bạn chọn thuê chỗ trọ. Nhưng dù có dựa trên tiêu chí trọng tâm nào đi chăng nữa thì chúng tôi khuyên bạn không nhượng bộ vô điều kiện trong các vấn đề về an ninh và điều kiện sinh hoạt. Một môi trường an ninh không đảm bảo sẽ khiến bạn gặp nguy hiểm bất cứ lúc nào, một chỗ trọ điện nước chập chờn, môi trường sống ô nhiễm sẽ ảnh hưởng tới sức khỏe và cuộc sống của bạn. Vì vậy, bạn hãy tỉnh táo và kỹ càng một chút khi chọn nơi thuê trọ. Có thể nên nhờ người quen tìm giúp, hoặc tìm hiểu thông tin kỹ càng qua những người đang ở trọ tại chính khu nhà trọ đó, nghiên cứu kỹ các điều khoản thuê ở của hợp đồng, hoặc ở chung cùng một số bạn khác để góp tiền thuê được nơi ở tiện nghi hơn... Bạn có thể chọn nhầm nhà trọ ở lần thử nhất do thiếu kinh nghiệm và bị hoàn cảnh thúc ép, điều đó không đáng trách. Nhưng khi bạn tiếp tục phạm sai lầm thì thật đáng tiếc và đáng trách.

3. Cân bằng tài chính

Tôi có một cô em họ, gia đình em ở quê rất khá giả nên khi đi học đại học cô em tôi cũng không thiếu thốn gì. Tuy nhiên, lúc nào tôi cũng nghe được tin có người họ hàng phàn nàn em hay đến vay mượn tiền, hay kêu hết tiền. Rồi có lần em đến tìm tôi, hỏi vay tiền sửa xe máy, nhưng ngay hôm sau tôi thấy xe em vẫn hỏng, còn em thì đeo một chiếc đồng hồ mới toanh.

“Còn tiền không X? Tớ mượn mấy hôm, bố mẹ chưa kịp chuyển tiền cho tớ”. – Y nhăn nhó khó khăn nói với X. Đó đã trở thành “tình huống kinh điển” của cuộc sống sinh viên. Và có lẽ sinh viên sẽ có ngàn lẻ một lý do để mắc nợ nần. Đặc biệt với tân sinh viên nguy cơ túng quẫn càng cao hơn nữa, phần lớn do bạn chưa quen làm chủ chi tiêu và sẽ gặp phải nhiều sự cố bất ngờ vì đang ở giai đoạn làm quen môi trường sống. Vậy hóa giải nỗi lo nợ nần này thế nào? Ông cha ta có dạy “Khéo ăn thì no, khéo co thì ấm”. Dưới đây là một số tips dành cho bạn:

#Đầu tiên, bạn cần có kế hoạch chi tiêu khoa học. Hãy liệt kê ra những khoản chi tiêu cố định cơ bản nhất như: tiền ăn, tiền ở, tiền đi lại, tiền mua sắm, tiền học thêm, một khoản tiền dự phòng cố định cho những trường hợp đột xuất như đau ốm, đồ đạc hỏng hóc... Sau đó cân đối với số tiền bạn “chắc chắn có” từ nguồn bố mẹ “tài trợ” hằng tháng xem thừa thiếu thế nào. Dôi dư thì tiếp tục lên kế hoạch tiết kiệm, thiếu hụt thì lên kế hoạch cắt giảm chi tiêu hoặc làm thêm tăng thu nhập. Số tiền được “tài trợ” mà “vừa khéo” thì bạn hãy tỉnh táo duy trì “an ninh tài chính” cho bản thân.

#Khi đã có được một kế hoạch chi tiêu khoa học, chi tiết hằng ngày, hằng tuần, hằng tháng rồi thì bạn phải kiên quyết tuân thủ kế hoạch tài chính

đã đặt ra để đảm bảo “an toàn tài chính”. Tuyệt đối không tùy hứng mà “vung tay quá trán”, đừng tưởng những món đồ nho nhỏ bạn mua vì thích, những bữa ăn đắt đỏ mà bạn nổi hứng vì thèm... sẽ nằm trong khả năng chi trả của bạn mãi. Ngoài ra cũng cần nhớ, bạn vừa bước sang cuộc sống sinh viên, còn rất nhiều nhu cầu sẽ phát sinh mà gia đình bạn bè có thể ở xa nên không thể hỗ trợ bạn kịp thời được. Bất cứ hành động tài chính nào của bạn từ mua đồ, đi chơi, cho bạn vay... cũng cần được cân nhắc kỹ lưỡng đều phải dựa trên tình hình thực tế và thực dụng mà quyết định.

#Giữ tiền cũng là câu chuyện bạn cần chú ý. Bạn có thể để tiền trong thẻ ngân hàng, sổ tiết kiệm, gửi người thân... nhưng tốt nhất bạn chỉ nên cầm theo ít tiền mặt và khi mang theo tiền mặt, thẻ ngân hàng, tài sản khác thì cũng vẫn phải chú ý giữ an toàn cho túi tiền và đồ đạc của bạn, để phòng kẻ gian lấy mất.

#Dành tiền nếu bạn có thể, ví dụ dành tiền được tặng khi nhập học, dành tiền chênh lệch khi mua sắm thông minh, từng món dành dụm nhỏ đến lúc nào đấy sẽ giúp bạn có được tự do tài chính.

#Ghi chép lại những khoản chi tiêu hằng tháng cũng là thao tác quản lý tài chính cơ bản giúp bạn có cái nhìn chính xác hơn về chi dùng của mình. Nó giúp bạn rút ra mức độ bạn được chi tiêu tự do hằng

ngày, từ đó thiết lập hành lang an toàn chỉ tiêu cho bản thân.

4. Kết giao bạn mới

Hai cô bạn học cấp ba học ở hai trường đại học khác nhau, được nghỉ lễ về nhà là lao đến gặp nhau tâm sự chị em. Ngồi cả ngày tôi chỉ nghe hai cô bé phàn nàn nào những là bạn bè mới kênh kiệu, xa cách, khó gần, khó chịu... Rồi thì nhớ về những kỉ niệm của của hai cô ở ngôi trường cấp ba thương mến, bạn bè thân thương biết mấy... Còn tôi thì lại nhớ, cũng chính cô bé kia đã từng đòi nghỉ học khi mới vào cấp ba do phải chuyển đến học ở trường thị xã, các bạn mới quá xa lạ.

Không thể kết nối được với bạn bè mới. Không cảm thấy gần bó được với môi trường mới. Dường như nhiều trong số tân sinh viên tôi quen biết đều phải trải qua cơn “sốc phản vệ” tình cảm như vậy. Các em không quen được việc bạn mới sẽ có thể hoàn toàn phớt lờ mình, không thân thiện hay thậm chí chẳng đáp lại câu hỏi của mình. Có em thậm chí còn stress vì cảm giác không thể hòa nhập cùng tập thể lớp đại học.

Thực trạng thường thấy là các bạn tân sinh viên rất hay bị “ngợp” khi bắt đầu tiếp xúc với những người bạn mới đến từ nhiều miền tổ quốc thậm chí là từ một đất nước khác. Những người bạn ấy có thể hoàn toàn khác biệt bạn về hoàn cảnh, tính cách,

hành xử... Nhưng dù khác biệt đến thế nào thì sự thật không thể thay đổi là các bạn vẫn cùng lớp, cùng khoa, cùng khóa, cùng trường... và chắc chắn không thể và không nên coi nhau là những người “không liên quan”.

Ngạn ngữ có câu “Ở nhà dựa bố mẹ, ra đường dựa bạn bè”. Bạn bè không chỉ là đời sống xã hội của bạn mà còn là “chỗ dựa” của bạn trong một chừng mực nào đó nhất là cảnh sinh viên xa nhà. Vì vậy, bạn phải xác định tinh thần chủ động hòa nhập, tích cực kết giao nếu không muốn mình bị “bỏ quên”.

Một số “bỏ nhỏ” để kết bạn mới cho các bạn tân sinh viên như sau: Hãy chủ động trò chuyện, giao lưu cùng các bạn mới, từ những câu chuyện “giao lưu” ấy có thể bạn sẽ tìm được người hợp cạ với bạn nhất, hãy nắm bắt cơ hội và có cho mình một nhóm bạn thân, từ nhóm nòng cốt đó bạn sẽ dễ dàng có thêm nhiều bạn bè hơn. Tất nhiên quá trình này không thể sớm chiều cho kết quả ngay. Bạn đừng vội nản lòng, đừng vội bỏ cuộc ngay khi bắt gặp một biểu hiện “không thiện chí” của đối phương, bởi vì có thể đối phương cũng đang “bối rối” như bạn vì một sự “từ chối mơ hồ” nào đó ở nơi khác mà thôi. Tuổi trẻ hay ở chỗ tất cả các bạn dù có e dè, khép kín đến đâu vẫn cởi mở đủ để mở lòng kết bạn giao lưu vì thế nếu chưa bắt chuyện thành công thì bạn đừng vội nản nhé, có thể

một tình bạn sẽ nảy nở vào câu chuyện lần sau. Hãy lên cho mình một chiến lược kết bạn mới và bồi đắp những tình bạn đẹp trong thời đại học.

5. Giữ liên lạc với bạn cũ

Hương và Hoa là hai chị em họ. Hai cô bé sinh cùng năm học cùng trường, ở gần nhà, lại là chị em họ, nên có thân thiết cũng là chuyện bình thường. Thế mà sau khi đỗ đại học ở hai thành phố khác nhau hai cô gần như “cắt đứt” liên lạc. Phụ huynh hết sức ngạc nhiên khi nghe con nói không liên lạc với người chị em kia nữa.

Có thể những chuyện như Hương và Hoa không phổ biến vì tôi thường thấy người ta xếp bạn bè nổi khối, nhất là bạn bè thời cấp ba là một trong những nhóm bạn bè bền vững nhất. Và có lẽ cảnh thường thấy là các bạn tân sinh viên tuy đã có trường mới, bạn mới nhưng vẫn còn “đắm đuối” với bạn bè cấp ba. Nhưng chúng tôi vẫn viết mục này mục đích không ngoài nhắc nhở các bạn hãy duy trì độ quan tâm tới nhau để tình bạn này bền vững. Có thể thời gian đầu còn lạ trường lạ lớp chưa quen bạn mới, các bạn sẽ tìm về tâm sự với những người bạn cũ của mình, chúng tôi khuyến khích điều đó, bởi các bạn có thể đang có những vấn đề chung, hoặc giả cách giải quyết của bạn hay bạn bè cũ sẽ bổ khuyết cho nhau và giúp các bạn có sức mạnh tinh thần, sức mạnh tập thể để hòa nhập cùng cộng đồng mới. Sau

đó khi các bạn có bạn mới, các bạn có thể thưa dần liên lạc với bạn cũ, chúng tôi vẫn cho rằng điều đó không đáng trách vì nó khá đương nhiên, ai rồi cũng khác, ai rồi cũng “mới”. Điều chúng tôi muốn nhắc đến là việc duy trì sợi dây liên lạc với bạn cũ, nó là điều nên và tốt. Các bạn có thể lập nhóm cựu học sinh lớp X, trường Y, khóa Z, bầu ra người “giữ nhịp” để quy tụ họp lớp, liên lạc lâu dài. Những mối quan hệ bạn bè cấp ba không chỉ là chỗ dựa tinh thần cho bạn mà còn là những cầu nối cuộc sống cộng đồng cho bạn bây giờ và sau này nữa.

6. Sắp xếp thời gian biểu

Trong khuôn viên trường Đại học X, hai nữ sinh có lẽ vừa tan buổi thi, khuôn mặt một bạn vẫn còn có gì đó tiếc nuối khó tin, bạn còn lại thì bình tĩnh hơn.

“Làm bài thế nào?” – Người bình tĩnh hơn hỏi.

“Tiếc quá, qua không kịp đọc kỹ mục 2 chương 4, nay lại thi đúng vào đó” – Người còn lại trả lời.

Chưa biết chừng một ngày nào đó tôi lại nghe được câu chuyện này từ chính các bạn.

Có một thực tế khá phổ biến là sinh viên thường mãi vui theo kiểu để dành kiến thức đến khi thi mới học. Cho nên kết quả học tập thường không như ý. Đó chính là lý do ngay khi các bạn mới nhập trường chúng tôi đã khuyên các bạn nên có thời gian biểu

và học cách tuân thủ nó một cách chặt chẽ, bạn sẽ có một ngày học tập, làm việc khoa học và hiệu quả.

Một thời gian biểu “chuẩn men” sẽ được ra đời sau khi bạn cân nhắc và áp dụng khéo léo những bí kíp sau:

#Lên danh sách những việc cần làm trong ngày: chúng ta sẽ có những việc cố định như học, ăn, nghỉ ngơi; bên cạnh đó là những việc “mang tính thời sự” tùy từng ngày. Chúng ta ưu tiên những việc không thể không làm trong đó ưu tiên số một là học. Sau đó vẫn phải dành thời gian cho các việc phát sinh khác. Và có thể tự thưởng cho mình một khoảng thời gian nghỉ ngơi sau khi hoàn thành một việc nào đó.

#Tận dụng thời gian hợp lý: ví dụ, ôn lại bài trên xe bus đến trường; nghe nhạc khi chạy bộ; phơi quần áo khi chờ cơm chín...

#Học cách nói “không”: nếu có lời mời, lời rủ đi chơi khi bạn chưa học xong, chưa hoàn thành xong công việc của ngày đó. Hãy chắc chắn bạn không phá hỏng thời gian biểu tự đặt ra.

#Chọn thời điểm thích hợp: chỉ bạn mới biết “cơ địa” mình ra sao trong từng hoạt động cụ thể. Hãy tận dụng đúng thời điểm, ví dụ hãy học vào thời điểm bạn tư duy tốt nhất hay hôm nay là “học vào” nhất...

#Ôn lại kiến thức hằng ngày: hãy nhớ lại những điều hay ho bạn đã học, đọc, nghĩ... được, nó rất có ích cho bạn vào một lúc nào đấy. Và việc ôn lại này sẽ làm đầy kho dữ liệu phòng của bạn.

#Cho mọi người biết thời gian biểu của bạn: điều này có thể giúp những người tinh ý không làm phiền bạn những lúc bạn đang “có việc quan trọng”.

#Đừng phí thời gian lo lắng không đâu: hãy suy nghĩ tích cực, bạn có thể hoang mang nhưng đừng dành quá nhiều thời gian để tưởng tượng ra đủ loại nguy cơ có thể xảy ra, chuyện chưa xảy ra đừng quá nặng nề khi nghĩ về nó. Cũng đừng dằn vặt vì chưa làm xong, làm kịp việc gì đó trong ngày, thời gian đó để bắt tay vào việc sẽ tốt hơn.

#Ngủ ngon giấc: một giấc ngủ chất lượng sẽ giúp bạn minh mẫn và khỏe khoắn để học tập và lao động. Vì vậy hãy tập trung cho giấc ngủ ngon và sâu.

7. Ứng cử, tranh cử làm cán bộ lớp

Tùng và Trung là đôi bạn thân từ thuở cấp ba, khác với Trung rất năng nổ và có khiếu lãnh đạo, Tùng lại trầm tính hơn, chỉ thích làm “người vô hình” trong mỗi dịp lớp có phong trào. Năm nay cả hai cùng đổ vào một khoa của Đại học X. Tùng nghĩ là đương nhiên Trung nên tiếp tục ứng cử làm lớp trưởng, cho nên, khi Trung từ chối đưa tên mình vào danh sách ứng cử viên, tan buổi họp lớp cậu đã hỏi bạn:

“Sao cậu lại không nhân làm lớp trưởng nữa? Nhiều người ủng hộ cậu thế cơ mà. Tớ cũng nghĩ cậu nên nhận lời.”

“Thôi! Ăn cơm nhà vác tù và hàng tổng thế đủ rồi.”

Thêm một câu chuyện tôi nghe được từ các bạn tân sinh viên nói về chuyện làm lớp trưởng như vậy. Tôi hoàn toàn đồng tình với các bạn khi cho rằng làm cán bộ lớp ở trường phổ thông đa phần gần như một sự “hi sinh” kiểu “ôm rơm nặng bụng”. Tuy nhiên làm cán bộ lớp ở bậc đại học lại khá khác. Vẫn giống ở điệp khúc: hợp hành – phổ biến; đi đâu – thúc đẩy; gương mẫu – kiểm soát... Nói chung, bạn sẽ mất khá nhiều thời gian để lo “chuyện người khác” nhưng đổi lại làm cán bộ lớp ở đại học lại mang đến những điều mà chỉ khi là cán bộ lớp bạn mới có. Trước hết đó là lợi thế “quan hệ”, chắc chắn các bạn sẽ được tiếp xúc với các thầy cô, anh chị khóa trên, các bậc lãnh đạo ngoài trường, các gương thành đạt hoặc thành danh có liên quan tới trường... những mối quan hệ này thoạt nhìn tưởng như bó hẹp kiểu “ao làng” nhưng thực ra nó lại là những mối quan hệ, những cơ hội và kinh nghiệm sát sườn nhất với ngành học của bạn, đồng thời nó giúp bạn phát triển rất nhiều kỹ năng mềm. Bởi vì trải nghiệm làm cán bộ lớp đại học đa phần là tuyệt vời và hữu ích, cho nên đa phần các bạn tân sinh viên thường được người thân khuyến khích

tranh cử làm cán bộ lớp. Vậy bạn phải làm thế nào để trúng cử? Trước tiên hãy coi công việc tranh cử là nghiêm túc và lên một kế hoạch ứng cử cho bản thân thật nghiêm túc nữa. Cán bộ lớp thường có: lớp trưởng, bí thư chi đoàn, thủ quỹ, cán sự học tập... tùy từng trường, lớp. Vậy bạn muốn tranh cử vị trí nào? Hãy chuẩn bị một bài thuyết trình về lý do, khả năng và định hướng của bạn để phát biểu trôi chảy khi ứng cử. Hãy tự tin và hãy nhớ bất cứ điểm mạnh nào của bạn cũng có thể trở thành điểm bứt phá để chiến thắng.

8. Theo các khóa học kỹ năng, năng khiếu

Đôi bạn mới của lớp Đại học X năm nay – Khoa và Đăng – có rất nhiều sở thích chung, ngoài ra các cậu còn chung chí hướng phải chủ động rèn giũa kỹ năng, bồi dưỡng năng khiếu ngay khi nhập học đại học. Hôm nay hai cậu quyết định dạo một vòng các trung tâm kỹ năng, trung tâm thể thao, trung tâm năng khiếu để tìm lớp học.

“Organ, Guitar hay Dance sport, cậu định đăng kí học môn nào?” – Khoa hỏi bạn.

“Không! Mình học kỹ năng diễn thuyết trước đám đông.” – Đăng trả lời.

Những năm gần đây ở các thành phố lớn “nở rộ các lớp học kỹ năng, năng khiếu”. Như vậy để thấy các lớp kỹ năng, năng khiếu là nhu cầu tất yếu

với mọi người chứ không riêng gì sinh viên, nhưng có lẽ sinh viên là người cần và có thể học được nhiều hơn cả từ những khóa học này. Cần bởi lẽ nó là chia khóa thành công cho các bạn. Học tốt bởi các bạn có nhiệt huyết và có nhiều điều kiện khác để hoàn thành nó tốt nhất so với các nhóm khác. Vấn đề ở đây là bạn mới nhập trường trong khi có quá nhiều khóa học dạng này được “rao bán” hay quảng cáo. Bạn phải chọn thế nào mới đúng lớp, đúng môn, đúng mục đích? Tất nhiên bạn mới bước vào ngưỡng cửa đại học, bạn có quyền học thử, có quyền chọn sai. Nhưng như thế cũng lãng phí thời gia và tiền của làm sao! Bạn vẫn nên học đúng môn và đúng nơi. Hoặc giả có “học nhầm” thì cũng một lần thôi nhé! Bí quyết để chọn đúng khóa học kỹ năng là: tham khảo kinh nghiệm từ người đi trước (anh chị khóa trên, bạn bè, người quen) + đi thực địa địa điểm học + học thử nếu có thể... Các lớp năng khiếu thì đặc thù hơn một chút vì điều kiện cần khác nữa là bạn phải có ít nhiều năng khiếu hay tố chất của năng khiếu ấy. Ở tuổi các bạn, tìm những khóa tiếp tục bồi dưỡng và phát triển năng khiếu từng học có lẽ sẽ ổn hơn. Tóm lại là tìm hiểu kỹ càng trước khi đăng kí hay quyết định học. Kể cả vào học rồi cũng hãy tham khảo và so sánh hình thức đào tạo của nơi bạn học với những nơi khác mà bạn biết.

9. Săn học bổng du học

Thanh Hằng và Hoàng Nhung mới bắt đầu thân với nhau chưa lâu ở lớp đại học. Hai cô bạn rất hợp cạ và quần quýt nhau. Cho đến sáng nay, Hoàng Nhung không đến lớp mà không nhắn nhủ gì khiến Thanh Hằng rất lo lắng bèn tranh thủ giờ giải lao gọi ngay cho cô bạn để hỏi han:

“Cậu không đi học? Có chuyện gì vậy, cậu bị ốm à?”

“À, không. Túi bụi quá nên nhắn tin cho cậu mà quên nhấn nút gửi. Mình đi làm thủ tục rút hồ sơ đó. Mình sẽ đi du học Canada.”

Những mẫu đối thoại như thế này không phải không có ngay trong khoảng tháng đầu sinh viên nhập trường và trong năm đầu sinh viên, đối thoại này còn gặp nhiều nữa. Nếu các bạn dùng từ khóa “cơ hội du học cho sinh viên” tìm kiếm trên Google bạn sẽ được khoảng 4.040.000 kết quả (0,33 giây). Vô vàn cơ hội cho các bạn. Tất nhiên là cơ hội thôi. Nhưng nếu bạn có ước muốn đi du học, hãy đặt nó là mục tiêu và bạn hãy lên kế hoạch “săn học bổng du học” ngay từ bây giờ. Điều đầu tiên là tiếp cận thông tin, bạn sẽ thêm phần cơ hội nếu biết thông tin sớm để kịp “chạy đua” tiêu chuẩn và chuẩn bị được bộ hồ sơ chín chu, ấn tượng. Thêm nữa, các học bổng thường yêu cầu khá nhiều tiêu chuẩn, trong đó có những tiêu chuẩn mà bạn phải rèn luyện hằng năm mới đạt được, do đó biết thông tin càng sớm càng có lợi cho bạn. Bạn có thể tiếp cận thông tin tại khoa, trường của bạn, trên

báo, trên mạng Internet, qua các triển lãm du học, qua bạn bè, người quen của bạn... Tất nhiên trước đó bạn nên có những “đích đến” cụ thể, ví dụ như ngành bạn muốn đi du học, thành phố, đất nước bạn muốn tới du học... hoặc có thể chọn hình thức du học tại chỗ, du học liên kết 2-2 (2 năm học ở Việt Nam, 2 năm học ở nước ngoài). Từ đó tham khảo các cơ hội đáp ứng những mong muốn đã “khoanh vùng” đó để chuẩn bị tâm thế và dần từng bước hoàn thiện yêu cầu. Hãy thực sự mua/xin/tải một bộ hồ sơ đăng kí du học và điền thông tin vào đó. Việc này sẽ giúp bạn có cái nhìn chính xác hơn về chặng đường theo đuổi mục tiêu mình ao ước.

10. Suy nghĩ khác đi

Quế Hương là em gái bạn học của tôi, cô bé khá hoạt bát và thân thiện nên ai cũng nghĩ em đi học đại học sẽ rất vui, kiểu như chim sổ lồng. Thế mà sau một tháng nhập trường, chúng tôi thấy em ỉu xiu ca thán: “Em chán quá. Lớp thì đông, chẳng ai biết đến ai. Học cả tháng rồi mà em vẫn chưa quen ai cả. Mỗi lần ngồi một chỗ, một góc. Bạn trong lớp nhìn cứ kiểu kiêu kiêu ấy...”

Từ đó tôi mới nghĩ, nếu các bạn tân sinh viên suy nghĩ khác đi, kết quả sẽ khác. Không thể phủ nhận nữ sinh luôn dịu dàng và cần tình cảm, cần sự quan tâm... cho nên nhập trường đại học có thể gây ra những cú sốc với các bạn từ những chuyện như:

môi trường xa lạ, bạn bè khó gần, nhà trọ thiếu tiện nghi, đi lại không thuận lợi, học hành chưa bắt nhịp được... Tôi lại nhớ cuộc phỏng vấn một nữ sinh có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn nhưng lại đạt thành tích rất tốt. Em có nói với tôi thế này: “Đôi khi có người chia sẻ với em, sao con nhà cô chú thuận lợi thế mà không được như cháu, cháu làm thế nào để vượt qua khó khăn? Em đã nói, thực ra cháu không có khái niệm về khó khăn, cháu chỉ có khái niệm đi lên phía trước ạ.” Tôi nghĩ “liều thuốc chống sốc cho tân sinh viên” chính là nghĩ khác đi. Đừng coi những điều thất ý bạn gặp là khó khăn ghê gớm, là đen đui vô tận, là thật không may... Đừng coi những sự vô cảm bạn gặp là ác ý, thù địch, hãy cho đó là sự vô tâm thôi. Mọi thứ sẽ đơn giản hơn nhiều nếu bạn nghĩ nó đơn giản. Đừng nhớ tiếc những chăm chút tròn vành từng có trước đây, hãy nhớ rằng sinh viên là một chặng đường mới, chặng đường bạn tự đi trên đôi chân của chính mình. Không dựa dẫm, không ỷ lại, không chờ người ta mở rộng vòng tay chào đón bạn mới bắt đầu xã giao. Chấm dứt than phiền chán nản trước môi trường mới, hãy tạo cho mình nguồn năng lượng tràn đầy để “thay đổi hoàn cảnh”.

II. Tự lập thực thụ

Hơn tháng nay rồi tôi mới có dịp về quê thăm gia đình họ hàng, còn đang trong câu chuyện với gia đình đã

thầy thím tôi tất tả chạy sang chân chưa bước vào nhà thím đã vội vã nói

"Này, anh có lên Hà Nội ngay chưa cho thím gửi đồ lên cho cái Ngọc mấy!"

"Thực phẩm sạch à thím?"

"Ừ. Vả lại ở nhà nó có được đi chợ bao giờ đâu anh. Đến thịt mỡ, thịt chân giò cũng không phân biệt được".

Tôi không hề phản đối việc các bậc cha mẹ chăm chút cho con em nhưng tôi phản đối các bạn tân sinh viên mãi không dám "dứt bầu vú mẹ" để trưởng thành. Bạn chưa từng đi chợ, chưa từng quản lý chi tiêu, chưa từng tự đi học, chưa từng tự nấu ăn, chưa từng đi làm thêm... đừng lấy đó làm lý do để không làm những việc đó. Tất cả mọi việc, mọi người đều có những lần đầu tiên đáng nhớ. Và chỉ có tự lập mới khiến bạn hòa nhập vào cuộc sống sinh viên và môi trường đại học. Hãy kiên trì học cách sống tự lập! Tự đi chợ, nấu ăn dần dần rồi sẽ quen. Tự chăm sóc bản thân từ nhu cầu nhỏ nhất để không phụ thuộc vào ai, thậm chí có thể làm chỗ dựa cho bạn bè những lúc cơ nhỡ. Tự tìm việc phù hợp và đi làm thêm để có thêm kinh nghiệm sống. Tự tìm hiểu những cơ hội học tập và việc làm để có thể không phải lao đao khi ra trường. Tự nghiêm khắc trong kế hoạch chi tiêu, quản lý chi tiêu khoa học và thông minh. Tự vượt qua những khó khăn

phát sinh trong cuộc sống trước khi nghĩ đến cầu cứu ai đó. Hãy dũng cảm như chú chim mới ra ràng bởi phía trước bạn là bầu trời bao la. Một khi bạn có thể tự lập rồi thì cuộc sống chẳng thể làm khó bạn được nữa. Đừng trở thành đứa trẻ mãi không chịu lớn trong khi bạn đã là sinh viên đại học.

12. Thử những việc chưa từng thử

Thúy Hà sinh ra ở Hà Nội, vào học đại học cô lại dễ dàng chơi thân với Phính, cô nàng người vùng cao Bắc Kạn. Thấy Thúy Hà cũng yêu phong cảnh rừng núi, nhân dịp nghỉ cuối tuần, Phính bèn mời Thúy Hà về nhà mình chơi:

"Về nhà tớ chơi đi. Đảm bảo cậu sẽ thích. Tớ sẽ dẫn cậu đi hái quả trong vườn ông nội tớ..."

"Nhưng tớ chưa về quê bao giờ. Tớ sợ muỗi, sợ rắn..."

"Hi hi. Máy con đó đâu có còn. Giờ quê cũng xí bết, bếp ga rồi tiểu thư ơi."

Thực ra chúng tôi biết rằng với nông nổi tuổi trẻ thì có cấm cản cũng sợ rằng các bạn sinh viên cũng sẽ làm một số việc chưa từng làm. Chúng tôi chỉ khuyên các bạn nhất là các bạn tân sinh viên không liều mình thử sức những việc không an toàn mà thôi. Bạn có thể chưa từng hút sách, rượu chè, cờ bạc, lô đề, ma túy, mại dâm, cầm đồ, cầm quán... vậy cũng đừng định thử nó nhé. Hãy kiên định trước những dụ dỗ của các đối tượng xấu muốn lôi kéo bạn vào

các tệ nạn ấy. Hãy kiên quyết từ chối và tìm cơ tránh xa những người như vậy. Bên cạnh đó chúng tôi vẫn khuyến khích các bạn tân sinh viên mạnh dạn thực hiện những việc “chưa bao giờ làm” như tham gia hội nhóm năng khiếu/sở thích, hội đồng hương, đi làm thêm, đi học kỹ năng, đi về quê bạn bè, đi dã ngoại qua đêm, đi phượt... nhìn chung là tất cả những hoạt động lành mạnh mà bạn hứng thú và có khả năng. Có rất nhiều luồng ý kiến xã hội lo lắng cho an nguy của các bạn, đặc biệt các bạn tân sinh viên còn chưa từng trải, hay bốc đồng và hành động liều lĩnh trong các hoạt động hội nhóm. Nhưng chúng tôi tin nếu các bạn đủ hiểu biết, được trang bị kiến thức cần thiết và có ý thức kỉ luật thì các bạn sẽ an toàn. Hãy tìm hiểu kỹ trước khi thực hiện ngay cả những việc bạn đã có kinh nghiệm phần nào. Và hãy tuân thủ “chương trình hành động chung” nếu có, đừng tự ý hành động để nguy hiểm cho bản thân và đoàn đồng hành. Cuối cùng là hãy chắc chắn và thực hiện những việc chưa từng làm, để làm giàu đẹp cho cuộc đời cũng như làm phong phú thêm trải nghiệm bản thân.

13. Không định kiến, không phân biệt đối xử

Tôi từng nghe cháu họ khoe đi học đại học khó chịu lắm, gặp toàn những đứa “quê quê”, làm gì cũng ngơ ngác, nhút nhát, chẳng được phong cách như cháu tôi và các bạn thành phố của cháu.

Đại học là ngôi trường quy tụ sinh viên khắp mọi miền tổ quốc và cả sinh viên quốc tế, cho nên việc ai đó “khác” ta cũng không phải chuyện hiếm gặp. Thậm chí một lớp học “đa thành phần” là cơ hội tuyệt vời cho bạn giao lưu học hỏi và khám phá những điều mới lạ. Cho nên đừng yêu ghét từ cái nhìn đầu tiên bởi định kiến. Chúng ta hay nói với nhau “tưởng thế mà không phải thế” tức không phải lúc nào hình thức cũng thống nhất với nội dung. Cho nên đừng vội vàng đánh giá người khác bằng định kiến bản thân. Mỗi một sự việc diễn ra đều có thể được nhìn nhận từ những góc độ khác nhau. Một bộ thời trang lạc mốt, một dáng điệu lơ ngơ... có thể ẩn chứa đằng sau bất kì câu chuyện cảm động nào đó mà bạn chưa biết, cho nên chớ vội khinh khi rồi buông lời miệt thị! Một lời nhờ vả vô lý nhất tới bạn từ đối phương đôi khi lại mở ra cơ hội không tưởng... cho nên đừng vội tức giận và cự tuyệt. Và trên hết chúng ta kết bạn với nhau bởi sự đồng điệu của tâm hồn và sự chân thành của nhau, tất cả những điều bề ngoài khác đều có thể bị biến đổi theo thời gian, tất nhiên ngay cả nhân sinh quan, thế giới quan, giá trị quan... của một người cũng có thể thay đổi, nhưng nó không thể là chuyện một sớm một chiều. Chúng ta nên cẩn trọng khi đánh giá về người khác, càng cần xóa bỏ định kiến khi nhìn nhận một ai đó, nhất là những người bạn đến từ những vùng văn hóa mới mẻ với

ta. Về phần “so sánh”, câu chuyện cũng tương tự như vậy, hãy nhớ các bạn đang có những xuất phát điểm khác nhau nên mọi sự so sánh đều khập khiễng, và đôi khi khả năng, kinh nghiệm, phong cách, phục sức của các bạn hơn người là vì gia đình bạn tạm có điều kiện hơn, vậy thôi.

CHƯƠNG 2

Tích cực học tập: Đừng bỏ phí giảng đường

Cho dù có bao nhiêu người “khuyến khích” các bạn trốn tiết, bỏ giờ; bao nhiêu cám dỗ khiến bạn chỉ muốn trốn tiết, bỏ giờ; bao nhiêu “nghịch cảnh” khiến bạn phải trốn tiết, bỏ giờ... Các bạn hãy nhớ “*Kiến thức tích lũy được hôm nay, thành công cho tương lai mai sau*” – như nội dung một khẩu hiệu chúng tôi gặp tại một trường đại học nọ.

14. Đăng kí tín chỉ hợp lý

Sáng sớm, Hoa đã gọi điện cho Hường chia sẻ chuyện chọn môn học cho học kì đầu tiên sau khi nhà trường công bố danh sách môn.

“Học môn X chắc là khô khan lắm, tớ quyết định chuyển sang môn Y này trước.”

“Còn hơn tớ chẳng chọn được môn tự chọn nào ưng ý cả. Kì này chắc tớ chỉ đăng kí học mỗi các môn bắt buộc”

Hiện nay hình thức học theo tín chỉ gần như đã thay thế cho học niên chế thông thường. Khái niệm tín chỉ có lẽ chúng tôi không cần đề cập đến ở đây nữa. Chúng tôi chỉ muốn nhắc bạn một số lưu ý cho quá trình đăng kí tín chỉ mà thôi. Tùy vào trường bạn học, ngành bạn học và tố chất bản thân bạn cũng như hoàn cảnh cá nhân, bạn có thể chọn học nhanh hơn hoặc chậm hơn thông thường (mức 4-5 năm như học niên chế) qua việc cân nhắc và chia nhóm tín chỉ của từng kì học. Trong việc đăng kí tín chỉ, trước hết các bạn phải chú ý tới nhóm môn bắt buộc phải học, hãy dành cho chúng một lộ trình bắt buộc. Còn lại những môn được tự chọn bạn nên chọn theo “thực lực” cá nhân mình, tuyệt đối không nên “ham vui” cùng bạn bè, đăng kí theo trào lưu. Đồng thời cũng tránh trường hợp đăng kí quá nhiều hoặc quá ít tín

chỉ, đăng kí quá ít tín chỉ bạn sẽ “thừa” thời gian kì này và “thiếu” thời gian cho kì sau, đăng kí quá nhiều tín chỉ thì nhiều khả năng bạn sẽ bị “quá sức” dẫn tới kết quả học tập không như ý. Thông thường quá trình đăng kí tín chỉ sẽ có một số bất cập nếu web đăng kí bị trục trặc, vì vậy các bạn cũng nên chú ý có những nhóm phương án khác nhau cho các trường hợp phát sinh.

Điều quan trọng nhất trong đăng kí tín chỉ là chúng ta phải bình tĩnh và kiên trì.

- Khi đăng nhập được vào portal, ngay lập tức đổi pass (vì pass là ID mặc định lúc đầu là mã số sinh viên), tránh người khác biết được pass của mình sẽ đăng nhập vào portal để hủy môn học mình đã đăng kí. Nên đổi pass ngay khi đăng nhập được.
- Thường thì portal sẽ mở trước thời hạn đăng kí. Vì vậy, nhiều bạn thường thức đêm để đăng ký. Tuy nhiên, nếu thời gian thông báo mở portal là 8 giờ sáng mà lúc 0 giờ 30 hoặc 1 giờ portal chưa mở, thì các bạn có thể yên tâm đi ngủ. Vì đến 99% là nó sẽ mở đúng giờ. Không nên thức xuyên đêm để canh chừng, vì nếu portal đã không mở sớm thì chắc chắn đến đúng giờ nó mới mở, nên việc thức đêm để canh không giúp ích gì cho các bạn cả.

- Nếu chưa vào được portal, bạn nên bình tĩnh, cố gắng thử vào portal bằng nhiều trình duyệt khác nhau, nếu ta không vào được thì mọi người cũng vậy. Nên đừng quá lo lắng là sẽ mất chỗ.
- Khi đăng kí thành công, ngay lập tức chụp ảnh màn hình, chụp ảnh thời khóa biểu lúc đăng kí xong. Điều này để phòng trường hợp bị lỗi thì có thể mang ảnh đó lên kêu oan với các thầy cô trong phòng đào tạo.
- Nếu mình đã có chỗ mà bạn mình chưa có. Có thể làm như sau: Người có chỗ học out ra, ngay lập tức hai người cũng click đăng kí lại. Nếu may mắn, có thể hai bạn cùng được vào lớp.

15. Đi học đầy đủ, không bỏ tiết

Tôi xin trích một đoạn nội quy của Đại học V. tôi đọc được như sau: "Nghiêm cấm việc học thay, điểm danh thay, nhờ người học hộ, làm bài kiểm tra hộ; chậm giờ, bỏ tiết, bỏ học để tụ tập ở các căng tin, quán nước... Phải có đầy đủ sách vở, tài liệu và dụng cụ học tập cần thiết (theo yêu cầu của môn học) và phải ghi chép bài đầy đủ khi đến lớp."

Thông thường có lẽ các bạn sinh viên hay chế nhau "sinh viên nghiêm túc thế làm gì" rồi biến báo tếu tào "học chả quan trọng, quan trọng ra làm thế nào cơ". Tôi công nhận có nhiều tấm gương thành công lừng lẫy mà không qua trường đại học, tôi

cũng công nhận có nhiều bạn học rất giỏi mà ra trường vẫn không thành công. Nhưng đó chỉ là những trường hợp thiểu số. Đa số chúng ta vẫn cần nền tảng kiến thức của trường đại học để vận dụng cho công việc sau này. Một tiết học, một môn học không chỉ “trao” cho bạn kiến thức khoa học mà còn rèn cho bạn kỹ năng, dưỡng cho bạn tâm tính, hình thành cho bạn tâm thế. Thông thường, các bạn sinh viên vẫn được phép nghỉ số phần trăm nào đó số tiết của một học phần, tuy nhiên đừng coi đó như một “quyền lợi” không hưởng sẽ phí, hãy dùng nó cho những trường hợp bất khả kháng. Thêm nữa, nếu bạn nghỉ môn, bỏ tiết, trừ bỏ những lý do như ốm đau, tang gia... vậy chúng tôi muốn biết thời gian đó bạn làm gì? Làm thêm? Đi chơi? Ngủ nghỉ? Chán học?... Khi kê ra những lý do như vậy bạn có thấy thỏa đáng? Có thấy chắc chắn? Không cảm thấy lẩn tránh? Không cảm thấy hối tiếc sau đó? Hãy nhớ không có tiết học nào “vô lý” chỉ có bạn chưa tìm thấy “cái lý” của nó mà thôi.

16. Tích cực ứng cử và đảm nhận chức trưởng nhóm học tập

Giờ tự học của lớp X, Đại học Z, bốn bàn cuối góc trái giảng đường, những khuôn mặt ơ hờ, những khuôn miệng chỉ chờ ngáp vặt bỗng được “thức tỉnh” bởi câu nói của bạn nhóm trưởng:

“Nộp bài tập nhóm nào các câu ơi?”

“Ôi trưởng nhóm cứ đại diện làm thôi đợi bọn tớ làm gì?”

“Ồ ..!”

Gần đây hình thức học tập theo nhóm rất thịnh hành, hầu như môn học nào cũng áp dụng, có môn còn coi đó như phương pháp học tập hiệu quả nhất. Nhưng tôi lại thường nghe các bạn sinh viên, nhất là tân sinh viên than thở, họ cảm thấy mệt khi phải làm việc nhóm, họ cảm thấy nhàm chán khi học theo nhóm, cảm thấy không hiệu quả khi học theo nhóm... Chúng tôi không phủ nhận có những phần học nhóm không thích hợp và không hiệu quả. Nhưng đa phần nếu các bạn tích cực và xác định mục tiêu nghiêm túc, chúng ta sẽ thu được hiệu quả nhất định. Trong học nhóm thì vai trò trưởng nhóm – người kết nối – quyết định khá nhiều đến hiệu quả hoạt động của nhóm. Nhưng không hiểu sao vị trí trưởng nhóm này thường bị các bạn sinh viên đùn đẩy cho nhau hoặc bỏ đầu nhau để phân chia lần lượt. Tất nhiên làm thế thì bạn nào cũng có “phần”, cũng không phải không tốt cho những bạn cá tính rụt rè, nhút nhát. Tuy nhiên tôi vẫn cho rằng tất cả các bạn nên coi vị trí trưởng nhóm như một trải nghiệm mình có càng nhiều càng tốt. Vì sao ư? Vì vị trí đó sẽ rèn luyện cho bạn rất nhiều kỹ năng nên có và cần có như kỹ năng giao tiếp, kỹ năng phản biện, kỹ năng tổng hợp, kỹ năng đánh giá, kỹ

năng thuyết trình... cùng những phẩm chất tốt như kiên nhẫn, hòa hợp và phong thái đĩnh đạc, tự tin... Và rõ ràng, khi bạn tự ứng cử hay tranh cử mới có thể có được vị trí này thì bạn và nhóm bạn đã “khởi động” rất tốt và nắm chắc thành công tới một nửa rồi. Vì vậy hãy coi làm việc nhóm, làm trưởng nhóm là một cơ hội “thể hiện mình” để đừng lãng phí nó.

17. Học tốt tiếng Anh

Ký túc xá nam trường X buổi sáng chủ nhật, Hà và Tùng đang chuẩn bị đi đánh cầu lông thì gặp Tiến đi xuống. Vốn là bạn cùng lớp nên ba cậu đứng lại nói đôi ba câu chào hỏi.

“Đi đâu thế?”

“Lên Bờ Hồ!”

“Xời. Lại đi.”

“Đó cậu thấy không, cậu ta tuần nào cũng lên Bờ Hồ tìm Tây ba lô để chém gió. Thật dở hơi!”

Đa số các bạn đều biết tiếng Anh rất thông dụng, chúng ta cần học tốt tiếng Anh để thành công dân toàn cầu, bước ra thế giới. Khi lên đại học, ở nhiều trường tiếng Anh không còn là môn học bắt buộc nên nhiều tân sinh viên bỏ bê không quan tâm. Đến khi cần đến tiếng Anh, nhiều bạn lại hối hận vì đã không học tập nghiêm túc ngay từ năm nhất. Rất nhiều bạn bị đẩy vào thế phải học tiếng Anh “cấp tốc” khi ra trường,

trong chỉ những năm đại học bạn hoàn toàn có thể tận dụng thời gian để học chắc nó. Theo các chuyên gia, các bạn sinh viên nên học tiếng Anh ngay từ năm nhất và duy trì việc học kể cả sau khi tốt nghiệp cho tới khi trình độ tiếng Anh của bạn đã đáp ứng được công việc. Việc học tiếng Anh ngay từ năm nhất bất kể trường bạn học có coi tiếng Anh là môn bắt buộc hay không là hợp lý nhất bởi như vậy bạn có thể có thời gian và điều kiện để học tiếng Anh một cách liên mạch (nếu cấp dưới bạn đã học tiếng Anh), dài hơi và bài bản. Và nếu bạn có thể đạt tới mục tiêu, ít nhất từ năm thứ hai tiếng Anh đã là lợi thế của bạn thì những cơ hội du học, làm việc sẽ rất rộng mở đối với bạn. Thêm nữa những thành phố du lịch như Hà Nội, thành phố Hồ Chí Minh, Đà Nẵng, Hạ Long, Nha Trang... đều là nơi thu hút nhiều du khách quốc tế, các bạn nên tận dụng để giao lưu và trau dồi thêm kỹ năng nghe nói không chỉ tiếng Anh mà còn là các ngoại ngữ khác. Và ngay cả trong lớp học tiếng Anh, các bạn cũng đừng ngại ngần giao lưu càng nhiều càng tốt, đừng sợ ai cười bạn, bạn đang bắt đầu học tiếng Anh một cách chuyên nghiệp và nghiêm túc thôi mà.

18. Học thêm một ngoại ngữ khác

Phòng trọ lúc 5 giờ sáng Chủ nhật, tiếng chuông báo thức inh ỏi khiến Ngát giật mình choàng dậy, quay sang cô bạn cùng phòng Thương chủ nhân của cuộc báo thức để hỏi:

“Chủ nhật cơ mà, sao đặt chuông báo thức sớm thế cậu?”

“Hôm nay, tớ cần đi xếp hàng đăng kí học tiếng Nhật ở N.T.”

“Đăng kí học mà cũng phải xếp hàng á?”

“Ừ, đông người học mà, xếp hàng có khi từ 6 giờ sáng đó.”

Những năm gần đây cùng với sự đầu tư vào Việt Nam của các nước lớn trong khu vực như Đài Loan, Nhật, Hàn, Thái... cơ hội việc làm cho những người biết ngoại ngữ các nước đó tăng cao, mức đãi ngộ hấp dẫn đã thu hút khá nhiều người đi học thêm các ngoại ngữ này, các bạn sinh viên cũng không nằm ngoài trào lưu đó. Lời khuyên dành cho các bạn sinh viên cũng vẫn là nên học thêm một ngoại ngữ khác tiếng Anh ngay từ năm đầu. Lúc này các bạn mới nhập trường, chưa có nhiều bài luận, các công trình nghiên cứu, các hoạt động đoàn hội cần tham gia... Thêm nữa, học ngoại ngữ cũng không phải câu chuyện một sớm một chiều mà đạt được kết quả nhưng lại là lợi thế vô cùng cho bạn trong các cơ hội du học và việc làm thêm cũng như việc làm chính sau này bất cứ lúc nào. Ngoại ngữ thứ hai như một phép màu cho bạn trong những hoàn cảnh có khi bạn cũng chưa nghĩ tới. Tuy nhiên học thêm ngoại ngữ thứ hai ngoài tiếng Anh thông thường là nhu cầu “tự” và “thêm” của các bạn nên nó đòi hỏi các bạn phải kiên định và “lựa chọn thông thái”. Thông thái từ chọn ngôn

ngữ học thêm sao cho vừa hỗ trợ được ngành học của mình, vừa hỗ trợ được công việc chuyên môn sau này, chọn trung tâm học sao cho phù hợp với trình độ và mục tiêu mình đề ra, đồng thời còn phải “thuận lợi” về mặt thời gian, địa điểm và học phí. Vì vậy, các bạn nên có một kế hoạch dài hơi và khả thi cho việc học này, đồng thời kiên trì theo đuổi mục tiêu đã đặt ra.

19. Tham gia phong trào nghiên cứu khoa học dành cho sinh viên

Phòng trọ của Trung và Thiên chỉ có một cái máy vi tính dùng chung nhau. Trong lúc Trung chờ đến giờ “bàn giao” máy để chơi game thì Thiên vẫn ngẩn ngơ ngồi trước màn hình:

“Đang làm gì thế cậu?” – Trung nhắc khéo.

“Đang tải danh mục đề tài nghiên cứu khoa học sinh viên về xem sao.” – Thiên thật thà đáp lại.

“Ồi dào! Toàn nghiên cứu trời ơi, chả thiết thực tí nào.”

“Ồ, tớ thấy rất được đấy.”

Thực tế cũng không hiếm những luận văn, luận án, thậm chí là đề tài cấp nhà nước bị dư luận lên án vì tính thiếu khả thi và vô vị của nó, nhưng chúng ta cũng không vì thế mà phủ định sạch trơn vai trò của hoạt động nghiên cứu khoa học. Trước hết, nó tạo điều kiện cho sinh viên có cơ hội tiếp cận và vận dụng các phương pháp nghiên cứu khoa học để giải

quyết một số vấn đề của khoa học và thực tiễn dưới sự hướng dẫn của các thầy cô giáo có chuyên môn, kinh nghiệm. Sau đó nó cũng là hoạt động học tập, rèn luyện hữu ích cho sinh viên. Bỏ qua những lợi ích như điểm cộng vào khóa học, các giải thưởng, các cơ hội du học có thể có từ đó... Việc nhận tham gia đề tài nghiên cứu khoa học hay đề xuất đề tài nghiên cứu phù hợp để được nhà trường phê duyệt là bước đầu tiên thể hiện việc các bạn hình dung được mối quan hệ và tác động của ngành mình đang theo học với sự phát triển kinh tế xã hội... Có rất nhiều trường đại học, ngay từ đầu năm học đã công bố nhóm đề tài nghiên cứu khoa học để sinh viên tham khảo và đăng kí tham gia. Những đề tài đưa ra chỉ mang tính gợi mở, khoanh vùng sau đó sinh viên cùng với sự hỗ trợ của thầy cô sẽ tìm ra hướng nghiên cứu. Có rất nhiều sáng tạo của sinh viên mà thầy cô cũng phải học tập... Nhiều sản phẩm của các sinh viên có thể phát triển tiếp hay hợp tác với doanh nghiệp để trở thành những sản phẩm thương mại, đưa ra thị trường. Vì vậy các bạn tân sinh viên hãy mạnh dạn thử sức, năm đầu có thể làm chung đề tài với một nhóm bạn, sau đó tùy khả năng và hứng thú mà có thể tham gia việc nghiên cứu khoa học hằng năm hay không. Nhưng lời khuyên là nên tham gia nghiên cứu khoa học ít nhất một lần trong đời sinh viên. Đó sẽ là một việc giúp bạn rèn luyện

và phát huy rất nhiều tố chất cá nhân cần cho cuộc sống và công việc sau này.

20. Thử sức cùng các cơ hội học bổng

Ngày nay, khi du học không còn là ước mơ viễn vông mà đã trở thành quá khứ, có thể là tương lai hoặc đang là hiện tại của nhiều bạn trẻ, từ học sinh, sinh viên, đến nhân viên văn phòng... Tuy nhiên, một khi bạn đã xác định sẽ đi du học thì không thể không đề cập đến vấn đề tài chính. Nếu thuộc tầng lớp gia đình lao động bình dân, lo cơm ngày hai bữa thì có lẽ bạn sẽ không dám nghĩ đến vấn đề du học? Nhưng không có gì là không thể, học bổng có thể tài trợ cho việc học của bạn. Dựa theo quan điểm “Học bổng du học không phải dành cho người xuất chúng mà là phần thưởng cho những nỗ lực tìm kiếm không ngừng nghỉ” thì chuyện có sẵn học bổng du học được hay không là tùy vào sự cố gắng của chính cá nhân bạn.

(Trích lời giới thiệu từ một trang web săn học bổng du học)

Như chúng tôi đã nói ở chương trước, quá trình săn học bổng là một quá trình nỗ lực không ngừng nghỉ. Và thời điểm lý tưởng nhất để săn học bổng là lớp 11. Tuy nhiên nếu bạn đã là sinh viên, vẫn quá sớm để khép lại ước mơ học bổng. Nếu bạn sớm có khao khát đi du học, đã từng tìm hiểu về học bổng du học trước đó thì hẳn bạn thừa hiểu, thêm thời gian nỗ lực sẽ cho bạn thêm những điểm cộng trong hồ sơ. Lần trước tham gia có thể hồ sơ của bạn chẳng có

gì nổi bật. Lần này có thể hồ sơ của bạn đã đủ điều kiện để được vào vòng phỏng vấn. Lần trước bạn quá căng thẳng nên phỏng vấn không thành công, vậy thì có thể lần này có thể bởi vì bạn đã có kinh nghiệm “xương máu” nên bạn sẽ tự tin và thành công. Năm trước khoa bạn, trường bạn chưa có hoạt động liên kết đào tạo với nước ngoài nhưng năm nay lại có... Nói cách khác cơ hội du học luôn có ở đâu đó, bạn phải theo dõi, tìm kiếm và nắm bắt nó. Chính vì vậy, để sẵn học bổng du học, bạn cần phải tìm hiểu thật kỹ lưỡng, chủ động tìm kiếm thông tin ở tất cả mọi nguồn mà bạn có thể tiếp cận được như báo chí, bạn bè, người thân, các hội thảo du học, các diễn đàn du học... Sau đó bồi dưỡng và trau dồi ngoại ngữ là điều kiện tiên quyết. Rồi đến năng lực học tập, phương pháp học tập, năng khiếu nổi trội, các hoạt động cộng đồng đã từng tham gia... sẽ giúp bạn giành lợi thế so với đối thủ khác trong quá trình sẵn học bổng du học.

21. Thi chứng chỉ ngoại ngữ và tin học

Thấy Nam quần chùng áo dài cẩn thận ra khỏi phòng, Quốc – bạn cùng phòng vội vàng chặn Nam lại tra hỏi:

“Sáng chủ nhật mà cậu vội vàng đi đâu sớm vậy? Hẹn hò à?”

“Ờ đi thi mấy cái chứng chỉ cái.”

“Thi chứng chỉ gì thế?”

“Thi chứng chỉ ngoại ngữ, tin học đó thôi.”

"Sao câu thi sớm thế? Ra trường mới cần chứ?"

"Hi hi, chỗ tớ làm thêm họ yêu cầu đấy."

Thông thường, chúng ta đều trì hoãn hành động theo hướng đợi nước đến chân mới nhảy nên nhiều khi gấp quá có bạn sinh viên thậm chí còn chẳng thực sự thi chứng chỉ tin học ngoại ngữ gì cả, dùng "dịch vụ" cho nhanh, tiện, gọn. Hẳn nhiên cái gì cũng có giá của nó, bạn thực sự tham dự khóa học thì việc thi lấy chứng chỉ là đương nhiên và kiến thức bạn có cũng sẽ ít nhiều tương xứng với chứng chỉ đó, đủ để bạn tự tin khi được giao công việc đòi hỏi có kiến thức về mảng đó. Chúng tôi đã khuyên bạn học ngoại ngữ và tin học từ những phần trước. Vậy thì ở đây chúng tôi lại tiếp tục khuyên các bạn nên thi lấy chứng chỉ ngoại ngữ và tin học ngay khi đủ điều kiện dự thi và tốt nhất là nên hoàn thành các chứng chỉ này trước khi ra trường khoảng một năm bởi vì cơ hội việc làm thậm chí có thể xuất hiện trước cả khi bạn học xong khi mà một trong những chứng chỉ nói trên là điều kiện cần của việc tuyển dụng.

22. Tham gia và thi lấy chứng chỉ các lớp kỹ năng mềm

Quá ngạc nhiên khi Quân hàng ngày chỉ ham mê kinh doanh mà nay lại ngồi chăm chú đọc sách, Tuấn mới chạy đến tận nơi dòm xem:

"Kính đây. Đọc truyện tranh cơ đấy?"

“Không! Tài liệu ôn thi.”

“Thi gì? Điều. Rõ là truyện tranh còn gì.”

“À, tranh truyện tình huống để ôn thi mấy khóa kỹ năng mềm mình học”.

Thông thường mọi người thường quan niệm kỹ năng mềm hoặc là tố chất, hoặc là rèn luyện chứ mấy ai đi học, mà đi học thì cũng là nó tự thấm và “bổ dọc bổ ngang” chứ ai lại còn lấy chứng chỉ với chứng nhận chỉ cho mặt và phô trương. Thực tế thời đại mới, các lớp bồi dưỡng kỹ năng mềm nở rộ cũng là cơ hội cho những người có kiến thức, kinh nghiệm có thể hợp tác ở một nội dung nào đó. Cho nên, nếu lớp học của bạn có cấp chứng nhận hay yêu cầu thi chứng chỉ, hãy trân trọng và tham gia. “Thêm một lăm điều hay” chẳng có gì vô ích cả, bất cứ điều gì bạn có thêm sẽ đều là điểm cộng của bạn. Đặc biệt, các chứng chỉ kỹ năng mềm hiện xã hội đang cần như: kỹ năng giao tiếp, kỹ năng phát biểu trước đám đông, kỹ năng sale... sẽ là điểm cộng tuyệt vời cho bạn trên đường tìm kiếm công việc làm thêm hay chính thức.

23. Tham gia khóa học nghiệp vụ

Cứ mỗi hôm đi dạy gia sư về là Hoa lại sụt sịt than thở với đám bạn cùng phòng:

“Nếu ngày ấy mạnh dạn đăng ký ngành sư phạm giờ tớ cũng không phải tiếc nuối như này. Dạy gia sư đã vui rồi. Đứng trên bục giảng chắc còn hạnh phúc hơn nữa.”

Hôm nay, khi Hoa chưa kịp lên tiếng, đã thấy Phương phong đến bên cô, chia ra một cái ảnh chụp bảng tin Hóa ra là thông báo chiêu sinh khoa “Nghệ thuật sư phạm” của trường Đại học X. Xem xong Hoa mừng như vỡ được vàng.

Một sinh viên đã tâm sự với bạn mình như vậy. Chúng tôi không khuyến khích các bạn học trái nghề, làm trái nghề, nhưng chúng tôi động viên các bạn theo đuổi đam mê. Trong trường hợp bạn học một ngành khoa học cơ bản nào đó và mong muốn làm giáo viên. Vậy thì một khóa học nghiệp vụ sư phạm có thể thêm cơ hội cho bạn chạm tới ước mơ. Rất nhiều sở giáo dục tuyển dụng giáo viên không học sư phạm nhưng có chứng chỉ nghiệp vụ sư phạm. Ngoài ra, đáp ứng nhu cầu của xã hội, ngày nay nhiều trường đại học chuyên ngành đã nhanh nhạy mở thêm các khóa đào tạo nghiệp vụ dành cho sinh viên và những người có nhu cầu, tiêu biểu nhất đó là: Lớp nghiệp vụ sư phạm; Nghiệp vụ báo chí; Nghiệp vụ kế toán – thuế... Những lớp học này đào tạo khá quy củ, bài bản và học phí không quá đắt đỏ, nếu bạn muốn có thêm hơn một cơ hội làm việc mình yêu thích thì chúng tôi khuyên bạn nên học những lớp này ngay khi còn là sinh viên.

24. Tham gia các câu lạc bộ sinh viên

Lan bước vào phòng ký túc xá với một bó hoa rực rỡ trong tay làm các bạn ngỡ ngàng. Ai cũng đoán Lan đã

được anh chàng nào đó tặng hoa. Cả phòng nhao nhao lên hỏi cô:

“Ái chà! Cây si nào tặng hoa cậu thế?”

“Không phải đâu. Hoa mua đi tặng đấy.”

“Thế cậu trồng cây si ai vậy?”

“Hi hi. Hoa tặng ‘thánh thơ’ tớ mê đó. Hôm nay chị ấy sẽ giao lưu ở câu lạc bộ Thơ trường mình”.

Trong các trường đại học thường có các dạng câu lạc bộ sinh viên. Thông thường có các câu lạc bộ thuộc 03 nhóm chủ yếu sau đây mà bạn có thể lựa chọn, dựa vào nhu cầu và mục đích thật sự của bản thân:

#Câu lạc bộ về nghệ thuật như: câu lạc bộ Guitar; câu lạc bộ Dancesport; câu lạc bộ Âm nhạc và nghệ thuật... dành cho những sinh viên có chung sở thích. Tham gia vào các câu lạc bộ này, bạn sẽ được thỏa sức đam mê và tự do thể hiện khả năng, năng khiếu của bản thân.

#Câu lạc bộ hỗ trợ học tập, ngành nghề, như: câu lạc bộ thơ/văn; câu lạc bộ Bất động sản; câu lạc bộ Chứng khoán; câu lạc bộ Luật gia trẻ; câu lạc bộ Báo chí, truyền thông... Những câu lạc bộ này góp phần hỗ trợ rất tốt đối với nghề nghiệp trong tương lai của bạn. Ở đây, bạn sẽ được trau dồi kiến thức, kỹ năng và kinh nghiệm thực tế, những điều không hề có trên giảng đường và trong giáo trình.

#Câu lạc bộ về tình nguyện với các hoạt động chính là tổ chức các chương trình từ thiện. Đây là nơi bạn được tiếp xúc với những hoàn cảnh khó khăn trong xã hội, được cống hiến vì những điều ý nghĩa.

Mỗi câu lạc bộ, dù có tên gọi và tôn chỉ hoạt động là gì, đều là hoạt động tập thể. Chính vì thế, tại đây bạn sẽ có cơ hội được mở rộng mối quan hệ của mình. Có rất nhiều câu lạc bộ mà ở đó các thành viên gắn bó với nhau như một gia đình, các anh chị khóa trên dìu dắt, chỉ bảo các em khóa dưới. Tham gia các câu lạc bộ bạn sẽ có cơ hội gặp gỡ những người bạn mới, được giao lưu, học hỏi những điều bổ ích... Tuy tham gia các câu lạc bộ rất hữu ích nhưng không có nghĩa là bạn tham gia hết tất cả các loại câu lạc bộ mà bạn biết. Thực tế cho thấy, sinh viên không nên tham gia quá nhiều câu lạc bộ cùng một lúc, cũng như không nên ôm đồm quá nhiều vị trí ở các câu lạc bộ. Bởi đơn giản là bạn còn phải dành thời gian cho rất nhiều việc khác như học hành, làm thêm... Có không ít bạn sinh viên khóc dở mếu dở vì bị học lại nhiều môn chỉ vì tham gia 3 câu lạc bộ cùng một lúc. Hơn nữa thực tế cho thấy sinh viên chỉ nên tham gia các câu lạc bộ vào năm nhất và năm thứ hai; gắn bó và cống hiến cho câu lạc bộ đến tận năm học thứ tư sẽ mất nhiều thời gian và bỏ lỡ rất nhiều cơ hội khác ở bên ngoài.

25. Thu nạp kiến thức chuyên ngành

Huy đã chuẩn bị đi học rồi mà Nam vẫn nằm im trên giường không có ý định trở dậy. Sợ Nam ốm, Huy bèn đến sờ thử trán bạn, thấy trán Nam nhiệt độ vẫn bình thường Huy mới ngạc nhiên hỏi:

“Ồ, nay cậu không đi học à?”

“Không. Mấy môn chuyên ngành này vừa khô vừa khó, chả hiểu học để làm gì. Tớ cứ nghỉ hết tiêu chuẩn rồi tính sau”.

Kiến thức chuyên ngành là điều cần thiết mà bất kể sinh viên nào cũng cần nắm vững. Vậy nhưng nhiều sinh viên không mấy quan tâm đến vấn đề này khi đã bước chân vào môi trường đại học, bởi không phải chịu quá nhiều áp lực từ các bài kiểm tra và các kỳ thi gắt gao. Tuy nhiên, kiến thức chuyên ngành mà bạn nắm được trong suốt những năm ngồi trên ghế nhà trường là một trong những cơ sở để bạn được tuyển dụng và làm được việc. Kiến thức chuyên ngành không chỉ giới hạn trong các phân môn, giáo trình học trong chương trình, chúng còn là những điểm mới được điều chỉnh, phát hiện, phát minh... cần cập nhật. Chúng tôi sẽ chia sẻ tới các bạn bí quyết từ các chuyên gia để các bạn có thể thu nạp thật tốt khối kiến thức chuyên ngành của mình:

#1 là phải có kế hoạch học tập khoa học: Việc này liên quan đến việc đăng kí tín chỉ môn học của

bạn, để có kế hoạch học tập khoa học và hiệu quả, các bạn nên tham khảo ý kiến của anh chị khóa trên và thầy cô giảng dạy.

#2 là phải xác định rõ mục tiêu, động cơ học tập: Hãy nhớ bạn học chuyên ngành này và bạn tối thiểu là cần phải thông thạo kiến thức chuyên ngành.

#3 là thường xuyên đọc sách báo, học hỏi các kiến thức mới: Kiến thức chuyên ngành thực ra rất phong phú, nó xuất hiện trong mọi chuyển động của xã hội, cho nên sách báo tạp chí sẽ khiến bạn cập nhật được những thông tin, kiến thức chuyên ngành mới xuất hiện.

#4 là nâng cao khả năng ngoại ngữ: Ngoại ngữ sẽ giúp các bạn tự tìm đọc được thông tin chuyên sâu về một lĩnh vực nào đó trong chuyên ngành bạn theo học.

#5 là siêng năng học tập: Đi học đầy đủ, đúng giờ và nghiêm túc sẽ giúp bạn không bị thiếu hụt kiến thức chuyên ngành tối thiểu.

26. Tập trung cho môn bạn giỏi nhất và yếu nhất

Vừa về đến phòng, Thanh quăng chiếc túi lên gối rồi ngồi phịch xuống giường sầm sì chẳng nói năng gì. Các bạn cùng phòng lo lắng xúm vào hỏi han:

"Cậu sao thế? Trông hơi khác."

"Đen quá, tớ lại phải học lại môn XX rồi."

“Sao thế? Thi lại vẫn không qua à?”

“Chả hiểu sao. Chắc nó quá khoai với mình”.

Ngạn ngữ có câu “nhấn vô thập toàn”, trên đời này không mấy người toàn thiện toàn mỹ, cho nên nếu ở phương diện học tập bạn có học lệch, giỏi trội vài môn, yếu kém một vài môn nào đó thì đó cũng là điều dễ hiểu. Chỉ cần bạn biết điểm yếu của mình để cố gắng bù đắp và biết điểm mạnh của mình để tăng cường phát huy thì bạn vẫn có thể thành công rực rỡ. Với những môn học thế mạnh, bạn đã ít nhiều có lợi thế hoặc hứng thú, nếu chịu đầu tư thời gian và công sức để có thể vươn lên top 10, thậm chí đứng thứ nhất ở lớp/khoa/trường thì hẳn bạn đã biến mình thành “nhân vật điển hình” rồi. Ở hướng ngược lại, đối với môn mà bạn yếu kém lại còn không hứng thú và chán ghét bỏ qua thì nó sẽ biến bạn thành “anh hùng đội băng”, thậm chí kéo dài thời gian ra trường của bạn. Vì vậy, bạn nên có kế hoạch dành nhiều thời gian hơn cho những môn học mà mình học tốt nhất và yếu nhất để tránh kết cục tốt chưa tới tằm và yếu lại còn kém.

27. Đừng bỏ qua những khóa học trực tuyến

Phát hiện quên ví trên phòng, Cường vội vã gọi điện cho Thắng – bạn cùng phòng nhờ cầm xuống hộ cho cậu đỡ phải gửi xe lần nữa, nhưng gọi mãi chẳng thấy Thắng bắt máy. Cực chẳng đã Cường đành nhào lên phòng, khó tránh có chút bực dọc:

Ở nhà mà sao tớ gọi mãi cậu không nghe máy?"

"A, tớ xin lỗi, đeo tai nghe nên không nghe thấy."

"Chơi game hay xem phim?"

"Không, học thêm một khóa quản lý giáo dục của Harvard."

"Đùa à?"

Học đại học trực tuyến, học bồi dưỡng trực tuyến hiện nay đã là xu thế thời đại. Rất nhiều trường đại học danh tiếng trên thế giới đã thực hiện những khóa học trực tuyến miễn phí cho học viên khắp thế giới. Cho nên, bạn muốn là có thể trở thành "sinh viên từ xa" của thậm chí là các trường top 10 thế giới cũng không phải là chuyện không tưởng. Thêm nữa, sinh viên quốc tế tham gia các khóa học trực tuyến quốc tế thường có nhiều cơ hội giành học bổng toàn phần hơn từ các quốc gia có nền giáo dục hàng đầu như Mỹ, Anh hay Úc. Tuy nhiên đã gọi là khóa học trực tuyến quốc tế thì bạn phải có nền tảng ngoại ngữ đủ tốt để theo học. Cho nên nếu ngoại ngữ chưa tốt, bạn có thể lựa chọn các khóa học trực tuyến của các trường đại học trong nước. Nếu bạn không có nhu cầu nâng cao kiến thức bằng khóa học trực tuyến thì vẫn còn những khóa kỹ năng trực tuyến của các hội, nhóm, câu lạc bộ phục vụ các bạn. Hãy thông thái khi lựa chọn khóa học phù hợp với nhu cầu và khả năng của mình. Hãy nghiêm túc khi theo học. Hãy tham gia thi chứng chỉ nếu có (Thông thường các

khóa học trực tuyến sẽ tổ chức thi để cấp chứng chỉ). Và sau đó, nó lại là một điểm cộng – điểm sáng nữa trong hồ sơ cá nhân của bạn.

28. Học thêm văn bằng hai

Trung là bạn cùng cấp ba với Hương nên thường hay sang phòng Hương và Hằng chơi. Trước đây lần nào đến cậu cũng gặp Hằng ở phòng. Vậy mà gần tháng nay, cậu đến mà chẳng thấy Hằng đâu, hôm nay vừa gặp Hằng, Trung vốn vấ hỏi thăm ngay:

“Dạo này cậu bận gì thế? Không thấy ở nhà gì cả?”

“À, tớ đang đi học văn bằng hai tiếng Nhật?”

“Oà, oách xà lách nha!”

“Cũng bình thường mà.”

Học văn bằng hai cũng là một xu hướng được các bạn trẻ năng động lựa chọn. Thử nghĩ xem nếu bạn có thể cùng lúc tốt nghiệp hai trường đại học, ra trường chuyên môn của bạn sẽ là song kiếm hợp bích, mấy ai địch nổi. Thông thường, các bạn sinh viên năm thứ ba sẽ đủ điều kiện dự thi một lớp văn bằng hai nào đấy, có thể do khoa bạn trường bạn mở, có thể ở một trường đại học khác. Hơn nữa, thông thường các bạn sinh viên các trường khác sẽ học thêm văn bằng hai ngoại ngữ. Các bạn sinh viên ngoại ngữ lại học văn bằng hai kinh tế hay luật... Khi học văn bằng hai, đa số trường hợp các bạn sẽ được miễn các môn cơ sở, được học thẳng vào chuyên ngành cho

rut ngắn thời gian. Một số trường văn bằng hai vẫn là hệ chính quy. Tuy nhiên, chỉ tiêu của các khoa văn bằng hai cũng rất hạn chế cho nên bạn phải thật sự cố gắng mới có thể trúng tuyển, đôi khi nó còn khó hơn thi văn bằng 1 của bạn. Sắp xếp thời gian, phân bổ nguồn lực để học văn bằng hai hiệu quả cũng là bài toán khó với các bạn sinh viên vì nếu bạn không cân đáng được việc học ở hai trường cùng lúc bạn sẽ rơi vào kết cục xôi hỏng bỏng không. Cho nên, bạn cân cân nhắc thật kỹ trước khi quyết định dự thi hay ghi danh học văn bằng hai. Thêm nữa, hãy chắc chắn rằng bạn học nghiêm túc để văn bằng hai thực sự là thế mạnh của bạn.

29. Phấn đấu cho một tấm bằng đại học chuẩn nhất có thể

Thường là một nam sinh rất năng động, cậu cũng rất thông minh, nhưng cậu lại luôn ham làm thêm hơn tập trung học hành. Mới đầu bạn bè tưởng vì hoàn cảnh nhà Thường khó khăn nên cậu phải bươn chải sớm như vậy. Thế rồi bỗng nhiên Thường khoe bạn bè vì mới mua được chiếc xe E. rất đắt tiền mà cậu thích. Trong bữa khao có bạn ngạc nhiên hỏi:

“Sao cậu làm thêm nhiều thế?”

“À, vì tớ thấy đi học tẻ nhạt quá.”

“Nhưng nếu bị cấm thi nhiều quá cậu sẽ không trả nợ môn kịp thời gian ra trường đâu.”

“Công việc tớ làm chả quan trọng bằng cấp gì đâu ”

Báo chí từng đưa tin đâu đó cử nhân thất nghiệp, cử nhân đốt bằng, cử nhân khuyên thế hệ sau không nên đi học đại học... Đó là những hiện tượng có thực trong đời sống hiện nay. Nhưng tấm bằng đại học không có lỗi. Tấm bằng đại học không phải chìa khóa vạn năng đảm bảo chắc chắn cho bạn một công việc tốt hay thành công. Tấm bằng đại học chỉ là một điều kiện cần (thậm chí không cần) để bạn bước ra cuộc sống xã hội. Nhưng nếu bạn đã học đại học, chúng tôi chúc bạn có được tấm bằng đại học chuẩn nhất có thể. Tấm bằng ấy có thể không phải loại xuất sắc nhưng cũng đừng để quá nhiều môn thi lại, học lại. Bảng điểm của bạn sẽ “tái hiện” lại hành trình đại học của bạn trong mắt người khác dù bạn muốn hay không. Vì vậy hãy nhớ giờ nào việc nấy, đi học là đi học và tập trung học, nghiêm túc học để có được kết quả học tập tốt nhất trong khả năng bản thân, trước hết vì như thế chứng tỏ bạn sẽ làm tốt được việc phải làm, chưa nhất định phải vì công việc hay thành công sau này.

CHƯƠNG 3

Sống tích cực: Tự do không buông thả

Cuộc sống sinh viên là bước đầu tiên bạn va chạm với xã hội cũng là thử thách đầu tiên của cuộc sống với bạn. Trước vô vàn cám dỗ bày ra trước mắt, các bạn cần kiên trì giữ cho mình lối sống tích cực, có như vậy bạn mới có thể trưởng thành lành mạnh. Hãy luôn nhớ sống tích cực, tự do không buông thả, tự lập không dựa dẫm và bạn sẽ đạt tới cảnh giới tự do không làm ai âu lo.

30. Hình thành và duy trì thói quen tốt

Gieo suy nghĩ, gặt hành động;

Gieo hành động, gặt thói quen;

Gieo thói quen, gặt tính cách;

Gieo tính cách, gặt số phận.

(Samuel Smiles)

Thói quen tốt là nền tảng của thành công. Nếu bạn chịu khó để ý bạn sẽ thấy sự khác biệt của người thành công và người thất bại thể hiện ở thói quen hàng ngày. Nói cách khác, người thành công là người có nhiều hơn một số thói quen tốt và ít hơn một số thói quen xấu. Còn người thất bại thì ngược lại. Do đó, bạn hãy thiết lập và duy trì những thói quen tốt mỗi ngày để từng bước sửa đổi tính cách, thay đổi số phận. Trước hết bạn nên liệt kê ra giấy theo hai cột, một cột ghi thói quen tốt, một cột ghi thói quen xấu. Sau đó, ghi chú thêm cách bạn dự định thực hiện để phát huy thói quen tốt, đồng thời hạn chế thói quen xấu, thông thường chúng ta sẽ dùng cách chuyển dịch thời gian đang chiếm của thói quen xấu sang thời gian còn thiếu của thói quen tốt. Chẳng hạn trong cùng một nhóm sở thích, chúng ta có thể đồng thời có cả thói quen tốt và thói quen xấu. Vậy thì đơn giản nhất là chuyển đổi thời gian của thói quen xấu sang

danh thời gian cho thói quen tốt. Ví dụ, thay vì xem tivi đến bốn tiếng mỗi ngày, chúng ta sẽ xem tivi một tiếng mỗi ngày, còn lại ba tiếng mỗi ngày đó chuyển sang cho quỹ thời gian đọc sách... Tiếp theo là không ngừng thêm những thói quen tốt khác vào thời gian biểu của mình. Và một khi đã hình thành được thói quen tốt rồi thì bạn phải nỗ lực duy trì chúng, không để thói quen tốt bị mai một đi. Chúng tôi xin đưa ra một danh sách gợi ý những thói quen tốt để các bạn tham khảo:

#Lập mục tiêu: một trong những kim chỉ nam cho cuộc sống tự lập của bạn chính là những mục tiêu bạn đề ra cho mình. Hãy thiết lập mục tiêu ngắn hạn – mục tiêu dài hạn; mục tiêu toàn thể – mục tiêu bộ phận... cho cuộc sống của mình.

#Lên kế hoạch: mục tiêu sẽ mãi trên giấy nếu bạn không có kế hoạch thực hiện nó. Hãy lên kế hoạch cho cuộc sống của mình và kiên trì thực hiện nó đến khi đạt được mục tiêu đề ra.

#Ghi chú hằng ngày: học đại học là sẽ không còn ai quan tâm giám sát nhất cử nhất động của bạn nữa, bạn phải tự quản lý bản thân, những điều cần chú ý được ghi lại sẽ giúp bạn quản lý mình tốt hơn.

#Luyện tập: dành thời gian hằng ngày cho hoạt động tập luyện thể thao, rèn luyện năng khiếu... không chỉ trau dồi năng khiếu, tăng cường sức khỏe mà còn giúp bạn tăng cường sức sống và tạo lập khí chất.

#Đọc sách: sách vở không chỉ là tui khôn nhân loại, còn là người bạn đồng hành vô hình nhưng đáng tin cậy cùng bạn. Tất nhiên, sách vở không cần nhiều nhưng phải chọn lọc. Bạn hãy dành thời gian đọc những cuốn sách hữu ích, rất nhanh bạn sẽ thấy cuộc sống của mình đổi thay và tuyệt diệu hơn rất nhiều.

#Giao thiệp với những người cùng chí hướng: một nhóm bạn cùng chí hướng sẽ giúp bạn có thêm động lực và sự trợ giúp để hoàn thành mục tiêu.

#Làm tốt hơn cả yêu cầu: thông thường, có những việc đối phương không yêu cầu ở bạn quá cao, nhưng nếu bạn có thể hoàn thành công việc đó tốt hơn cả yêu cầu vậy thì bạn hãy làm thế bởi bất cứ sự nỗ lực nào cũng sẽ được tưởng thưởng xứng đáng theo cách này hay cách khác.

#Sống nề nếp: khi bạn đã có được một thời gian biểu tương đối hợp lý, vậy bạn hãy duy trì nếp sống đó ổn định. Qua thời gian, sự “tích lũy về lượng” sẽ đưa bạn đến “sự thay đổi về chất” – thành đạt hơn.

31. Hạn chế và sửa đổi thói quen xấu

Mỗi năm vứt bỏ một thói quen xấu, rồi sẽ đến lúc nó khiến ngay cả những người tồi tệ nhất cũng trở nên tốt đẹp

(Benjamin Franklin)

Đời sinh viên cho phép bạn tự do và tự lập nhưng lại cũng bắt bạn phải học cách đứng vững trước cuộc sống khi chỉ có một mình. Trong đó việc đầu tiên là đương đầu và tiêu diệt những thói quen xấu. Khác với thói quen tốt, có thể bạn phải mất rất nhiều thời gian mới nhận ra hiệu quả của nó, thói quen xấu lại có thể “phá hoại” cuộc sống của bạn chỉ trong vòng “một nốt nhạc”. Điều này khiến bạn dễ dàng tuyên chiến với thói quen xấu hơn nhưng mặt khác thói quen xấu lại cũng dễ dàng hình thành và khó khăn để xóa bỏ hơn nhiều lần so với thói quen tốt. Bắt đầu với hành trình từ bỏ thói quen xấu bằng một quyển nhật ký ghi lại tiến trình thực hiện. Điều này không chỉ giúp bạn nhìn nhận chân thực nếu bạn lỡ tái phạm, mà còn giúp bạn thiết lập được một chương trình hành động hiệu quả. Đồng thời bạn cũng phải kéo người thân và bạn bè vào cuộc làm “giám khảo”. Bởi vì bạn bè, người thân sẽ giám sát và cảnh báo bạn bất cứ khi nào bạn có dấu hiệu nuông chiều bản thân để thói quen xấu lặp lại. Đây sẽ là một cách tốt nhằm tấn công vào sự thoải mái của bạn và càng là một động cơ thúc đẩy bạn từ bỏ thói quen xấu. Chúng tôi vẫn

tiếp tục giới thiệu tới các bạn những thói xấu được các chuyên gia cảnh báo nếu không kịp thời tiêu diệt nó sẽ hủy hoại cuộc sống của bạn, biến bạn trở thành “kẻ thất bại không đáng thương”:

#Tiêu xài hoang phí: đó chính là chỉ thói quen chi tiêu “bóc ngắn cắn dài”, “vung tay quá trán”, chi tiêu quá khả năng thanh toán của bạn. Nó sẽ đưa bạn đến kết cục “khủng hoảng tài chính” cùng vô vàn hệ lụy như nợ nần, mất niềm tin...

#Cờ bạc, lô đề, game online...: thế gian không có “việc nhàn lương cao”, cũng không có “bữa ăn miễn phí” cho nên bạn đừng mong có thể “giàu có sau một đêm” nhất là nhờ bài bạc, lô đề, cày game. Hãy nhớ, từ bao lâu nay nhân gian đã truyền tụng những tổng kết “cờ bạc là bác thẳng bản”, “đánh đề ra đề mà ở” để không sa vào thói quen xấu này.

#Ăn uống không lành mạnh: ăn nhiều mì ăn liền, đồ ăn nhanh, uống nhiều rượu bia nước ngọt, bỏ bữa sáng, ăn uống thất thường... đều là những thói quen xấu trong ăn uống cần được thay đổi ngay, nếu không nó sẽ phá hủy sức khỏe và trí tuệ của bạn.

#Xem ti vi quá nhiều: thay vì xem ti vi, hãy thử dành thời gian đọc sách, suy nghĩ, tập thể dục hoặc tự học... bạn sẽ thấy những đổi khác tích cực ngay.

#Đắm chìm với mạng xã hội: mạng xã hội không xấu nếu bạn không phụ thuộc vào nó. Đừng để bản

thân đắm chìm trong thế giới ảo, hãy dành thời gian quan tâm đến gia đình, người thân, các quan hệ xã hội... của bạn ở ngoài đời.

#Lắng tránh phê bình của người khác: bạn còn trẻ và chưa va vấp nhiều nên khó tránh khỏi khi làm việc đó sẽ bị người khác phê bình, thậm chí bác bỏ. Lúc này bạn nên lắng nghe với thái độ cầu thị, tuyệt đối không lờ đi hay bảo thủ cho rằng việc làm của mình là đúng.

32. Thể dục, thể thao đều đặn

Để hưởng thụ vầng hào quang của sức khỏe tốt, bạn phải luyện tập.

(Gene Tunney)

Thể dục, thể thao là hoạt động thể chất được khuyến khích với tất cả mọi người nhằm có sức khỏe dẻo dai để tận hưởng công việc và cuộc sống. Đặc biệt đối với các bạn sinh viên, ngoài thời gian học môn thể dục ở trường, tham gia các câu lạc bộ thể dục thể thao... thì mỗi ngày dành một khoảng thời gian nhất định tự tập thể dục cũng là điều nên làm. Các bạn có thể chọn môn phổ thông như đạp xe, chạy, đi bộ... tại các công viên, hồ... gần nhà có khuôn viên đẹp, nhiều cây xanh... Hoặc tập những động tác thể dục nhịp điệu, yoga tại nhà để rèn những khả năng thể lực chuyên biệt bạn cần. Hoặc mỗi ngày 1 giờ tập GYM.

Quan trọng nhất là những hoạt động này cần được duy trì đều đặn hằng ngày, không gián đoạn. Có như vậy nó mới giúp bạn rèn luyện thể chất, ý chí và tinh thần không bỏ cuộc.

33. Làm thêm

Hai mươi năm sau lúc này, bạn sẽ thấy thất vọng vì những điều mình không làm hơn vì những điều mình đã làm. Vậy nên hãy tháo nút dây. Hãy cho thuyền rời khỏi bến cảng an toàn. Hãy căng buồm đón gió. Tìm tòi. Ước mơ. Khám phá.

(Mark Twain)

Làm thêm không phải từ khóa xa lạ đối với các bạn sinh viên, nhất là khi các trường đại học chuyển sang học theo hình thức tín chỉ – thời gian rảnh có thể thu xếp dễ dàng hơn – tuy nhiên, cũng có một bộ phận không nhỏ các bạn cho rằng làm thêm chỉ dành cho những sinh viên hoàn cảnh khó khăn, phải bươn chải để trang trải cuộc sống.

Thật ra, làm thêm không chỉ tận dụng thời gian “chết” để đổi lấy tiền, nó còn trả cho bạn kỹ năng, kinh nghiệm làm việc, các mối quan hệ và cơ hội việc làm... Cụ thể, làm thêm sẽ góp phần hoàn thiện rất nhiều những kỹ năng cần thiết cho cuộc sống như sự tự lập, sự nhanh nhẹn, nhạy bén, thích ứng được với nhiều môi trường làm việc. Và quan trọng nhất, nó còn dạy cho các bạn sinh viên những kiến thức mà

không phải trường đại học nào cũng đem lại được, do là kinh nghiệm chuyên ngành thực tế và quan trọng hơn là còn hiểu được giá trị của từng đồng tiền.

Trước đây, sinh viên làm thêm thường chủ yếu bó hẹp trong công việc gia sư, phục vụ bàn. Hiện nay, những công việc ưu tiên sinh viên làm thêm mở rộng ra rất nhiều: nhân viên tư vấn, biên phiên dịch, nhân viên bán hàng, giám sát viên... Kênh thông tin để tiếp cận những thông tin việc làm thêm cũng rất rộng rãi như báo chí, tờ rơi, internet... Các bạn cần sàng lọc thông tin cẩn thận, tránh các trung tâm ma đăng tin để thu phí, tốt nhất nên đến tận nơi tự tìm hiểu kỹ càng công việc làm thêm mong muốn và nhận việc trực tiếp chứ không thông qua trung gian, nhất là các trung tâm tư vấn tư nhân. Ví dụ bạn muốn làm thêm, hãy xin phỏng vấn tại các nhà tuyển dụng trực tiếp, thông qua các trung tâm hỗ trợ việc làm sinh viên của trường đại học theo học, nhờ các anh chị khóa trên từng làm gia sư giới thiệu, để lại hồ sơ trên một số trang việc làm uy tín...

Ngoài ra, bạn có thể làm thêm tại nhà như nhận các hạng mục khảo sát số liệu... của một dự án nghiên cứu nào đó từ các giảng viên, làm cộng tác viên viết bài cho các tờ báo, tạp chí, làm hướng dẫn viên tự do cho khách du lịch nước ngoài, cộng tác viên bán hàng online...

Tóm lại, các bạn nên cân nhắc thật kỹ trước khi quyết định chọn một việc làm thêm và sau đó, nếu được nhận thì bạn nên bỏ sức làm đến nơi đến chốn, làm đến đâu đến đâu, tránh đánh trống bỏ dùi để trải nghiệm này thực sự hữu ích cho cuộc sống của bạn.

34. Có bạn thân hoặc tri kỉ

Mọi người lắng nghe điều bạn phải nói. Bạn bè lắng nghe điều bạn nói. Bạn thân lắng nghe điều bạn không nói.

(Khuyết danh)

Không ai là không sợ đơn độc. Môi trường đại học cũng không cho phép bạn sống đơn độc, nhất là khi luôn có những buổi thảo luận, thuyết trình, làm việc theo nhóm...

Sinh viên không khó để kết giao bạn bè, nhưng không dễ để duy trì được một tình bạn tốt đẹp. Mặt khác, do chưa hiểu nhau nhiều, và cũng đã chín chắn hơn so với thời học sinh, nên đôi khi việc vun đắp tình bạn là một điều nan giải, vì không phải ai cũng hiểu được thiện chí của mình.

Trải qua những ngày tháng làm bạn, bạn có thể may mắn có được bạn thân hoặc thậm chí là tri kỉ. Nếu có may mắn đó thì hãy nắm giữ nó thật chặt nhưng cũng đừng ngộ nhận một người bạn mình yêu thích là bạn thân. Bạn thân hay tri kỉ sẽ là mối quan

hệ hai chiều, đôi bên cùng vun đắp, bạn chia sẻ buồn vui với ta, ta là chỗ dựa tinh thần cho bạn, bạn là người giám sát, tư vấn cho ta và ngược lại.

Nếu sự quan tâm chỉ đến từ một phía thì đó không phải là tình bạn chứ đừng nói là bạn thân. Nghe thì rất khó có được bạn bè, nhất là bạn thân. Nhưng thực ra cuộc sống luôn có cách của nó. Rất kì diệu! Ngạn ngữ có câu “những gì từ trái tim sẽ chạm đến trái tim”, có bạn thân hay tri kỉ ngoài duyên kì ngộ còn cần chúng ta đem tấm lòng yêu mến chân thành đối đãi bạn và cũng được bạn đối xử lại chân tình như vậy. Thời sinh viên, khi cuộc sống còn chưa thúc ép bạn bè thực dụng, khi trái tim còn căng tràn nhiệt huyết thanh xuân, chúng tôi khuyên bạn hãy nhiệt tình kết bạn và vun đắp cho những tình bạn đẹp nở hoa thành bạn thân và tri kỉ.

Mặt khác, chúng tôi lại cũng muốn cảnh báo bạn phải cảnh giác với những tình bạn “trá hình”, những người bạn thiếu chân thành tiếp cận bạn chỉ nhằm mục đích lợi dụng. Bản thân bạn phải tỉnh táo nhận biết bản chất tình bạn mà mình đang có, tránh cảm tính mà bị bạn bè lợi dụng.

35. Có bạn khác giới

Mối quan hệ lãng mạn nhất trên thế giới này chính là tình bạn giữa nam và nữ.

(Khuyết danh)

Có một bài báo mạng đã liệt kê những điểm tuyệt vời nếu bạn có một người bạn khác giới như thế này: Một là bạn được thể hiện bản thân không giới hạn; hai là bạn hoàn thiện mình hơn; ba là bạn sẽ biết quan tâm và chia sẻ với gia đình hơn; bốn là bạn luôn được lắng nghe và thấu hiểu; năm là bạn được sống vô tư, thoải mái; sáu là bạn sẽ cảm thấy đầy đủ.

Nhìn chung, một người bạn khác giới sẽ cho bạn những góc nhìn khác về cuộc sống, và đa phần sẽ tương trợ được cho bạn trong những hoàn cảnh ngặt nghèo. Bên cạnh những cạ cứng cùng giới, bạn sẽ có thêm một người bạn thật sự, cùng bên nhau vui đùa, cùng nhau chia sẻ những câu chuyện vui buồn, trao nhau những cái ôm siết chặt những khi tuyệt vọng.

Nghĩ mà xem, với bạn khác giới cùng đi xem phim thì sẽ là chăm chú dán mắt vào màn hình, đôi lúc tỏ vẻ nhau vài ba câu bình luận và ra khỏi rạp thì bàn nhau sôi nổi; Cùng đi cà phê thì sẽ cùng nhau nhâm nhi vị đắng đọng lại đầu lưỡi, cười cùng nhau những khoảnh khắc vui, động viên, an ủi nhau sau những câu chuyện buồn, và háo hức với những dự định, những mơ ước của tương lai; Cùng đi dạo thì sẽ im lặng bước cùng nhau, nhắm nháp cơn gió mát vào mặt, nhìn nhau cười thấu hiểu.

Một tình bạn khác giới cũng có nguy cơ “biến tướng” thành tình yêu, tuy nhiên chúng tôi cho rằng

việc đó không đáng ngại và cũng không phải hệ lụy gì ghê gớm. Các bạn cứ duy trì tình bạn khác giới của mình và để nó phát triển một cách tự nhiên thôi. Đừng quá e dè nó, cũng đừng quá hối thúc nó, hãy để nó tự quyết định trạng thái tồn tại của mình. Cuối cùng, nếu bạn đang có một người bạn khác giới, thì quả thực bạn cực kỳ may mắn đấy. Thế nên hãy trân trọng người bạn đặc biệt này nhé!

36. Tham gia hoạt động tình nguyện

Cuộc sống trở nên khó khăn hơn khi chúng ta sống vì người khác, nhưng nó cũng trở nên đẹp đẽ và hạnh phúc hơn.

(Albert Schweitzer)

Mùa hè xanh, Tiếp sức mùa thi, Cùng em đến trường... đã thành từ khóa được nhắc đến mỗi mùa hè, nhất là với các bạn sinh viên, nó cho thấy các hoạt động tình nguyện không còn quá xa lạ với học sinh, sinh viên hiện nay. Cũng dễ hiểu bởi đối với xã hội, những hành động tưởng chừng giản đơn nhưng điều mà nó mang lại thực sự không nhỏ bé, còn mặt khác về phía bạn, tham gia hoạt động tình nguyện cũng khiến bạn trưởng thành hơn.

Một số bài báo đã kể đến những lợi ích của việc tham gia hoạt động tình nguyện của sinh viên như sau: Một là kết nối bạn với mọi người; Hai là có thêm

bạn mới; Ba là nâng cao kỹ năng xã hội và mối quan hệ của bạn; Bốn là kết nối và xây dựng khả năng làm việc nhóm; Năm là tốt cho tinh thần và cơ thể bạn; Sáu là tốt cho sự nghiệp của bạn; Bảy là khiến bạn vui vẻ và có trách nhiệm...

Điều chúng tôi muốn lưu ý các bạn hơn lại là chuyện tham gia hoạt động tình nguyện sao cho hiệu quả và an toàn. Trước hết các bạn phải có ý thức rõ ràng về động cơ, mục đích khi tham gia, sau đó là có phương án bổ sung kiến thức, kỹ năng về an toàn. Nên nhớ không phải cứ đi vùng sâu vùng xa mới là tình nguyện xịn, không phải cứ biết vài kỹ năng an toàn là đã đủ để an toàn. Trước khi điền vào lá đơn đăng kí, bạn hãy chắc chắn rằng mình đã sẵn sàng. Trước khi lên đường hãy đảm bảo bạn đã được huấn luyện những điều cần biết về an toàn sông nước, an toàn giao thông, an toàn sức khỏe, an toàn lao động... rồi ít nhất phải thành thạo một số kỹ năng cấp cứu, sơ cứu bắt buộc. Và điều cốt lõi nhất là khi tham gia các hoạt động tình nguyện, các bạn phải tuyệt đối chấp hành kỉ luật của đoàn, đội, nhóm, tổ... để tránh những tai nạn đáng tiếc có thể xảy ra.

Tình nguyện là hoạt động thiết thực và có ý nghĩa xã hội to lớn. Tham gia các hoạt động tình nguyện, ngoài việc có cơ hội để giao lưu học hỏi, trao đổi chuyên môn, rèn luyện kỹ năng sống, các bạn

sinh viên còn tích lũy thêm được nhiều kiến thức, nuôi dưỡng hoài bão qua trải nghiệm thực tế. Vì vậy, hãy “bảo vệ” nó bằng ý thức trách nhiệm và niềm tin của chính các bạn.

37. Có người yêu

Tình yêu biến những điều vô nghĩa của cuộc đời thành những gì có ý nghĩa, làm cho những bất hạnh trở thành hạnh phúc.

(Lev Tolstoy)

Thật khó để trả lời có nên yêu hay không bởi tình yêu vốn không cần lý lẽ, nó sẽ đến vào thời khắc bất ngờ nhất. Trong quan niệm của chúng tôi, sinh viên là những người đã trưởng thành và độc lập tương đối, chuyện các bạn có người yêu cũng không phải vấn đề đáng cấm cản. Chỉ có điều, tình yêu sinh viên một mặt được mệnh danh là tình không toan tính, trong veo cảm xúc... một mặt lại bị đánh giá là viễn vông, không thực tế nên không bền vững. Thậm chí có rất nhiều hệ lụy của tình yêu sinh viên bị xã hội lên án như nạn nạo phá thai, tự tử vì tình, hành hung, giết người không yêu mình... Cho nên, các bạn nên nhớ giữ trái tim nóng và cái đầu lạnh để không trao lầm tình yêu cho kẻ bạc tình. Tình yêu lúc nào cũng nên xuất phát từ cảm xúc, rung động, tình yêu sinh viên càng nên không tính toán thiệt hơn, yêu không

vụ lợi, nhưng cũng không thể cảm tính kiểu “trái tim lắm chỗ để lên đầu” bất chấp hết mọi sự “tương thích” mới được. Đồng thời, bạn cũng cần thận trọng vì cái na ná tình yêu có trăm nghìn nhưng tình yêu chỉ có một, tránh ngộ nhận tình cảm khác thành tình yêu. Bởi khi yêu đương nồng nàn bạn hạnh phúc như trên thiên đường thì phải nghĩ tới lúc chia tay bạn sẽ đau khổ như bị rơi xuống địa ngục. Thêm nữa, sinh viên sống độc lập tương đối, yêu nhau khó tránh khỏi lửa gần rơm lâu ngày cũng bén, bản thân các bạn cần chú ý kiến thức tình dục an toàn trong tình yêu. Tóm lại, tình yêu sinh viên sẽ đẹp nếu bạn có những nguyên tắc đủ thông minh và cẩn trọng. Yêu hay không yêu phải do người trong cuộc là bạn quyết định. Mọi lời khuyên chỉ có giá trị tham khảo.

38. Không sống thử

Ái tình là một căn bệnh gồm ba giai đoạn: khao khát, chiếm đoạt, chán chường.

(Khuyết danh)

Cuộc sống sinh viên xa nhà lại được gia đình cho phép tự do tự lập nên nhiều bạn sinh viên cũng tiện thể “lập gia đình” luôn. Yêu nhau một thời gian là lôi kéo nhau chung sống như vợ chồng. Có điều, hệ lụy của nó thực sự có thể vượt quá tưởng tượng của các bạn.

Bạn hãy tự cân nhắc cái giá phải trả, giả tưởng thế này nhé. Trước hết, khi về sống chung với nhau bạn sẽ mất đi sự tự do cá nhân. Bạn sẽ phải “hi sinh” khá nhiều để hòa hợp cùng nửa kia. Sống thử y chang như một cuộc sống vợ chồng. Chẳng qua bạn chưa đăng ký kết hôn và chưa có sự chấp thuận của chính quyền, đặc biệt là gia đình đôi bên. Mà đã như một cuộc sống vợ chồng thì có hàng trăm thứ bạn phải lo, phải giải quyết, phải nhường nhịn, phải cam chịu... Đã thế, bạn còn phải sống trong sự lo lắng, sợ bạn bè, bố mẹ phát hiện. Rồi những điều đáng tiếc có thể sẽ xảy ra khi bạn sống thử như: Bộc lộ những khuyết điểm, tật xấu ra một cách rõ ràng dẫn đến tan đàn xẻ nghé. Những mâu thuẫn ngày càng tăng, những cuộc cãi vã ngày càng nhiều. Quan hệ tình dục không an toàn dẫn đến có thai và tình trạng nạo phá thai, kết hôn sớm, trở thành cha mẹ bất đắc dĩ... Quá nhiều những nguy cơ phá hỏng tương lai, sự nghiệp và cuộc sống của bạn. Hãy tỉnh táo và khôn ngoan để nói không với sống thử khi còn là sinh viên các bạn nhé!

39. Tham gia hội nhóm năng khiếu

Người sinh ra có năng khiếu thì sẽ tìm thấy hạnh phúc lớn nhất khi sử dụng nó.

(Johann Wolfgang von Goethe)

Hiện nay là thời các môn năng khiếu nghệ thuật lên ngôi, bất cứ năng khiếu nào cũng đều thêm điểm cộng cho sức lôi cuốn của bạn. Vì vậy ngoài việc trau dồi, bồi dưỡng các môn năng khiếu, việc tham gia những hội nhóm năng khiếu cũng sẽ khiến các bạn có môi trường phát huy rất tốt. Như những phần trước chúng tôi đã đề cập, những hội nhóm này có ở khắp nơi, có khi theo khu vực địa lý, có khi theo lứa tuổi, có khi theo môi trường chuyên biệt.

Tất nhiên bạn không nên tham gia ôm đồm nhiều câu lạc bộ của cùng một bộ môn năng khiếu như là thành viên của ba câu lạc bộ Dancesport chẳng hạn. Và tiêu chí chọn hội nhóm cũng nên cân nhắc sao cho bạn có thể tham gia nhóm thường xuyên và đều đặn nhất. Bạn có thể coi hội nhóm năng khiếu là môi trường để bạn giao lưu, học hỏi và biểu diễn năng khiếu của mình. Những hoạt động này sẽ khiến cuộc sống của bạn trôi đi lành mạnh và thú vị hơn.

40. Đi thực tế, đi du lịch cùng lớp

Đích đến của chúng ta không phải là một vùng đất mà là một cách nhìn mới.

(Henry Miller)

Thời đại mới, đi du lịch đã thành trào lưu bởi một chuyến đi chưa bao giờ dễ dàng như vậy. Nếu bạn không muốn phiền hà chuẩn bị, bạn có thể chọn

đi du lịch theo tour, mua một tour và lên đường thôi. Nếu bạn thích lang thang hang cùng ngõ hẻm, chinh phục những điều mới lạ, bạn có thể chọn đi phượt. Nhưng nếu bạn đi du lịch với lớp, có vẻ bạn không được mãn ý lắm nhỉ? Nhiều bạn sinh viên than phiền đi du lịch với lớp nhạt nhẽo và gò ép. Thực ra đó chỉ là định kiến mà thôi.

Chúng tôi đã thấy rất nhiều tập thể lớp năm nào cũng tổ chức bằng được một chuyến đi chung cho các bạn trong lớp. Mà sau chuyến đi ai cũng đều phản hồi lại rất tích cực. Bí quyết được các bạn chia sẻ đó chính là nằm trong mấy chữ “nhiệt tình, chia sẻ và cảm thông”. Nhiệt tình tham gia, vui lòng chia sẻ mọi thứ, cảm thông với những điều chưa như ý. Chỉ có làm được như vậy bạn mới có được một chuyến đi vui vẻ và đáng nhớ. Thông thường, một tập thể lớp đi du lịch khoảng 1-2 ngày là hợp lý nhất vì ai cũng có việc riêng, quỹ thời gian khó sắp xếp sao cho có cùng những ngày rảnh rỗi nhiều hơn. Hơn nữa, chi phí các chuyến đi cũng cần giữ ở mức trung bình bởi không phải ai trong tập thể lớp cũng muốn bỏ ra một khoản tiền quá lớn trong chuyến du lịch này. Vậy nên, lựa chọn của chúng ta sẽ là những điểm đến không quá xa, quá hẻo lánh, quá sang chảnh... Mọi thứ ở mức trung bình khá, rộng rãi và thân thiện là được. Trong những chuyến đi thực tế, dã ngoại, du lịch cùng lớp như vậy bạn

nên nhiệt tình ủng hộ tinh thần và hành động để chứng tỏ sự hòa đồng của mình.

Hãy cởi mở khi tiếp xúc với mọi người, năng nổ tham gia các hoạt động tập thể, mạnh dạn thể hiện thế mạnh của bản thân, bỏ qua những xích mích phát sinh... Như vậy sau chuyến đi các bạn sẽ gắn kết hơn, yêu thương hơn và vui vẻ hơn.

CHƯƠNG 4

Học cách đối nhân xử thế: Khôn ngoan chứ đừng khôn lanh

Bước vào đại học cũng đồng thời là bạn đã bước chân ra xã hội, cho dù trong mắt bố mẹ bạn vẫn đang là đứa trẻ nhưng người đời sẽ nhìn nhận bạn như thể người lớn thực thụ. Do đó bạn phải bắt đầu học cách làm người lớn. Trước hết là từ cách đối nhân xử thế. Hãy mạnh dạn học những bài học đường đời đầu tiên để vững vàng trong cuộc sống sau khi ra trường các bạn nhé!

41. Học cách kiềm chế tự ái cá nhân

Hà Anh muốn mua quà tặng sinh nhật người yêu, nhưng cô thật sự lúng túng vì không quen mua đồ nam. Cuối cùng, sau bao nhiêu tìm kiếm cô mới mua được một chiếc sơ mi nam ưng ý. Hà Anh chắc hẳn thế nào bạn trai cô cũng sẽ rất cảm động. Quả nhiên bạn trai Hà Anh khi nhận quà tặng thì vô cùng xúc động, hết lời cảm ơn cô. Một thời gian sau lại không thấy bạn trai mặc cái áo sơ mi cô tặng, Hà Anh bèn dò hỏi. Bạn trai cô trả lời: “Cái áo đó màu sến quá anh không dám mặc”. Thế là Hà Anh dùng dùng nỗi giận: “Anh chê tôi không có mắt thẩm mỹ chứ gì? Chúng ta chia tay đi”.

Con người dù tấm thương đến đâu thì bao giờ cũng có suy nghĩ bản thân mình quan trọng. Đó chính là cái tôi trong mỗi người. Lòng tự ái là nguồn gốc cho rất nhiều chuyện đáng cay đáng tiếc. Trong các cái khổ, cái khổ do lòng tự ái gây ra là khó chịu, uất ức hơn hết. Các bạn sinh viên đang độ rực rỡ nhất của cuộc đời với biết bao lợi thế, các bạn sẽ khó lòng mà chấp nhận được việc mình bị từ chối, bị chê trách, bị thua thiệt, bị công kích... Thực ra chỉ cần bình tĩnh, hạ thấp cái tôi cá nhân xuống một chút bạn sẽ thấy trong những “chỉ trích” của đối phương cũng vẫn có những phần bạn cần tiếp thu và sửa đổi. Bạn có thể nghĩ đơn giản rằng mọi lời chỉ trích kia chẳng qua do đối phương chưa hiểu được mình, tất cả chỉ

là chuyện hiểu lầm mà thôi, mình cần bình tĩnh giải thích thấu đáo cho đối phương hiểu.

Thực tế mà nói trong rất nhiều tình huống, lòng tự ái cá nhân khiến chúng ta thẹn quá hóa giận mà cả giận mất khôn, đẩy câu chuyện đến kết cục không thể cứu vãn. Trong khi, nếu bình tĩnh hơn ta cũng sẽ không phản ứng dữ dội đến mức phá bỏ hết các mối quan hệ chỉ vì lòng tự ái bị tổn thương như thế. Sống ở đời nên thêm bạn bớt thù mà yêu cầu đầu tiên phải là kiểm soát được lòng tự ái cá nhân. Đừng lúc nào cũng coi trọng mặt mũi mình mà bỏ qua mặt mũi của người khác. Ngoài ra, nếu ý kiến của bạn chưa được đối phương coi trọng, cũng đừng tự ái mà từ bỏ. Bạn hãy kiên trì tìm cách làm cho đối phương hiểu được những ưu điểm trong ý kiến của mình. Thời gian sẽ làm sáng tỏ nhiều chuyện, nếu vì chạm tự ái mà bất cẩn bạn sẽ đánh mất đi các mối quan hệ và các cơ hội của bản thân.

Khi có thể kiểm chế được tự ái cá nhân, bạn sẽ nhận ra rằng cuộc sống là một vòng kết nối và bạn nằm trong đó chứ không tự tách mình ra bên ngoài nữa.

42. Tự tin mà không tự phụ

Hằng và Hoa là đôi bạn thân từ thời năm nhất đại học, năm nay cả hai đã là sinh viên năm ba, tình bạn càng thêm thân thiết. Rồi bỗng nhiên bạn bè thấy hai cô gái tránh mặt nhau, cứ chỗ nào có Hằng thì không có Hoa

và ngược lại. Ai nấy đều rất lấy làm lạ. Cho đến một hôm Hằng chia sẻ lý do hai cô bạn không còn chơi với nhau nữa. Hóa ra hai cô bạn tự nhận thành một nhóm làm bài nghiên cứu khoa học. Bản đề cương nộp lên khoa Hoa đã tự ý chỉnh sửa theo ý mình mà không báo lại với Hằng. Do đó khi biết tin Hằng đã chủ động rút khỏi đề tài. Hoa thì cho rằng Hằng cố chấp nên đôi bạn không còn chơi với nhau nữa.

Tự tin và tự phụ khác nhau như thế nào? Chúng ta cần phải mổ xẻ trên nhiều phương diện để đưa ra định nghĩa có thể thỏa mãn mọi người. Tự tin chính là tin vào khả năng, vào bản thân mình khi đứng trước mọi việc. Tự tin không những là phẩm chất mà nó còn là phong thái của một người. Nó sẽ góp phần tạo nên sự thành công của người đó. Người tự tin dù ít hay nhiều sẽ thành công và gặt hái được những gì mà bản thân mong muốn. Còn tự phụ cũng chính là tự tin nhưng tự tin một cách thái quá. Khi tự tin thái quá thì sẽ tạo cảm giác kênh kiệu, không xem ý kiến của người khác ra gì. Tự phụ sẽ làm cho bản thân của người đó luôn thỏa mãn với bản thân rằng như thế là quá đủ, như thế là quá tốt, không cần phải nỗ lực cố gắng nữa. Tự phụ lâu dài sẽ khiến cho những người xung quanh xa lánh bạn, vì bạn không lắng nghe những gì họ nói, luôn cho rằng bản thân mình là đúng và không phải nghe ai.

Các bạn sinh viên còn đang trẻ người non dạ, đứng trước người đời thương khó biết mình biết ta, gặp đối phương khiêm tốn cũng kho tránh được thêm phần kiêu ngạo và tâm lý ngựa non háu đá. Tuy nhiên, các bạn nên nhớ rằng càng lớn càng biết cúi đầu, người càng va vấp nhiều càng trầm tĩnh, cho nên đôi khi người ta không nói mà để bạn tự nhận ra mình đã hành động quá lỗ mà thôi chứ không có nghĩa là bạn “trên cơ” họ như bạn ảo tưởng. Tự tin là rất tốt, nó khiến hình ảnh bạn trong mắt người khác thêm phần cuốn hút, nó cũng khiến bạn có dũng khí thực hiện nhiều công việc khó khăn. Nhưng tự phụ thực sự là một vực thẳm, bạn sẽ khiến mọi người chán ghét và xa lánh mà thôi.

43. Cẩn trọng trong kết giao, tránh nhẹ dạ cả tin

Liên tiếp mấy hôm liền Thanh không đi học, các bạn cùng bàn cũng rất ngạc nhiên vì trước nay Thanh không bao giờ nghỉ học khi không có lý do bất khả kháng. Các bạn tìm đến gặp thì thấy Thanh mặt mày ủ dột, tinh thần rệu rã, hỏi ra mới biết hóa ra Thanh vừa bị lừa hết tiền đóng học phí học kì này. Chuyện bắt đầu khi Thanh đi làm thêm tại một cửa hàng quần áo thời trang, ngoài bán hàng tại chỗ shop còn nhận ship hàng tận nhà cho khách hàng có nhu cầu. Bình thường, Thanh đều kiểm đếm hàng cẩn thận trước khi giao cho người vận chuyển. Tuần trước có một lô hàng phải gửi xe đi tỉnh, gần đến giờ xe chạy người chuyển hàng mới đến, anh ta vội vã thúc Thanh giao hàng cho kịp làm Thanh

rồi lên không kiểm đếm bàn giao. Sau đó cũng nghi anh ta là người quen, kí phiếu bàn giao sau cũng được. Không ngờ tuần này khách hàng báo lại vẫn chưa nhận được hàng, chị chủ shop liên lạc với người vận chuyển hàng thì anh ta chối bay chối biến việc đã nhận hàng từ Thanh. Cửa hàng không có camera, Thanh không có giấy tờ bàn giao cũng không có ai làm chứng, thế là phải đến lô hàng bị mất.

Các bạn sinh viên còn trẻ, kinh nghiệm sống chưa phong phú, con mắt nhìn người nhiều khi chưa tinh nên thường bị các đối tượng xấu lừa gạt. Vậy nên các bạn rất cần cẩn thận khi kết giao hay hợp tác cùng ai đó. Cố gắng tập cho mình phản xạ cảnh giác và kỹ năng bảo vệ bản thân bởi chẳng có ai có thể cứu bạn khỏi những cạm bẫy cuộc đời ngoài bản thân bạn. Kẻ xấu chẳng bao giờ xuất hiện trong bộ dạng khiến bạn ghê tởm mà tránh xa, ngược lại chúng rất thường ngọt ngào bóng bẩy và chu đáo ân cần, vì vậy bạn đừng vội tin trước những gì hào nhoáng bắt mắt, tránh lập tức đáp lại những hành vi vô vấp của đối phương.

Một điều cần chú ý nữa là phải cảnh giác trước những cái bẫy ngọt ngào. Đối phương muốn lừa bạn sẽ không ngại ngần tung miếng mồi ngon để nhử bạn vào tròng. Nếu bạn bị lòng tham làm cho mờ mắt thì dù bạn có thông minh đến đâu bạn cũng sẽ bị lừa như thường, thậm chí trước khi đối phương lừa bạn, bạn đã tự lừa bản thân mình rồi. Chúng ta không thể vì sợ hãi bị lừa

mà co cụm vào ốc đảo an toàn của bản thân, tránh mọi giao lưu với người khác nhưng chúng ta cũng không nên hồn nhiên tin tưởng bất cứ ai. Trước mỗi sự việc, bạn đều cần suy nghĩ kỹ trước khi quyết định. Không nên ảo tưởng người khác sẽ dâng tặng bạn những cơ hội ngon ăn, hãy tự phản biện với bản thân mỗi khi nhận được một lời hứa hẹn ngồi mát ăn bát vàng.

Hãy biết mở lòng và tin tưởng người khác nhưng không vì thế mà biến mình thành người nhẹ dạ cả tin.

44. Học cách giữ lời hứa

Cả tháng nay Lan cứ hờ ra là thờ dài thườn thượt, Mai lo bạn có chuyện gì buồn mà ngại chia sẻ nên thường lân la hỏi chuyện. Cho đến tận tối hôm nay Lan mới chịu dốc bầu tâm sự. Chả là Lan có người bạn học chung cấp ba, tuy không thân lắm nhưng vẫn tính là bạn tốt, cô bạn ấy học ở một trường khác tại thành phố Đ.L, tuần trước cô bạn có gọi điện cho Lan nhờ thuê phòng hộ và tư vấn để cô ấy cùng nhóm bạn ra du lịch H.N. Lan đã đặt phòng giúp bạn và báo lại thông tin đầy đủ. Chuyện sẽ vui vẻ nếu Lan không quên mất mình còn nhận lời đón nhóm bạn đó từ sân bay về chỗ nghỉ và nhóm bạn kia không gặp trục trặc khi nhận phòng bởi một chút thiếu kinh nghiệm. Cô bạn kia cho rằng nhất định là Lan cố ý và quyết đoạn tuyệt quan hệ ngay.

Các bạn sinh viên trong cơn bốc đồng thường hay cao hứng hứa hẹn bất cứ điều gì rồi lại hồn nhiên

quên ngay những điều đã hứa hoặc là chẳng thể có cách nào thực hiện lời hứa vượt quá khả năng ấy. Tuy không phải lúc nào việc thất hứa cũng gây hậu quả nghiêm trọng nhưng rõ ràng nếu bạn thường xuyên thất hứa kể cả chỉ toàn những chuyện nhỏ thì bạn sẽ thành kẻ hứa lèo, tệ hơn là kẻ nói dối, kẻ khoác lác, kẻ không coi ai ra gì... trong mắt mọi người. Hãy thử nhớ lại những lần bạn bị người khác “bỏ bom” tâm trạng bạn thế nào? Chắc chắn là lúc đó bạn chẳng thể vui vẻ nổi cho dù đối phương có lý do chính đáng đến đâu đi chăng nữa. Chưa kể nếu sau đó bạn phát hiện ra đối phương chỉ bao biện cho hành động thất hứa của họ bằng một lý do nghe có vẻ đáng thông cảm, tội e là có lẽ lúc đó bạn chỉ hận không thể tuyệt giao ngay quan hệ với đối phương mà thôi.

Cho nên bạn tuyệt đối đừng có “vui mồm” hứa thật nhiều rồi lại thất hứa thật nhiều. Hãy cân nhắc mỗi khi đưa ra một lời hứa. Hãy coi mỗi lời bạn hứa có sức nặng ngàn cân, bạn nhất định sẽ thực hiện nó. Trong trường hợp không may, việc giữ lời hứa vì điều kiện khách quan đã nằm ngoài khả năng của bạn thì bạn hãy sớm báo cho đối phương, cùng đối phương nghĩ cách hoặc giúp đối phương đến hết khả năng của bạn. Lại thêm, trong cuộc sống, đôi khi chúng ta rơi vào hoàn cảnh biết chắc mình khó lòng giúp được nhưng đối phương khiến ta cảm thấy không nỡ từ chối thế là miễn cưỡng nhận lời. Tuy nhiên, bạn cần

nhận biết không có gì dễ làm tổn hại lòng tin bằng việc hứa rồi lại không giữ lời. Vì thế, khi người khác yêu cầu một việc mà bạn không muốn đảm nhận, bạn hãy can đảm nói “không”, như thế sẽ có lợi cho chính bạn và cả người khác. Nhưng mặt khác, nếu bạn quá “chắc chắn”, chẳng bao giờ nhận lời giúp ai thì lại cũng không ổn. Ai chẳng có lúc cơ nhỡ khó khăn, nếu bạn không chìa tay ra với người khác thì e là đến khi bạn gặp khó khăn tất cả mọi người đều sẽ tỏ thái độ không liên quan. Hãy biết rằng trong muôn vàn điều cần của người khác, thế nào cũng có việc vừa sức bạn, gặp việc như thế bạn không nên từ chối, hãy hứa giúp họ và giúp đến nơi đến chốn hết khả năng của mình.

Nhìn chung, bạn không nên vội vàng hứa hẹn, càng không nên vội vã từ chối. Mà bạn nên suy nghĩ hết sức nghiêm túc về khả năng của mình, giúp được người ta đến đâu nhận lời đến đấy, không từ chối ráo hoảnh nhưng cũng không cả nể mà nhận giúp việc quá khả năng.

45. Học cách giao tiếp

Hương đến phòng Phương và nhận thấy cô bạn thân hình như đang khóc. Hương vô cùng lo lắng nhưng không dám gặng hỏi ngay. Phương là người ít nói, cũng là người không thường bộc lộ tâm tình cùng người khác. Có lẽ Hương không lên hỏi thẳng Phương mà cô sẽ lưu

ý tìm hiểu sau vậy. Nhưng đúng lúc này Phương lại chủ động tâm sự cùng Hương. Hóa ra, Phương vừa vượt mất kì thực tập mà cô mơ ước chỉ vì cô quá căng thẳng nên đã không thể nói năng gì được, cho nên phỏng vấn không thành công.

Tất cả chúng ta đều cảm thấy trở thành người giỏi giao tiếp tuyệt đến như thế nào nhưng chẳng có ai trong chúng ta sinh ra đã là người giỏi giao tiếp cả. Tôi nhớ rằng đã đọc khá nhiều tiểu sử của các bậc thầy diễn thuyết, hùng biện và nhận ra rằng, thành tích họ đạt được ngày hôm nay, nhiều hơn cả là qua con đường khổ luyện. Vì vậy, nếu bạn đang là sinh viên mà nhận ra giao tiếp không phải là thế mạnh của mình thì chúng tôi chúc mừng bạn bởi bạn chưa bị muộn trên con đường trở thành người giỏi giao tiếp cả.

Những khóa học kỹ năng giao tiếp nói chung sẽ giúp bạn nắm được kỹ năng giao tiếp cơ bản nhất một cách không hề khó khăn, đồng thời những khóa kỹ năng giao tiếp chuyên sâu như: học làm MC, học phát biểu trước đám đông, giao tiếp cho nhân viên bán hàng... cũng sẽ giúp bạn nâng cao kỹ năng giao tiếp chuyên biệt trong lĩnh vực của mình. Chúng tôi sẽ giúp bạn liệt kê lại những điểm cần chú ý khi giao tiếp:

#Một là, cố gắng nhớ chính xác thông tin người bạn cùng giao tiếp, tuyệt đối kị nhớ kiểu râu ông nọ cắm cằm bà kia;

#Hai là, tạo bầu không khí giao tiếp thân thiện, cố gắng thân thiện nhiều nhất có thể và cho dù phải cương quyết thế nào cũng nhất định không được sỗ sàng với đối phương;

#Ba là, chủ động hỏi lại những điều chưa rõ, cách sử dụng ngôn ngữ của mỗi người là khác nhau, bạn có thể hiểu sai ý của đối phương nếu họ dùng một số từ khác với nghĩa thông dụng của chúng, vậy thì bạn hãy chủ động dừng lại và hỏi lại cho rõ ràng;

#Bốn là, không nói vòng vo, bạn có thể nói giảm nói tránh, đưa đây câu chuyện nhưng đừng vòng vo tam quốc, như vậy sẽ thể hiện sự tự tin của bạn và sự tôn trọng dành cho đối phương;

#Năm là, không ậm ừ, những từ “ừ, à, thì, là, mà...” chỉ có tác dụng tố cáo sự bối rối của bạn mà thôi;

#Sáu là, sử dụng ngôn ngữ cử chỉ phản chiếu, tức là bạn nên dùng ngôn ngữ cử chỉ giống đối phương trong cùng tình huống;

#Bảy là, giao tiếp bằng ánh mắt, đừng giấu đi đôi mắt xinh đẹp của bạn, hãy cho đối phương thấy bạn thực sự chân thành và cởi mở;

#Tám là, chứng tỏ khả năng giao tiếp qua văn viết, bất cứ những gì bạn viết ra cũng sẽ được coi như một cuộc giao tiếp đặc biệt, vì vậy đừng bỏ qua chúng... Ngoài ra bạn còn cần bồi dưỡng bản thân có được thần thái tự tin, cởi mở khi giao tiếp nữa.

46. Học cách đưa ra yêu cầu

Suốt một tuần trời, Thu nhìn Hồng cứ định nói rồi lại thôi, bởi chuyện cô định nói thực sự rất khó nói. Đó là gần đây Hồng mới có người yêu, cô và người yêu thường xuyên xuất hiện ở phòng trọ của hai người khiến Thu thấy không thoải mái và khó xử. Cô muốn nói Hồng chuyển ra hoặc cô chuyển đi nhưng lại chẳng biết phải mở lời thế nào.

Một trong những chuyện khó mở lời nhất của con người hẳn là việc đưa ra yêu cầu. Chúng ta muốn người khác hợp tác với mình trong những công việc chung nhưng nhiều khi đợi người ta tự hiểu ra và tự điều chỉnh thực sự là chuyện không tưởng. Chúng ta buộc phải yêu cầu họ “hợp tác”. Nhưng chúng ta chẳng dễ dàng nói ra yêu cầu đó mà không khiến người ta phật ý còn ta không mất đi một mối quan hệ một cách lãng xẹt.

Cho nên, việc học cách đưa ra yêu cầu là rất quan trọng. Trước hết, bạn phải chắc chắn yêu cầu của mình là thỏa đáng cho cả mình và đối phương. Ví dụ như bạn không nên “nhờ” một người bạn đang ốm đau hỗ trợ mình làm việc. Thứ hai, bạn hãy cố gắng biến yêu cầu thành thỉnh cầu, đừng để đối phương cảm thấy bạn đang ra lệnh cho họ, hãy để họ thấy bạn đang có một đề nghị tốt cho cả hai. Thứ ba, bạn hãy đưa ra những yêu cầu rõ ràng và cụ thể, đối phương

không phải là bạn nên họ sẽ chẳng biết phải đáp ứng yêu cầu mơ hồ như thế “để mặc mình” của bạn là làm thế nào, thay vì thế bạn nên nói rõ hơn, ví dụ “cậu hãy để mình được ở một mình một lúc”... Thứ tư, hãy yêu cầu đúng đối tượng, bạn không thể yêu cầu kiểu bắc cầu như nhờ A nhắn tin đến B yêu cầu của bạn với B được, hãy nhớ mọi câu chuyện đều sẽ bị tam sao thất bản. Thứ năm, hãy yêu cầu đúng người có khả năng, cha ông ta có câu “nước xa không cứu được lửa gần”, bạn phải “gãi đúng chỗ ngứa” thì mới được việc. Thứ sáu, khi yêu cầu những việc chính đáng mà chưa được giải quyết ngay, hãy kiên trì nhắc lại yêu cầu đó tới khi đạt được mới thôi... Cuối cùng, hằng ngày hãy dành thời gian để liệt kê danh sách những điều bạn muốn nhưng chưa dám đưa ra yêu cầu. Sau đó ghi lại nguyên nhân khiến bạn không dám đưa ra yêu cầu. Bạn sợ điều gì? Tiếp theo, hãy viết ra những lợi ích mà bạn có thể nhận được nếu yêu cầu.

Hãy thử thực hiện và xem thử lợi ích của việc yêu cầu bạn nhé. Bạn không có gì để mất nhưng sẽ có rất nhiều lợi ích khi bạn nhận được lời đồng ý.

47. Học cách từ chối

Huệ có một người chị họ xa đang là thành viên của một nhóm bán hàng đa cấp. Huệ cảm thấy rất khó xử khi ngày nào chị cũng tìm cách chào mời cô tham gia nhóm đó cùng chị, bản thân Huệ chắc chắn không muốn tham

gia, nhưng cô lại chẳng biết từ chối như thế nào, không thể nói thẳng ra mặt trái của nhóm đa cấp đó vì sợ chị ấy giận, cũng không thể nói dối là bạn không tham gia được, lại càng không thể tránh mặt khi vài ngày chị ấy lại gọi một lần để hỏi, sự việc cứ như vậy lặp lại khiến Huệ càng cảm thấy mệt mỏi.

Có một sự thật hiển nhiên là cuộc sống luôn xuất hiện những tình huống khiến ta phải nói lời từ chối. Với sinh viên những chuyện rất đời thường mà khó từ chối được như: bạn bè mượn tiền nhau, bạn yêu cầu cho chép bài trong thi cử hay bạn bè rủ đi chơi, đi nhậu trong khi kỳ thi của bạn sắp tới gần... Những việc này tưởng chừng rất đơn giản nhưng để mở lời nói lời từ chối thì không đơn giản. Nhất là từ chối những người có mối quan hệ tốt với bạn, bạn sẽ phải băn khoăn xem làm thế nào để không ảnh hưởng đến mối quan hệ hiện tại, trong khi nếu không thể từ chối thì chắc rằng bạn sẽ gặp rắc rối. Vậy chúng ta phải từ chối thế nào để đối phương tâm phục khẩu phục? Chúng tôi sẽ giúp các bạn tổng kết lại những tuyệt chiêu từ chối người khác hợp lý và hiệu quả.

Chiêu thứ nhất: Ra đòn phủ đầu: tức là chưa cần đối phương lên tiếng, chỉ cần cảm thấy đối phương rào đón có vẻ sắp “nhờ” việc gì đó mà bạn không muốn nhận lời thì hãy chặn ngay ý định đó của đối phương bằng việc “chia sẻ” những “khó khăn” tạm thời của bạn.

Chiêu thứ hai: Điều đình: bạn không thể lúc nào cũng “giả nghèo giả khổ” để xua đuổi những kẻ nhờ vả được. Do đó, có những tình huống dù thật tâm không muốn giúp nhưng bạn cũng nên bớt chút thời gian để cân nhắc xem mình có thể giúp hay không. Việc bạn nói với đối phương rằng bạn cần thêm thời gian để thu xếp cũng khiến đối phương cảm thấy bạn coi trọng và nghiêm túc với việc họ đề xuất.

Chiêu thứ ba: Từ chối gián tiếp: sẽ có những người hoạt ngôn mà bạn khó có thể mặt đối mặt từ chối họ được. Vậy thì bạn hãy gửi tin nhắn, e-mail, nhờ người khác chuyển lời nói rõ lý do với họ... tóm lại là tránh đối phương có cơ hội “đối chất” với bạn để bạn không bị cắt ngang và có cơ hội trình bày thật thấu đáo ngọn nguồn căn nguyên cho đối phương.

Chiêu thứ tư: Từ chối mềm mỏng: một số người sẽ thổi phồng những khó khăn khi bạn không giúp họ nhằm thuyết phục bạn đổi ý, một số sẽ không kiềm được mà trở mặt với bạn... bạn cần bình tĩnh tránh bị cuốn vào cơn kích động của đối phương, dù nói bất cứ câu gì cũng cần chân thành mềm mỏng.

48. Học cách kiềm chế cơn giận

Đôi bạn Ngọc và Hoa chơi với nhau từ thời cấp ba, lên đại học học chung trường chung lớp ngồi cùng bàn nên thân càng thêm thân, hai cô quyết định cùng thuê nhà trọ ở cùng với nhau. Ba năm trôi qua êm đẹp khiến bao

người ghen tị với tình bạn của hai bạn. Thế mà dùng cái đôi bạn tuyên bố đoạn tuyệt quan hệ khiến bạn bè trong lớp ai nấy đều ngỡ ngàng. Sau này, mọi người mới biết chuyện là vào một hôm Ngọc có việc vắng nhà, vì vội nên cô quên không tắt và cất laptop, cứ để nguyên trên bàn học, con mèo Hoa nuôi bình thường đều ngoan ngoãn nằm ở ổ của nó, không hiểu sao hôm ấy lại chạy nhảy nghịch ngợm làm chiếc laptop rơi vỡ. Ngọc trở về thấy vậy đã không kiềm được cơn giận mà nổi khùng xua đuổi con mèo khiến nó hoảng loạn chạy ra đường rồi bị xe cán chết. Sau đó hai cô bạn cùng giận giữ cãi nhau dẫn đến kết cục tình bạn tan vỡ.

Tức giận là trạng thái cảm xúc mà bất cứ ai cũng có thể gặp trong cuộc sống, công việc và các mối quan hệ. Nhưng sau khi tức giận mọi người vẫn nói “Giá mà mình đừng tức giận”. Đơn giản bởi có rất nhiều điều mà khi tức giận bạn khó lòng mà có thể suy nghĩ một cách thấu đáo để giải quyết. Vì vậy bạn nên trang bị cho bản thân mình kỹ năng kiểm chế sự tức giận. Mặc dù sự tức giận của mỗi người cũng như nguyên nhân của chúng không giống nhau nhưng vẫn do một số nguyên nhân chung sau: Thất vọng vì không đạt được mục tiêu; Bị tổn thương; Bị quấy rối; Xung đột giữa các cá nhân (về tinh thần hoặc thể chất); Nhận thấy những nguy hiểm đối với những thứ mà chúng ta yêu quý. Sau khi phân tích kỹ nguyên nhân khiến bạn tức giận, bạn có thể tham khảo và lựa chọn một trong những liệu pháp hóa giải cơn giận được các chuyên gia khuyên dùng như sau.

#Giữ bình tĩnh: Điều đầu tiên bạn nên làm khi tức giận đó là tự nói với bản thân phải thật bình tĩnh. Cảm xúc lúc này thường đi cùng với những hành động mà có thể sau này bạn sẽ phải hối tiếc, bởi thường khi giận dữ bạn không thể suy nghĩ đúng đắn và thấu đáo được. Bạn có thể nói hoặc làm những điều sai lầm chỉ vì muốn hạ cơn giận ngay thời điểm đó mà thôi. Vì vậy, lời khuyên lúc này là thay vì chiều theo cảm xúc, hãy hít thở sâu và dành thời gian trấn tĩnh bản thân để tránh hành động bốc bột.

#Khiến bản thân trở nên bận rộn: Một điều khác nên làm khi tức giận là “đánh lạc hướng” tâm trí, đưa mình ra khỏi vấn đề đang gặp phải và làm cho bản thân thật bận rộn. Khi giận dữ, bạn có xu hướng nghĩ rằng mình phải đối diện với nó ngay lập tức, đồng thời chứng minh cho thế giới biết rằng bạn không “lép vế”. Nhưng hành động vì sự tức giận là điều hối tiếc lớn nhất của trong tất cả những điều hối tiếc của con người. Thay vì làm mọi thứ rối tung lên, bạn hãy để tâm vào những thứ hữu ích để làm tâm trí bạn bận rộn thì sẽ tốt hơn.

#Suy nghĩ trước khi nói: Khi tức giận, bạn hay nói những điều đáng lẽ không nên nói. Bạn chỉ nói những lời làm tổn thương người khác, thậm chí không biết ý nghĩa những gì mình đang nói. Do đó, bạn sẽ tạo ra những bất đồng giữa mình và người

khác, trong khi thông thường bạn sẽ không hành động như vậy. Vì vậy, hãy cố gắng nghĩ ít nhất hai lần trước khi bạn định nói bất cứ thứ gì trong khi tức giận. Đây là lý do tại sao các chuyên gia tâm lý thường khuyên bạn nên đi bộ vào thời điểm này để tránh nói ra những điều làm tổn thương người khác.

#Tìm cách giải quyết: Một trong những điều chúng ta nên làm khi nóng giận là tìm mọi cách giải quyết nếu có thể. Nguyên nhân dẫn đến tức giận có thể là một vấn đề bất ngờ hoặc do dồn nén trong một khoảng thời gian dài mà chưa được giải quyết. Một trong những điều bạn nên làm vào thời điểm như thế là tìm giải pháp cho vấn đề và tìm cách đối phó với những nguyên nhân gây ra nó hơn là trút giận, vì thông thường những việc làm nhằm trút giận thường không mang đến kết quả tốt đẹp.

#Đơn giản hóa vấn đề: Một trong những cách hóa giải tình huống tức giận là sử dụng sự hài hước. Bất luận nguyên nhân của sự đau khổ là gì, hãy cố gắng trở nên hài hước. Giảm nhẹ vấn đề sẽ giúp bạn tránh được những căng thẳng không cần thiết trong cuộc sống. Vì thế, thay vì thất vọng và đáp trả cách giận dữ, hãy đơn giản hóa vấn đề bằng cách nghĩ ra một câu đùa hoặc làm cho không khí trở nên vui vẻ hơn. Nhưng hãy cẩn thận, đừng dùng trò hài để mỉa mai, vì như thế bạn sẽ làm mất đi mục đích và làm tình hình trở nên tồi tệ hơn.

Hãy nhớ rằng cơn giận nào cũng đáng sợ. Và nếu bạn không thể làm chủ nó thì nó sẽ làm chủ bạn, sau đó là bạn sẽ phải trả cái giá rất đắt vì đã không kiểm soát được cơn giận giữ của bản thân.

49. Học cách tiếp nhận lời chỉ trích

Mai đã là ngày thuyết trình bài tập nhóm trước lớp nhưng đến hôm nay nhóm của Quân vẫn chưa hoàn thiện xong bài tập. Buổi họp nhóm thay vì tổng hợp, chỉnh lý bài tập và tập dượt thuyết trình thì các cá nhân trong nhóm quay qua chỉ trích nhau. Cuối cùng ai nấy cũng tự ái bỏ về, mặc mọi chuyện cho Quân – nhóm trưởng tự xoay sở.

Không ai có thể làm hài lòng tất cả mọi người, sẽ luôn có những “quan sát viên” và “dư luận viên” hiện diện quanh bạn. Không phải lời chỉ trích nào cũng không công bằng với bạn, nhưng sẽ có những chỉ trích giúp bạn tốt hơn lên. Tuy nhiên, đón nhận sự chỉ trích không phải là một việc dễ dàng, đặc biệt đối với những người trẻ tuổi. Chúng tôi chia sẻ tới các bạn một số mẹo hay để đối diện với những lời chỉ trích một cách khôn ngoan:

#1: Nhìn nhận toàn diện hơn

Chúng ta thường suy bụng ta ra bụng người, rằng những người khác đương nhiên sẽ nghĩ như ta, làm như ta. Tuy nhiên, thực tế là nhân sinh quan, thế giới quan, giá trị quan của mỗi người là khác nhau, thêm nữa đừng

quên rằng người khác không ở cùng góc nhìn giống bạn. Vì vậy, khi bị chỉ trích, ghi nhớ điều này sẽ giúp bạn hiểu được tại sao một người không đồng tình với ý kiến của bạn, và xác định xem bản thân có cần phải điều chỉnh suy nghĩ cho hợp lý hơn hay không.

#2: Giữ bình tĩnh

Đối diện với lời chỉ trích không đơn giản, nhưng làm “nhặng xị” lên cũng không phải là giải pháp, ngược lại chỉ có thể khiến tình hình phức tạp hơn và trường hợp xấu nhất là bạn mất đi cơ hội quý báu để học hỏi và tiến bộ. Bởi khi phản ứng thái quá trước những lời chỉ trích, bạn sẽ không còn đủ bình tĩnh để suy nghĩ một cách lý trí và sẽ rơi vào tình trạng bị cảm xúc dẫn dắt hành vi. Để đảm bảo có thể xử lý tình huống một cách hợp lý nhất, hãy giữ bình tĩnh và duy trì sự tự chủ.

#3: Tiếp thu có chọn lọc

Đây không phải điều quá mới mẻ nhưng bạn luôn cần nhớ. Không phải tất cả những lời chỉ trích đều xứng đáng để bạn dành thời gian và công sức. Trong mọi trường hợp, chỉ nên quan tâm đến những lời phê bình đúng đắn, cần thiết và có thể giúp bạn tiến bộ. Bằng cách bỏ qua những chỉ trích thiếu chính xác và không có thiện ý xây dựng, bạn sẽ giữ cho đầu óc mình được tỉnh táo để tập trung vào những việc khác có ý nghĩa hơn cho sự nghiệp.

#4: Suy nghĩ tích cực

Chúng ta có khuynh hướng tin rằng những người đưa ra lời phê bình hẳn là có suy nghĩ và ý định tiêu cực. Hãy điều chỉnh nhận thức này bằng cách giả định rằng họ nêu quan điểm dựa trên nền tảng muốn đóng góp xây dựng. Điều này giúp chúng ta tránh bị những cảm xúc tiêu cực đối với đồng nghiệp, người giám sát hoặc khách hàng... lấn át, và dễ dàng tiếp thu những ý kiến xác đáng.

#5: Trung thực với bản thân

Trong quá trình đối diện với những lời chỉ trích, điều quan trọng nhất là trung thực với chính mình. Mặc dù không phải lời phê bình nào cũng đáng để tiêu hao công sức, việc thường xuyên tự đánh giá về tinh cách, hiệu suất làm việc, năng lực lãnh đạo... của bản thân một cách trung thực sẽ giúp bạn tiến bộ nhanh hơn. Càng thành thật với chính mình, bạn càng dễ dàng sửa đổi những điểm chưa tốt của bản thân.

50. Học cách thích ứng với sự thay đổi của môi trường xung quanh

Liên và Thành yêu nhau từ thuở sinh viên. Vì cùng quê lại học gần nhau nên thời gian cùng là sinh viên đôi bạn trẻ gắn bó như hình với bóng. Sau đó, Thành ra trường trước và bắt đầu đi làm, vì tính chất công việc anh không còn nhiều thời gian bên cạnh Liên nhiều như trước nữa, thế là Liên liên tục nghĩ ra những lý do "giắt gân" để

Thành phải bỏ hết cả công việc chạy về bên cô. Lâu dần cả hai đều cảm thấy người kia thành người khác. Cuối cùng họ chia tay không mấy vui vẻ.

“Không ai tắm hai lần trên một dòng sông”, kho tàng danh ngôn thế giới có câu như vậy. Có lẽ cuộc sống là thế. Mọi thứ biến chuyển không ngừng. Và thực ra chuyển từ học sinh thành sinh viên đã là bước ngoặt đường đời đầu tiên của các bạn rồi. Và cũng bắt đầu từ đó bạn sẽ phải đối mặt với muôn vàn thay đổi khác mà cuộc sống ban tặng bạn. Nó có thể là môi trường sống, môi trường học tập, môi trường làm việc... đang quen thuộc nay bỗng nhiên thay đổi. “Một ngày đẹp trời” là câu khẩu ngữ nhiều người dùng để tự trào về tình huống này.

Những sự thay đổi là không tránh được. Điều mấu chốt là bạn phải biết thích nghi hay nói cách khác bạn phải học cách vui vẻ chấp nhận và đón chào sự thay đổi. Hãy nhớ, nếu bỗng nhiên bạn rơi vào nghịch cảnh thì trước hết hãy bình tĩnh, nghịch cảnh hôm nay có thể biến ngày mai của bạn trở nên huy hoàng hơn nếu bạn cố gắng. Mọi sự thay đổi đều tác động đến bạn, nhưng tác động vào theo chiều hướng xấu hay tốt lại do bạn quyết định. Một chiếc cốc chứa nửa cốc nước trong mắt người lạc quan là còn những nửa cốc nước, trong mắt người bi quan là chỉ còn lại nửa cốc nước. Thay đổi không đáng sợ, đáng sợ

là lòng người sợ thay đổi. Bản thân bạn cũng vậy, bạn không thể đơn giản ngồi đó nhìn dòng đời đổi thay, bạn cũng phải thay đổi để theo kịp thời đại, nếu không bạn sẽ bị bỏ lại.

Không ai có thể không hề hấn gì trước những sự đổi thay, nhưng bạn hãy chuẩn bị tâm thế vững vàng trước mọi đổi thay để luôn đứng vững trong cuộc đời này.

51. Học cách cân bằng tâm trạng

Hôm ấy ký túc xá nữ trường Đại học X được phen náo loạn khi các bạn phòng 101 phát hiện H.L có dấu hiệu uống thuốc ngủ tự vẫn. Mọi người vội vã đưa H.L cấp cứu. Cũng may phát hiện kịp thời nên H.L đã thoát khỏi tử thần trong gang tấc. Chỉ đến khi mẹ H.L đến nơi mọi người mới biết H.L tự tử vì không chấp nhận được bố mẹ cô li hôn khi đã ở tuổi xế chiều, trong khi bố mẹ H.L đã li thân từ lâu và chỉ muốn đợi H.L trưởng thành để li hôn.

Cuộc sống hiện đại tuy tiện nghi và hào nhoáng nhưng những áp lực nó dồn lên con người cũng thật khủng khiếp. Không ít người đã quy ngã trước những áp lực của cuộc sống thường ngày, trong số đó các bạn trẻ thường chọn những cách cực đoan hơn cả. Chúng ta phải biết rằng không ai là không có những vấn đề đau đầu khó xử, có điều tố chất tâm lý sẽ quyết định hành xử của chúng ta như thế nào. Một bác sĩ tâm

lý học người Mỹ đưa ra những bí quyết rất đáng để chúng ta học tập mà chúng tôi khuyên các bạn tham khảo như sau:

#Một là: Không yêu cầu khắt khe với mình. Mỗi người đều nên có mơ ước của riêng mình, song có một số người đặt cái mơ ước đó quá cao, không thể đạt được, thế là cuối cùng bất đắc dĩ cho rằng mình vận đen, tự mình tìm đến phiền nải. Có người lại cầu toàn, có lúc yêu cầu mình đến mức hà khắc, luôn vì cái thiếu sót nhỏ nhỏ mà tự trách mình. Luôn gây căng thẳng khó khăn cho mình. Để tránh cảm giác trắc trở, nên đặt mục tiêu và yêu cầu trong phạm vi năng lực của mình. Biết bằng lòng với những gì mình đạt được, tự nhiên sẽ cảm thấy thoải mái, vui vẻ.

#Hai là: Không nên quá kỳ vọng vào người thân của mình

Vợ mong chồng công thành danh toại, cha mẹ mong con thành rồng thành phượng, đó là chuyện thường tình của con người. Nhưng khi người thân không thỏa mãn kỳ vọng của mình cũng nên xen đó là chuyện bình thường, đừng thất vọng. Bởi thực tế mỗi người đều có tư tưởng, ưu điểm và nhược điểm của mình, tại sao mình lại yêu cầu người khác phải làm theo yêu cầu của mình?

#Ba là: Tạm xa khó khăn

Khi cuộc sống hoặc công việc gặp trắc trở, bạn nên tạm thời gác phiền não lại, tìm đến những việc bạn thích như thể thao, ngủ, đọc sách và giải trí... Sau khi tâm trí ổn định, sẽ tiếp tục quay lại giải quyết những khó khăn của mình.

#Bốn là: Nhượng bộ thích đáng

Khi xử lý những vấn đề trong công tác và cuộc sống, bạn chỉ cần dừng để ảnh hưởng đến vấn đề lớn, còn những vấn đề nhỏ không cần quan tâm một cách thái quá để giảm bớt ưu phiền cho mình.

#Năm là: Biểu hiện thiện chí với người khác

Bị người khác bài xích hoặc xa lánh, bạn nên biểu thị thiện chí của mình vào lúc thích hợp, nói chuyện tình bạn một cách chân thành, vươn cánh tay hữu nghị, tự sẽ có nhiều bạn, khoảng cách sẽ ngắn lại.

#Sáu là: Tìm người chia sẻ buồn phiền

Giữ ức chế trong lòng sẽ làm bản thân mình buồn phiền hơn. Nếu đem những buồn phiền đó chia sẻ với người bạn tri kỷ, tâm trạng sẽ thấy dễ chịu ngay.

#Bảy là: Luôn giúp đỡ người khác

Lấy việc giúp người làm niềm vui cho mình, giúp đỡ người khác không những làm mình quên buồn riêng mà còn giành được tình bạn quý giá.

#Tám là: Biết bằng lòng với cái mình có

Có một số người không bao giờ cảm thấy thỏa mãn với những gì mình đã có, bởi vậy họ không thấy rõ thành công của chính mình để bằng lòng và phấn khởi. Cho nên, chỉ có khẳng định và bằng lòng với hiện tại mới tự mình tìm được niềm vui.

#Chín là: Tích cực giải trí

Đây là phương pháp tốt nhất để tiêu trừ áp lực tâm lý. Phương thức giải trí không quan trọng lắm, điều quan trọng là giải trí thế nào để tâm trạng thoải mái.

52. Học cách làm chủ chi tiêu

Hôm nay, các bạn ở lớp đại học được dịp xôn xao khi Kim Ngân, cô nàng có vẻ sang chảnh nhất lớp, lên facebook đăng tin thanh lý đồ dùng cá nhân từ quần áo, giày dép đến túi xách, mỹ phẩm... Mọi người đều không hiểu lý do, mục đích của Kim Ngân là gì nên không tránh khỏi đoán già đoán non, chỉ có mình cô biết, đó là một trong số những cách làm chủ chi tiêu mà cô nàng mới học được mà thôi.

Khi bạn đã đi làm thêm, có thu nhập hoặc sắp ra trường thì kỹ năng kiểm soát và làm chủ chi tiêu sẽ rất quan trọng, ít nhất nó giữ cho bạn an toàn trong câu chuyện cơm áo gạo tiền để bạn rảnh rang chiến đấu ở các mặt trận khác. Chúng tôi sẽ gửi tới các bạn

những mẹo làm chủ chi tiêu ở cấp độ cao hơn quản lý tài chính hằng ngày.

#Một là: Thường xuyên đánh giá lại ngân sách

Khi là sinh viên, được bố mẹ hỗ trợ một khoản tương đối đảm bảo và sinh hoạt phí của bạn có thể không co giãn nhiều sẽ khiến bạn cảm thấy tài chính cũng không phải vấn đề cần lo lắng. Trong khi thực ra ngân sách của bạn luôn có nguy cơ trở sụt một cách ngoài mong đợi. Có thể bạn đột nhiên nhận được một món học bổng, một khoản thu nhập thêm của công việc làm thêm mùa vụ, hoặc bạn có thể đột nhiên cần chi tiêu một món lớn vì phải mua lại đồ đạc mất, hỏng... Hãy thường xuyên theo dõi ngân quỹ bản thân để có quyết sách kịp thời với những diễn biến mới về tài chính.

#Hai là: Không giấu người thân những nguy cơ tài chính nếu có

Thông thường, bạn cũng sẽ có những khoản chi tiêu không muốn ai biết. Nhưng bạn lại còn quá trẻ, thậm chí là còn phải phụ thuộc tài chính vào bố mẹ. Nếu khoản chi tiêu bí mật đó quá lớn và bạn vừa phải che giấu chúng vừa phải kiếm tiền để bù đắp thì bạn sẽ dễ rơi vào cảnh túng làm liều và sai một li đi một dặm. Hãy đủ khôn ngoan để dừng chân trước những cái bẫy tài chính, hãy chia sẻ nguy cơ tài chính mà

bạn không may vướng phải với những người thân và bạn bè tin cậy, có thể họ không cho tiền bạn, nhưng ít nhất họ cũng biết bạn đang phải đối mặt với điều gì và có thể giúp bạn lời khuyên hoặc cho bạn một cơ hội lật ngược tình thế.

#Ba là: Duy trì quỹ bình ổn chi tiêu

Thông thường bạn nên có một sổ tiền dự phòng cho những tình huống khẩn cấp rồi. Quỹ này bạn nên để dưới dạng sổ tiết kiệm không thời hạn tránh dễ dàng xâm phạm đến nó. Sau đó bạn nên có thêm một quỹ bình ổn chi tiêu. Quỹ này nên được bắt đầu bằng một số tiền tương đối, có lẽ nên là 1/2 sinh hoạt phí hằng tháng của bạn, sau đó mỗi lần bạn tiết kiệm được khoản gì dù là nhỏ nhất cũng nên cho thêm vào quỹ này, mỗi lần bạn có khoản thu nhập thêm nào cũng nên trích ít nhất 1/10 cho vào quỹ này. Cứ như vậy, bạn sẽ có thể có sẵn một khoản cho những việc cần thiết mà không phải khốn đốn giật gấu vá vai.

#Bốn là: Đầu tư trong khả năng

Các bạn trẻ thường rất năng động và ưa mạo hiểm nên thường rất hứng thú với các hoạt động đầu tư. Chúng tôi cho rằng nên khuyến khích các bạn có những dự án kinh doanh hay đầu tư ngay từ khi còn trên ghế nhà trường đại học. Chúng tôi chỉ

nhắc nhở bạn, không vay mượn quá khả năng chi trả để đầu tư, vì không phải lần đầu tư nào bạn cũng có thể thắng lợi.

#Năm là: Từ bỏ các thói quen xấu trong chi tiêu

Sàn hàng giảm giá, tự làm đồ dùng handmade, dùng phiếu giảm giá... mới nghe tưởng như là cách tiết kiệm chi tiêu nhưng thực ra chính là hoang phí không ngờ. Vì tham tiết kiệm mà bạn sẽ mua sắm nhiều hơn nhu cầu thực sự của mình...

#Sáu là: Thanh lý những đồ không dùng nữa

Mới nghe có lẽ các bạn sẽ cảm thấy việc này thật ngại ngùng và phiền phức nhưng khi thử làm qua bạn sẽ thấy nó thật tuyệt, bạn không bỏ phí đồ không dùng còn người cần có thể tiết kiệm chi phí dành cho món đồ đó.

CHƯƠNG 5

Lựa chọn nghề nghiệp: Nhất nghệ tinh nhất thân vinh

Lựa chọn ngành nghề là việc tối quan trọng, quyết định tới thành bại trong sự nghiệp và cuộc đời của mỗi người. Thế nhưng, chọn đúng nghề thực sự là một việc không dễ dàng. Các bạn hãy cẩn trọng và thông thái trong lựa chọn mang tính quyết định này nhé!

53. Cập nhật xu hướng nghề nghiệp trong tương lai 10 năm tới

Hương, Hoa, Huyền là nhóm bạn thân mà lớp đại học quen gọi là nhóm 3H, cả ba cùng học đại học ngoại ngữ, chuyên ngành tiếng Hàn. Trong khi Hoa sớm định hướng là mình sẽ trở thành phiên dịch viên nên cô thường xuyên tìm hướng trau dồi khả năng nghe nói của mình bằng việc đi làm thêm ở nhà hàng Hàn. Thì Hương lại xác định mình sẽ trở thành một nhân viên phòng nhân sự, thế là cô học thêm văn bằng hai Luật. Riêng Huyền, cho đến năm cuối cô vẫn chưa biết mình thích gì và nên làm gì, cuối cùng sau khi ra trường một năm Huyền quyết định tự kinh doanh mỹ phẩm Hàn Quốc.

Giới trẻ hiện nay đang đối mặt với nhiều thách thức, trong đó thách thức lớn nhất là việc làm. Hàng triệu thanh niên được đào tạo tốt và có năng lực nhưng vẫn thất nghiệp vì chọn nghề không phù hợp. Thế kỷ XXI là thế kỷ của chất xám và công nghệ thông tin. Chính vì sự bùng nổ của công nghệ thông tin dẫn đến “kho” việc làm ngày càng được mở rộng với nhiều ngành nghề hấp dẫn. Bạn đừng lo lắng nếu những ngành nghề bạn học không còn hot như khi bạn mới vào trường và cũng không nên huênh hoang tự phụ khi ngành bạn tốt nghiệp đang hot trong hiện tại... Hãy có cái nhìn hướng nghiệp ở tầm xa hơn để bạn có vị trí đáng mơ ước trong tương lai. Theo

dự đoán của nhiều chuyên gia thế giới nhóm nghề nghiệp được cho là hấp dẫn nhất trong 10 năm tới trên thế giới là:

#1: Dịch vụ chăm sóc sức khỏe y tế

Các nghề liên quan đến lĩnh vực y tế sẽ là lựa chọn tuyệt vời cho sự nghiệp của bạn trong tương lai. Trong hầu hết các nước phát triển, tỷ lệ dân số già đang ngày càng gia tăng. Điều đó đồng nghĩa với việc họ cần các dịch vụ y tế nhiều hơn so với những nhóm tuổi khác. Điều này dẫn đến số lượng các bệnh viện mọc lên nhiều hơn để đáp ứng nhu cầu của con người. Cơ hội việc làm trong lĩnh vực y tế cũng vì thế mà gia tăng đáng kể. Các nghề như bác sĩ phẫu thuật, bác sĩ đa khoa, y tá,... luôn là những nghề được săn đón nhiều hơn cả.

#2: Công nghệ thông tin

Đây là lĩnh vực rộng lớn và phát triển, nơi bạn có thể tìm kiếm được vô vàn cơ hội việc làm. Dưới đây là một số ngành “hot” được nhiều người theo học như: phát triển trang web, phân tích hệ thống, quản lý thông tin, chuyên gia phần mềm, phần cứng máy tính, bảo trì,...

#3: Nghiên cứu sinh học

Công việc của một nhà nghiên cứu sinh học là áp dụng các khái niệm về sinh học, khoa học để

nghiên cứu các vấn đề về di truyền học, khoa học y tế, dược phẩm, nghiên cứu protein,... Trách nhiệm công việc của các chuyên gia công tác trong lĩnh vực này là phân tích mô hình, tạo ra các mô hình toán học và phát triển các giải pháp. Họ có thể vừa làm việc trong lĩnh vực nghiên cứu vừa làm kỹ thuật viên trong phòng thí nghiệm.

#4: Ứng dụng năng lượng mặt trời

Nhiên liệu hóa thạch và các nguồn năng lượng khác đang trên bờ vực cạn kiệt và giải pháp cho vấn đề này là sử dụng các nguồn năng lượng tái tạo. Một trong số đó là việc sử dụng năng lượng mặt trời để thắp sáng. Trách nhiệm của những chuyên gia cài đặt quang điện chạy bằng năng lượng mặt trời bao gồm: lắp ráp quang điện và bảo trì,... Chính vì vậy đây cũng là một trong những nghề đóng vai trò quan trọng trong tương lai khi con người cần đến những nguồn năng lượng vô hạn thay thế cho những nhiên liệu sắp cạn kiệt để duy trì sự sống.

#5: Chế tạo robot y tế

Các chuyên gia áp dụng các kiến thức về robot trong lĩnh vực y tế để chế tạo các chân tay giả và các ứng dụng khác cho cuộc sống tốt đẹp hơn. Cải thiện công nghệ chẩn đoán sao cho có ít xâm hại đến cơ thể con người nhất. Ngành chế tạo robot y tế vẫn đang trong giai đoạn phát triển, chính vì vậy nó rất cần chất

xám của các nhà chế tạo tương lai. Nếu bạn yêu thích nghề này, hãy học hỏi và theo đuổi ngay bây giờ.

#6: Kinh doanh và tài chính

Các nghề liên quan đến tiếp thị sẽ có cơ hội phát triển trong tương lai. Bạn có thể làm việc trong lĩnh vực tiếp thị trên Internet, bán hàng, nhà phân tích kinh doanh, cố vấn tài chính, kế toán, chuyên viên thống kê,... đó đều là những nghề “hot” cho bạn trong tương lai gần đây.

#7: Kỹ sư nông nghiệp

Với tầm quan trọng của thực phẩm “sạch” đối với cuộc sống, việc phát triển các sản phẩm hữu cơ có chứa ít hoặc không có phân bón hóa học, thuốc trừ sâu là điều nhiều người tiêu dùng đang chờ đợi. Chính xu hướng này đã thôi thúc những kỹ sư nông nghiệp không ngừng tìm tòi và phát triển các loại giống mới, các loại hình canh tác mới. Và cũng chính xu hướng này khiến cho vai trò của các kỹ sư nông nghiệp trở nên quan trọng và được tìm kiếm nhiều hơn.

#8: Các ngành liên quan đến giáo dục

Lĩnh vực này cung cấp cơ hội việc làm cho bạn không phụ thuộc vào sự thay đổi của môi trường vì giáo dục bao giờ cũng là lĩnh vực quan trọng hàng đầu của mọi quốc gia. Bạn có thể làm việc như một giáo sư, giáo viên cấp 1, cấp 2, cấp 3 hoặc giáo viên

mầm non,...tất cả đều mang lại cho bạn một khoản thu nhập ổn định.

#9: Truyền thông đa phương tiện

Các ngành như truyền thông, tổ chức sự kiện, quay phim, đọc tin, phóng viên, kỹ thuật viên, biên kịch,... đều đang trở thành những nghề được “săn đón” nhiều nhất và dự đoán sẽ không giảm nóng trong tương lai. Những nghề liên quan đến truyền thông đa phương tiện không chỉ mang lại cho bạn cơ hội tiếp xúc với nhiều nền văn hóa mà còn giúp bạn trở nên năng động, tự tin và dư giả với một khoản thu nhập lý tưởng.

54. Định vị bản thân trong bối cảnh nghề nghiệp hiện tại

Hương và Lan là đôi bạn thân thời đại học, hai cô có khá nhiều điểm tương đồng về ngoại hình, tính cách, học lực, hoàn cảnh gia đình. Cùng học sư phạm Văn, nhưng khi ra trường Lan không muốn mình phải lặn lội đi dạy hợp đồng, chạy đôn chạy đáo đi dạy gia sư mới đủ sống như Hương. Lan thích du lịch, với sự duyên dáng và vốn kiến thức văn hóa lịch sử sẵn có, Lan dễ dàng được nhận vào làm hướng dẫn viên du lịch ở một công ty du lịch nổi tiếng trong nước.

“Biết người biết ta, trăm trận trăm thắng” là câu nói luôn đúng với mọi hoàn cảnh. Tuy nhiên, ý thức và tìm ra được tọa độ bản thân là hành trình tự khám

phá đầy thử thách, nhất là định vị bản thân khi chọn nghề. Hãy áp dụng phân tích SWOT để định vị bản thân bạn rõ ràng hơn trước khi gia nhập một ngành nghề, bạn nhé!

Phân tích SWOT là tập hợp viết tắt những chữ cái đầu tiên của các từ tiếng Anh: Strengths (Điểm mạnh), Weaknesses (Điểm yếu), Opportunities (Cơ hội) và Threats (Thách thức) – là một mô hình nổi tiếng trong phân tích kinh doanh của doanh nghiệp do Albert Humphrey phát triển vào những năm 1960 – 1970.

Cụ thể, phân tích SWOT áp dụng để định vị bản thân bạn trong bối cảnh nghề nghiệp hiện tại sẽ là:

#Điểm mạnh: Bạn giỏi làm gì, bạn hứng thú với điều gì, những đặc điểm tính cách tốt của bạn là gì, bạn có khả năng hay thậm chí là thói quen đặc biệt nào có thể giúp bạn thành công,...

#Điểm yếu: Chuyên môn của bạn không tốt ở khoản nào, bạn có thói quen tiêu cực nào, tính cách có điều gì cần cải thiện... Hãy liệt kê tất tần tật những gì khiến bạn mất điểm ở đây.

#Cơ hội: Những xu hướng trên thế giới có lợi gì với bạn, môi trường bạn đang sống và làm việc giúp bạn đạt được những gì, Nhà nước có gì ưu ái cho bạn không...

Thách thức: Khủng hoảng kinh tế thế giới thì có tác động tiêu cực gì đến bạn, các cuộc cách mạng công nghệ ảnh hưởng đến các kỹ năng của bạn ra sao, thị trường thay đổi khiến bạn bị áp lực thế nào...

Trả lời được những câu hỏi trên là bạn đã phần nào biết được mình phải làm gì để thành công trong công việc tại thời điểm hiện tại. Tất nhiên, điều này có thể thay đổi khi bạn thay đổi một thời gian sau đó.

55. Xây dựng tiêu chí nghề nghiệp lâu dài của bạn

Phong đã là tân cử nhân Lịch sử, khi còn là sinh viên, đầu tiên cậu nhận làm thêm cho một đàn anh kinh doanh bất động sản, sau đó nhờ "có duyên" nên bản thân cậu cũng tự mình giới thiệu và bán được một số sản phẩm, hoa hồng từ mỗi lần bán được căn hộ cậu nhận được bằng lương một năm của một viện sĩ viện Lịch sử - nơi cậu vừa trúng tuyển. Hiện Phong đang rất băn khoăn vì cậu không thể chọn cả hai mà chỉ có thể chọn một trong hai việc để làm chính thức.

Khi có nhiều hơn một cơ hội việc làm hoặc khi không có cơ hội nào thì việc định hướng chọn công việc nào để theo đuổi rất cần được quan tâm đúng mức vì nó liên quan đến sự nghiệp và cuộc sống của bạn sau này. Để có thể xác định loại hình công việc nào phù hợp với mình, ngoài tiêu chí chủ quan là khả năng và sự yêu thích của bạn đối với nó, bạn cần quan tâm đến một số tiêu chí khách quan như sau:

#Tương lai nghề nghiệp: Có thể công việc mà bạn chọn không đúng với chuyên ngành của bạn đã học nhưng phù hợp với các kỹ năng và sở thích của bạn và giúp bạn thực hiện mục tiêu tương lai.

#Nhu cầu xã hội của loại hình công việc này: Việc bạn định chọn sẽ là xu hướng nhất thời hay lâu dài của xã hội? Bạn càng làm lâu càng “có giá” hơn trong ngành nghề đó không? Công việc bạn định làm có thể chuyển biến để theo kịp thời đại hay không?

#Tiền lương và phúc lợi: Khi quyết định chọn công việc nào thì bạn không chỉ căn cứ vào lương mà nên căn cứ vào tổng thu nhập mà bạn nhận được quy ra tiền; chẳng hạn, cơ hội được đào tạo ở nước ngoài, hay phiếu giảm giá mua sắm hoặc chi phí khác dành cho nhân viên. Ngoài ra còn các chi phí phụ cấp công tác hoặc chế độ bảo hiểm của từng công ty.

#Môi trường làm việc: Một môi trường thân thiện, hợp tác tốt và cách làm việc chuyên nghiệp sẽ tạo cho bạn cơ hội thăng tiến và chứng tỏ năng lực của mình hơn.

Tất nhiên, mọi sự cân nhắc trên cũng không chắc chắn cho bạn một lựa chọn tốt nhất, nhưng nếu bạn không có tiêu chí nghề nghiệp rõ ràng, bạn sẽ rất dễ lãng phí thời gian vào những nghề nghiệp không thích hợp và mãi sẽ chỉ là “nhân viên thời vụ” mà thôi.

56. Xác định lại công việc bạn chọn làm

Tuấn và Tú là đôi bạn thân, cùng học cấp ba cho đến đại học, tuy vậy tính cách hai người lại dường như trái ngược hẳn nhau. Trong khi Tuấn đã sớm “ổn định” với việc làm nhân viên thiết kế đồ họa cho một công ty Game thì Tú vẫn “tự do”, lúc thì đi vẽ chân dung ngoài Bờ Hồ, khi lại đi thi công mấy biển quảng cáo, lúc lại nhận thiết kế nội thất cho các gia đình...

Sự việc trên đời vốn là đi bất biến ứng vạn biến. Chúng ta chỉ học một chuyên môn chuyên sâu nào đó ở trường đại học nhưng ngoài xã hội lại có muôn vàn cơ hội việc làm dành cho chúng ta và không hiếm người thành công ở nghề tay trái hoặc một công việc sử dụng khá ít phần kiến thức chuyên môn đã được học. Cho nên trước khi tốt nghiệp đại học, hãy cân nhắc các tố chất bản thân và các cơ hội bạn có thể tiếp cận để chọn cho mình một nghề để dẫn thân.

Thông thường, chúng ta thường cho rằng nên chọn công việc mà mình đam mê, bởi đam mê sẽ đánh thức sáng tạo, tạo ra kỉ tích. Và có lẽ chọn việc mình đam mê là lựa chọn hợp tình hợp lý nhất cho tất cả mọi người. Nhưng chúng ta cũng cần nhìn thẳng vào thực tế, có bao nhiêu đam mê đã chết non chết yểu khi chủ nhân của chúng không kiên trì đến cùng, có bao nhiêu đam mê đã sai đường lạc lối khi chủ nhân chúng quá tham vọng. Sống với đam mê là tốt nhưng bạn nên chuẩn bị thật chu đáo cho bản

thân trước khi cháy cùng đam mê. Do đó, bạn cần xác định một công việc mình có ít nhiều đam mê và quan trọng nhất là đủ kiên tâm để làm đến cùng dù khó khăn, vất vả. Nó không nhất định phải là một công việc giúp bạn “thành danh” và tỏa sáng ngay lập tức, cũng không nhất thiết là công việc lọt top ten nhưng phải là công việc bạn xác định là sự nghiệp...

57. ‘Lên kế hoạch nghề nghiệp

Hồng, Lan và Cường là nhóm bạn thân thời đại học, sau đó Lan và Cường yêu nhau, trong khi Hồng tất tả lo lắng công việc sau khi ra trường thì Lan và Cường lại dự định kết hôn ngay sau khi tốt nghiệp, Lan tạm thời ở nhà nội trợ, sinh con, Cường sẽ mở công ty tự kinh doanh.

Đa số chúng ta thường thấy phiền toái khi phải dính tới các loại kế hoạch, nhiều người còn tặc lưỡi “kế hoạch là gì? Nó chính là thứ sinh ra để bị phá bỏ” để phủ nhận tính khả thi của các loại kế hoạch. Thực ra, bản thân kế hoạch không có lỗi, lỗi ở người làm ra và thực hiện nó. Với các bạn sinh viên, việc lên kế hoạch nghề nghiệp hoàn toàn không phải chuyện thừa giấy vẽ voi. Nếu chính bạn còn không hình dung ra con đường sự nghiệp mình định đi thì tránh sao được lâm đường lạc bước. Có thể kế hoạch bạn đề ra sẽ phải điều chỉnh bước nào đó khi ra thực tế nhưng không thể phủ định một bản kế hoạch nghề

nghiệp tốt sẽ giúp bạn đi vào con đường ngắn nhất đi tới thành công.

Khi lập kế hoạch nghề nghiệp, theo các chuyên gia chúng ta nên thực hiện tuần tự theo 4 bước sau: Xác định mục tiêu nghề nghiệp (mục tiêu ngắn hạn và mục tiêu dài hạn) -> Tìm hiểu rõ ngành nghề định làm (đánh giá nghề bạn chọn trong bối cảnh quá khứ, hiện tại, tương lai) -> Điều chỉnh lại định hướng (Dành thời gian thử sức với các cơ hội việc làm để điều chỉnh kế hoạch cho phù hợp với thực tế) -> Tuân thủ theo kế hoạch. Thêm nữa, hãy nhớ đến các mục tiêu trong kế hoạch và có tiêu chí đánh giá mức độ hoàn thành mục tiêu của bạn ở mỗi bước nhỏ của kế hoạch.

Chặng đường nào cũng khởi đầu từ những bước chân, kế hoạch sẽ mãi chỉ là kế hoạch nếu bạn không thực hiện nó. Vì vậy hãy lên kế hoạch nghề nghiệp bắt đầu từ những việc bạn có thể làm ngay hôm nay.

58. Tìm hiểu thông tin đơn vị hoạt động trong ngành nghề bạn định làm

Mặc dù đang thời gian thực hiện luận văn tốt nghiệp và chuẩn bị bảo vệ nhưng Hương thấy Thanh ngày nào cũng vào mấy trang thông tin tuyển dụng và việc làm vừa xem vừa ghi chép. Hương bèn khuyên Thanh tập trung vào bài luận của mình thì Thanh chỉ hì hì cười nói đây là cách cô tìm cảm hứng. Mấy tháng sau, Hương

mới biết hóa ra thời gian qua Thanh đi “điều tra” các “nhà tuyển dụng”...

Chúng ta thường thấy bất cứ ngành nghề nào cũng có doanh nghiệp lớn, doanh nghiệp vừa, doanh nghiệp nhỏ cùng tham gia hoạt động và môi trường làm việc cũng như bối cảnh hoạt động của mỗi đơn vị đều có đặc thù riêng. Việc phác họa được bức tranh chung về hoạt động ngành nghề bạn quan tâm là rất đáng quý. Việc bạn có thể hiểu nhiều hơn về thực tế ngành nghề không chỉ có tác dụng ghi điểm với nhà tuyển dụng mà còn có tác dụng khiến sự lựa chọn đơn vị để ứng thí của bạn chuẩn xác hơn. Chỉ ít bạn sẽ chủ động được các thông tin như địa chỉ công ty, quy mô công ty, văn hóa công ty, cơ hội việc làm... Ngoài ra, việc quan tâm đến “thông tin thời sự” ngành nghề bạn sẽ làm sẽ mang lại cho bạn những vận may bất ngờ nếu bạn có thể chớp thời cơ. Nhưng chúng ta sẽ “săn” những thông tin quý giá này ở đâu? Đơn giản nhất là trên truyền thông: báo, đài, truyền hình, mạng xã hội... đặc biệt là những tin quảng cáo sản phẩm mới hay thông tin tuyển dụng. Tiếp theo là “thông tin vỉa hè” từ những “nhân sự” đang hoạt động trong ngành nghề đó. Có thể là ở một cuộc hội thảo, một buổi offline, một quán cà phê, trà đá gần đơn vị...

59. **Thử sức với việc làm thêm liên quan đến ngành nghề bạn sẽ đầu quân**

Hằng và Huyền là đôi bạn thân, ở cùng phòng ký túc xá, học cùng khóa. Hai cô rất gần bó, hơn một năm nay cả hai đều cảm thấy may mắn vì có một quán cà phê gần trường thuê hai cô cùng phụ việc. Việc cùng làm, cùng ở đã khiến hai cô thêm thân thiết. Đột nhiên, Huyền nói với Hằng cô sẽ nghỉ làm thêm ở quán cà phê để đến làm nhân viên thời vụ cho một công ty truyền thông. Hằng cảm thấy Huyền thật thiếu thực tế khi chọn một công việc phải đi xa, làm khuya lại chỉ có thời vụ như thế. Nhưng chỉ sau hai sự kiện Huyền làm nhân viên thời vụ, cô đã được công ty nhận vào thực tập và xem xét nhận cô chính thức khi Hằng tốt nghiệp.

Làm thêm không phải từ khóa xa lạ với các bạn sinh viên. Tuy nhiên không phải lúc nào bạn cũng chỉ cần chú ý tới thời gian và thu nhập mà công việc làm thêm mang lại, bạn còn cần cả kỹ năng và cơ hội nghề nghiệp từ nó nữa. Giống như Huyền ở ví dụ trên, cô dám từ bỏ “việc nhàn lương cao” cùng môi trường làm việc thân thuộc có bạn thân bầu bạn để chuyển sang một công việc vất vả hơn khi phải đi làm xa, đi làm sớm khuya và nhận đồng lương thời vụ nhưng cô đã có cơ hội thể hiện mình và tận dụng tốt nó để có thêm một cơ hội thực tập thực sự tại công ty đó, chưa kể đến khả năng được nhận sau khi tốt nghiệp là rất cao.

Khi bạn là sinh viên năm nhất, năm hai có thể bạn không quá để ý đến những việc làm thêm có lợi cho công việc sau này của bạn, bạn chỉ đơn giản chọn một việc làm thêm để tận dụng thời gian rảnh rỗi kiếm thêm thu nhập, tăng thêm khả năng giao tiếp như chạy bàn, gia sư... Nhưng khi bạn là sinh viên năm ba, năm tư bạn sẽ thấy cơ hội việc làm mở ra có thể bắt đầu là những việc làm thêm như: nhập liệu, thợ phụ, nhân viên thời vụ, nhân viên chăm sóc khách hàng... bởi lúc này các nhà tuyển dụng đã dọn đường cho một số sinh viên năm cuối có chuyên ngành học liên quan. Đừng bao giờ bỏ qua cơ hội được thử sức với những việc như vậy. Nó sẽ đưa bạn tới gần hơn công việc bạn mơ ước.

60. Tạo dựng mối quan hệ với với những người làm trong ngành nghề bạn sẽ đầu quân

Trong khi các bạn cùng lớp chạy ngược chạy xuôi liên hệ nơi thực tập thì Nga – cô bạn học ngành kế toán – đã yên chí chuẩn bị quần áo đồ dùng để đi thực tập. Hóa ra Nga đã sớm được cô phụ huynh – mẹ cậu học sinh cô dạy kèm – giới thiệu tới công ty của anh trai cô ấy thực tập.

Vua thép Andrew Carnegie từng nói: “Tri thức của các chuyên gia chỉ chiếm 15% trong thành công của họ, 85% còn lại phụ thuộc vào các mối quan hệ xã hội”. Mọi người ở xung quanh ta để tạo thành

mang lưới quan hệ xã hội. Sinh viên chúng ta đúng là khó có thể thể tự mình tiếp cận được với những nhân sự cấp cao của những đơn vị hoạt động trong lĩnh vực ngành nghề mình sắp đầu quân chứ đừng nói là thuận lợi kết nối được với họ, nhưng những mối quan hệ liên quan tới họ biết đâu ta lại dễ dàng kết nối được hơn, vì vậy đừng bỏ lỡ chúng.

Tuy nhiên, việc xây dựng một mối quan hệ không thể là chuyện một chiều, bạn sẽ chẳng thể được hoan nghênh nếu bạn chỉ ích kỉ đòi mối quan hệ với người khác mang đến lợi ích cho mình, bạn cần phải kết giao “vô tư nhưng có chọn lọc”. Có thể đó là những mối quan hệ trên mạng xã hội, quen biết bắc cầu qua người thân quen, quen biết qua các tương tác cộng tác khác... nhưng nó gần gũi hoặc ít nhiều liên quan đến lĩnh vực bạn sắp làm. Việc tiếp xúc dần dần sẽ đưa bạn tới gần những nhân sự ngành đó. Tuy nhiên cách hay nhất vẫn là tham gia làm thêm, làm thời vụ cho những đơn vị cùng ngành hoặc có quan hệ mật thiết với ngành bạn sắp làm việc. Điều đó sẽ giúp bạn từng bước có những mối quan hệ “đồng nghiệp” vững chắc.

Và một khi đã kết giao được với những người như vậy rồi, bạn hãy nhớ lưu giữ kỹ lưỡng và cẩn thận phương thức liên hệ của họ cũng như “chăm sóc” tốt để duy trì sợi dây liên hệ này.

61. Theo dõi, học hỏi từ chuyên gia lĩnh vực bạn đầu quân

Sáng sớm ra Lan Hương – cô sinh viên năm cuối ngành Marketing trường Đại học X đã vội vã trở dậy, bật máy tính, kết nối 3G để đăng nhập tài khoản thành viên diễn đàn kinh tế Y để theo dõi từ đầu đến cuối buổi giao lưu trực tuyến của chuyên gia Z – thần tượng của cô về chiến lược Marketing trong thời đại @. Bạn bè cùng phòng ký túc xá của Lan Hương rất lấy làm lạ, tại sao Lan Hương lại mất nhiều thời gian để theo đuổi những chuyện “vĩ mô” như thế. Chuyện của các cô bây giờ phải là đi gõ cửa từng đơn vị xin được thực tập chứ đâu phải ở nhà xem chuyên gia diễn thuyết. Thế nhưng may mắn làm sao, người phỏng vấn Lan Hương sau này cũng là một fan của chuyên gia nọ, Lan Hương đã thuận lợi hơn rất nhiều khi chia sẻ được nhiều ý tưởng chiến lược dù còn non nớt của cô với nhà tuyển dụng và cuối cùng cô đã vượt qua 4 ứng viên khác ở vòng phỏng vấn cuối cùng để được nhận vào làm.

Thực chất việc học hỏi từ chuyên gia là thói quen tốt, ngoài việc cập nhật được những xu hướng mới nhất, học hỏi được những điều ở tầm sâu xa nhất của ngành nghề, bạn còn có thể được truyền cảm hứng từ câu chuyện nghề nghiệp của chính các chuyên gia. Chưa kể thông qua các chuyên gia khác nhau, bạn có thể sẽ vẽ lên được cả bức tranh bối cảnh ngành nghề và sự dịch chuyển các mảng màu trong đó. Bởi vì để được công nhận là chuyên gia trong lĩnh vực nào đó người ấy đã phải có thời gian lăn lộn và vượt qua thử

thạch của nghề bằng một nguồn nhiệt huyết sôi trào hơn mức bình thường trong họ. Vì vậy, những gì họ chia sẻ sẽ ít nhiều có ích cho bạn vào bất cứ thời điểm nào của nghề nghiệp, thậm chí kể cả khi bạn chưa vào nghề. Tuy nhiên, chuyên gia và câu chuyện của chuyên gia cũng chỉ là một trong số những điển hình ít ỏi mà bạn được chứng thực.

Cuộc sống rất đa dạng, công việc cũng sẽ biến động không ngừng, cho nên bạn không chỉ nên học hỏi những thứ thuộc về nguyên lý, kỹ năng... mà còn phải sử dụng tư duy và năng lực bản thân để xử lý công việc sao cho phù hợp nhất với hoàn cảnh để đạt hiệu quả cao nhất.

CHƯƠNG 6

Hoàn thành kì tốt nghiệp: Không hoang mang cũng không chủ quan

Vậy là chặng đường học đại học của bạn còn lại một kì cuối cùng này nữa, rất nhiều tâm tư tình cảm sẽ thức giấc trong bạn vào khoảng thời gian này. Như cảm thấy nuối tiếc vì quãng đời sinh viên vô tư vô lo sắp hết, như dần vật đầu tranh cho bước ngoặt sau khi tốt nghiệp, và có khi lại chỉ muốn băng nhanh tới tương lai để xem rồi mình sẽ là “ai”. Tuy nhiên, sau tất cả những cảm xúc đặc biệt đó bạn vẫn phải dành thời gian cho khóa luận hay kì thi quan trọng nhất đời sinh viên này. Hãy nhớ dốc sức để kì tốt nghiệp mãi là khoảng thời gian đẹp nhất khi bạn nghĩ về thời sinh viên.

62. ‘Độc sức hoàn thành kì thực tập

Thanh Nga và Quỳnh Nga cùng tới xin thực tập tại công ty TNHH XY, vì quy mô công ty chỉ có thể tiếp nhận một người thực tập nhưng có thể “tạo điều kiện” để chúng nhận thực tập cho người còn lại nên Quỳnh Nga quyết định “thực tập trên giấy” thay vì đi tìm một nơi thực tập khác. Trong hai tháng thời gian thực tập đó, trong khi Thanh Nga “miệt mài” thực tập thì Quỳnh Nga nhàn tản về quê “đoàn tụ gia đình” và dành thời gian hoàn thành luận văn từ những con số Thanh Nga chuyển cho. Cho đến khi trong buổi bảo vệ luận văn, sau khi trả lời những câu hỏi sát sườn về nội dung luận văn, Thanh Nga đã phải một phen lúng túng khi được các thầy hỏi về kì thực tập của cô, lúc đó cô mới biết chỉ vì một chút nhàn thân mà cô đã để lỡ bao trải nghiệm quý báu.

Thực tập là giai đoạn chuyển tiếp giữa môi trường học tập với xã hội thực tiễn. Thông thường với một số ngành học đặc thù các bạn sinh viên sẽ được nhà trường phân tới các cơ sở thực tập, còn lại nhà trường sẽ cấp giấy giới thiệu để các bạn sinh viên tự liên hệ. Những năm gần đây, do cơ chế mở cửa, những doanh nghiệp tư nhân được thành lập ngày một nhiều cũng đã mở ra rất nhiều cơ hội thực tập cho các bạn sinh viên. Tuy nhiên, mặt trái của nó là một số doanh nghiệp không có đủ điều kiện về nhân sự, phòng ban... nhưng vì cả nể cho nên vẫn nhận thực tập sinh dẫn tới nhiều khi thực tập sinh không có người hướng dẫn hay việc thực tập diễn ra cho có

lệ chứ thực tập sinh thực sự không được thực tập gì cả, thậm chí là vì quen biết nên doanh nghiệp sẵn sàng kí khống xác nhận cho thực tập sinh đã khiến nhiều sinh viên không có kì thực tập thực sự mà chỉ là kì thực tập trên giấy mang tính hình thức.

Thực chất, đối với các trường hợp tự liên hệ đơn vị thực tập, chính các bạn sinh viên phải tự có ý thức vượt lên chính mình, tìm một địa chỉ thực tập mà mình thực sự được cọ xát thực tiễn và “va chạm” xã hội. Cho nên yêu cầu tiên quyết phải đặt ra trước khi liên hệ là bạn phải được “làm việc” thực sự. Hãy thẳng thắn trao đổi về những công việc bạn được tham gia khi thực tập ở đơn vị. Trong trường hợp được chỉ định mà bạn “không may” rơi vào một nơi chỉ cần bạn ngồi chơi xơi nước hết kì thực tập thì tốt nhất bạn nên có kiến nghị để được chuyển tới một địa chỉ thực tập khác. Mặt khác, có những đơn vị không phân việc cho thực tập sinh mà sẽ để thực tập sinh tự đề xuất, do đó bạn hãy mạnh dạn dẫn thân và tự tin khi xin tham gia vào các công việc mà bạn có kiến thức hoặc kỹ năng xử lý chúng ở nơi thực tập nữa nhé. Kỳ thực tập là một cơ hội tuyệt vời để các bạn sinh viên tiếp cận với môi trường làm việc thực tế và được dịp áp dụng những lý thuyết đã học vào làm việc thực tiễn.

Chắc chắn bước chuyển này sẽ có lúc đặt các bạn sinh viên vào nhiều tình huống khó khăn, nhưng

vội niềm đam mê thực sự dành cho công việc và tinh thần tự học hỏi, các bạn sinh viên sẽ vượt qua được để có một kỳ thực tập thực sự hiệu quả và đáng nhớ. Đừng lãng phí nó, đừng lach luật để rồi sau này bạn sẽ phải hối tiếc.

63. Thả lỏng cùng bạn bè

Ngày mai, lớp đại học của Hồng Minh sẽ cùng đi chụp ảnh kỷ yếu, trong khi các cô bạn cùng phòng đã háo hức chuẩn bị thuê áo dài, áo cử nhân, xem album của những khóa trước để tìm góc đẹp... thì Hồng Minh vẫn đứng đưng. Cô cảm thấy thời gian chẳng có nhiều, tốt nhất nên tập trung vào kì thực tập và bài luận, chú tâm mấy bức ảnh kỷ yếu như mấy cô bạn kia thật phù phiếm. Trong khi đó các bạn trong phòng lại cảm thấy Hồng Minh thật tách biệt và khó gần làm sao. Cứ như vậy cho nên buổi chụp ảnh kỷ yếu của lớp họ có cảm giác không vui như các lớp khác.

Lớp đại học không phải lúc nào cũng vui như thời cấp ba, sinh viên năm cuối cũng rất nhiều điều phải lo lắng: lo chỗ thực tập, lo kì thực tập, lo làm luận văn luận án, lo xin việc... trăm mối tơ vò đổ dồn xuống các bạn. Nhưng các chuyên gia cho rằng các bạn sinh viên vẫn nên gác bỏ mọi hiểm khích và lo lắng để hoàn toàn thả lỏng cùng niềm vui chung bên bạn bè trong những hoạt động cùng tập thể lớp như đi du lịch, đi liên hoan, đi cắm trại, đi chụp ảnh kỷ yếu... Một vài ngày nghỉ ngơi, thư giãn, ở bên bạn bè

trong kì thực tập vất vả hay giữa chuỗi ngày làm luận văn thâu đêm suốt sáng sẽ giúp bạn cân bằng tâm trạng, bồi dưỡng thể lực để tiếp tục công việc, học tập hiệu quả hơn. Hơn nữa thông qua các hoạt động tập thể này chúng ta sẽ có những kỉ niệm thật đẹp về một thời không thể nào quên. Và cả những sự trợ giúp từ những người bạn cho những vấn đề khó khăn trong kì thực tập hay luận văn mà bạn mang đến chia sẻ.

Một kì nghỉ trước chia xa tuyệt vời – Hãy tận hưởng chúng!

64. Tâm huyết và nghiêm túc thực hiện khóa luận tốt nghiệp

Phòng 502, ký túc xá nữ của trường X được mệnh danh là phòng “Một sách”, tất cả các cô nàng của phòng này đều được cho là có sức học “tanh tưởi” và đều có tên trong danh sách sinh viên được làm khóa luận tốt nghiệp năm nay. Tuy nhiên, mỗi người lại phản ứng khác nhau trước kết quả này. Thanh Hương nhận thấy cô không hứng thú với việc làm khóa luận tốt nghiệp nên đã viết đơn xin rút và chuyển sang thi tốt nghiệp. Hồng Hạnh thì cho rằng làm khóa luận biết ra thì cũng nhàn nên cô chỉ dành thời gian hai mươi ngày cho việc viết còn lại làm việc khác. Chỉ riêng Bích Lan, cô cực kì hứng khởi bởi vì đề tài khóa luận này cô đã ấp ủ suốt thời sinh viên và còn được giảng viên Y – người Bích Lan ngưỡng mộ từ lâu – hướng dẫn.

Kết quả ngày bảo vệ, Bích Lan đạt điểm xuất sắc, được các thầy cô trong hội đồng chấm khen ngợi và dành cho

những cơ hội trở thành trợ lý cho các thầy cô trong một số dự án; Hồng Hạnh phải chật vật lắm mới vượt qua được các câu hỏi trong buổi bảo vệ và phải mất thêm tới hai tuần để sửa chữa lại khóa luận

Thông thường không phải sinh viên nào cũng đủ điều kiện để làm khóa luận tốt nghiệp, các bạn phải đạt đến tiêu chuẩn quy định mới lọt vào danh sách được làm khóa luận. Hằng năm, các trường sẽ xét duyệt và công bố danh sách sinh viên được làm khóa luận cùng đề tài khóa luận và danh sách giảng viên tham gia hướng dẫn khóa luận năm đó để các bạn sinh viên cân nhắc lựa chọn và đăng kí. Theo lý thuyết mà nói, khóa luận tốt nghiệp không khác nào một công trình khoa học đầu đời hay đề đời của các bạn sinh viên, cho nên khi biết mình có tên trong danh sách được làm khóa luận hẳn là các bạn sinh viên sẽ vô cùng hứng chí lao vào chọn đề tài, đề xuất giảng viên hướng dẫn...

Tuy nhiên, thực tế những năm gần đây cho thấy để thực sự có được một khóa luận đề đời như mơ ước các bạn sinh viên cần phải lao động vô cùng vất vả, chưa kể còn phải nhận được sự trợ sức hiệu quả từ thầy cô, gia đình, bạn bè... Do đó, không ít những trường hợp sinh viên làm đơn xin rút khỏi danh sách làm khóa luận tốt nghiệp để được thi tốt nghiệp. Chúng tôi không khuyên các bạn chọn làm khóa luận hay thi tốt nghiệp, chúng tôi chỉ khuyên

các bạn đã chọn làm khóa luận tốt nghiệp: Hãy toàn tâm toàn ý và toàn trách nhiệm với nó, bạn sẽ nhận được hồi báo tuyệt vời.

Chúng tôi chia sẻ tới các bạn những gợi ý của chuyên gia để có được một khóa luận tốt nghiệp chất lượng:

#Chọn đề tài: Bình thường các bạn có ba lựa chọn: đề tài tự đề xuất, đề tài nhà trường gợi ý, đề tài giảng viên hướng dẫn gợi ý. Tùy vào hoàn cảnh cụ thể của mình, các bạn hãy đưa ra lựa chọn chính xác đề tài mà mình có thể làm tốt nhất. Thông thường, các bạn sẽ phải có một buổi “bảo vệ” nhỏ trước giảng viên hướng dẫn về việc này, thông qua trả lời các câu hỏi dạng như: Tại sao các bạn chọn đề tài đó? Các bạn đã có trong tay những gì về kiến thức, kỹ năng, thái độ... để thực hiện đề tài đó? Và các bạn mong muốn gì ở người hướng dẫn khi thực hiện đề tài đó?... Nhìn chung việc “trao đổi” này sẽ giúp các bạn nhìn nhận rõ hơn về đề tài và tính “khả thi” của đề tài, có rất nhiều đề tài các bạn tự chọn mà các bạn cho là cực hay, cực ý nghĩa... thì trên thực tế đã có người nghiên cứu và công bố rồi hoặc là đề tài quá rộng hoặc quá hẹp với yêu cầu một khóa luận tốt nghiệp hay khả năng của bạn...

#Xây dựng đề cương khóa luận: Thông thường sau khi chốt được đề tài và giảng viên hướng dẫn,

các thầy cô sẽ giao cho các bạn một list tài liệu tham khảo cơ bản nhất để đọc nhằm hỗ trợ bạn xây dựng đề cương khóa luận. Các bạn cần lên một đề cương sơ lược cho khóa luận, sau khi nó được thông qua bởi giảng viên hướng dẫn các bạn mới bắt tay vào xây dựng đề cương chi tiết cho khóa luận. Đề cương chi tiết các bạn cần hoàn thành một dàn ý chi tiết tới các mục nhỏ được đặt tên và phân dẫn luận cho từng chương một. Tùy quy định của nhà trường mà các bạn có phải bảo vệ đề cương chi tiết tại khoa trước khi thực hiện hay không.

#Thu thập tài liệu, xử lý thông tin: Thực chất như đã nói ở trên, ngay khi thống nhất được đề tài và người hướng dẫn bạn đã buộc phải đọc một số tài liệu thuộc hàng cơ bản nhất, kinh điển nhất, liên quan nhất đến đề tài nghiên cứu của bạn. Nhưng như thế là chưa đủ, sau khi có đề cương chi tiết đã được thống nhất và đồng thuận bởi giảng viên hướng dẫn hay hội đồng bảo vệ, bạn cần thu thập thêm rất nhiều tài liệu khác có liên quan. Sau khi có được tương đối tài liệu cần thiết, bạn phải bắt tay vào xử lý nó bằng các phương pháp nghiên cứu bạn đã chỉ ra ở đề cương. Việc thu thập tài liệu không phải lúc nào cũng suôn sẻ cho nên có lúc tư liệu bạn có sẽ ở dạng đã bị “chế biến”, nếu không thể “khôi phục” dữ liệu về dạng ban đầu thì bạn phải hết sức cẩn thận khi sử dụng. Thêm nữa, khi giá trị khoa học của các thông tin thu thập

được mâu thuẫn nhau, bạn phải nhớ về nguyên tắc, các tài liệu do cơ quan có thẩm quyền cao hơn ban hành sẽ có giá trị cao hơn tài liệu do cơ quan có thẩm quyền thấp hơn ban hành; các tài liệu trích dẫn từ các tạp chí chuyên ngành, các sách chuyên khảo sẽ có giá trị cao hơn tài liệu trích dẫn từ các nguồn không chuyên...

#Viết khóa luận: Thông thường các bạn sẽ viết theo tuần tự các mục có trong đề cương chi tiết, nhưng trong trường hợp nào đó bạn có thể viết theo thứ tự khác cũng được nhưng cần chú ý đến logic của các chương mục, ví dụ bạn không thể bỏ qua phần nêu số liệu và phân tích số liệu để viết phần kết luận trước... Thêm nữa, việc trình bày một khóa luận có mẫu trình bày rất quy củ, bạn cần tìm hiểu và tuân theo để khóa luận của bạn đúng là một công trình khoa học ít nhất ở mặt hình thức.

#Chỉnh sửa nội dung khóa luận: Khi các bạn đã viết xong lần thứ nhất của khóa luận, các bạn sẽ phải nộp một bản cho giảng viên hướng dẫn, các thầy cô sẽ xem và hướng dẫn các bạn sửa chữa khóa luận. Việc sửa chữa tùy thuộc vào từng khóa luận cụ thể mà có thể diễn ra một lần, hai lần hay nhiều lần. Và các bạn thậm chí có thể đề nghị sửa thêm phần nào đó mình muốn sửa ngoài những hướng dẫn của các thầy cô.

#Viết bản tóm tắt khoa luận: Bản tóm tắt khoa luận này ngoài việc nộp cho hội đồng chấm khóa luận còn là phần thông tin bạn phải trình bày trong phiên bảo vệ của mình, do đó các bạn cần làm chín chu và cẩn thận. Kinh nghiệm cho thấy ngoài việc tuân theo các biểu mẫu tóm tắt hiện có, các bạn nên dành nhiều thời lượng hơn cho những phần được coi là của riêng bạn rút ra như phần kết luận, giải pháp...

65. Chuẩn bị chu đáo cho buổi bảo vệ khóa luận tốt nghiệp

Đã ba tối nay phòng 502, ký túc xá nữ trường Đại học X yên ắng như tờ, ai cũng nghĩ các cô gái phòng này đi thư viện để ôn thi, kì thực các cô đã mượn phòng riêng của một bạn khác trong lớp để tập dượt trước cho buổi bảo vệ khóa luận tốt nghiệp. Các cô gái luân phiên nhau đóng vai người bảo vệ – hội đồng để giúp nhau làm quen với không khí buổi bảo vệ cùng trau chuốt lại phần trình bày ban đầu của mình. Kết quả bảo vệ của các cô tuy có khác nhau nhưng những buổi tập dượt trước đó đã phát huy hết vai trò, khiến các cô gái tự tin, dạn dĩ hơn hẳn trong buổi bảo vệ khóa luận của mình.

Các bạn đã có thể mất đến mấy tháng ròng rã làm việc vất vả để có được bản khóa luận hoàn hảo nhất trong điều kiện bản thân, đỉnh vinh quang chỉ còn cách các bạn đứng một buổi lễ bảo vệ. Vậy thì các bạn cần chú ý những gì để bảo vệ khóa luận thành công? Theo các chuyên gia thì các bạn cần phải chuẩn

bị cả kiến thức, kỹ năng và tâm thế cho buổi bảo vệ quan trọng này. Hãy tham khảo lời khuyên của chuyên gia cho các bước chuẩn bị bảo vệ dưới đây các bạn nhé!

#Trước khi bảo vệ: Đây là bước chuẩn bị hết sức quan trọng và bạn cần phải thực hiện kỹ càng vì nó không chỉ giúp các bạn nổi bật với tâm thế tự tin, tác phong chuyên nghiệp và kiến thức vững vàng mà còn khiến các thầy cô trong hội đồng thấy được điểm khác biệt độc đáo ở khóa luận của bạn. Trước tiên, các bạn cần xác định được nội dung trình bày, trước hội đồng bảo vệ trong khoảng thời gian quy định. Sau khi xác định được nội dung trình bày các bạn cần tiến hành làm PowerPoint và chuẩn bị bảng phụ, tờ rơi, vật mẫu... nếu có. Việc thiết kế các slide PowerPoint phải khoa học, độc đáo và lạ mắt. Tất cả các hình minh họa trong slide đều phải liên quan đến đề tài. Sau đó, tập thuyết trình với PowerPoint và các “phụ kiện” khác cho tới khi thuần thục. Bên cạnh đó, các bạn có thể nhờ người nhà hay những bạn khác xem mình thuyết trình để mọi người góp ý cho phần trình bày của bạn thêm hoàn hảo.

#Trong buổi bảo vệ: Trước hết bạn phải test lại máy móc (máy chiếu, mic) chuẩn bị sẵn các bảng biểu, vật mẫu... trước khi bắt đầu để có tâm thế tự tin, tránh bị mất bình tĩnh vì những trục trặc kỹ

thuật ngay từ phút đầu ra quân. Sau đó “trình diễn” phần thuyết trình của bạn một cách trôi chảy và nhờ sự giao lưu với hội đồng bằng ánh mắt, cử chỉ, ngữ điệu... Những phần nhấn nhá quan trọng bạn cũng nên có sự nhấn giọng hoặc các hành động có tính “thông báo” khác. Cuối cùng là phần trả lời câu hỏi của hội đồng: tốt nhất bạn hãy ghi chép lại các câu hỏi một cách đầy đủ; trước khi trả lời hãy nhớ thưa gửi đầy đủ, có thể nêu vấn đề lại câu hỏi và trình bày ngắn gọn, súc tích câu trả lời của mình; trường hợp có những câu hỏi hóc búa, hãy khéo léo cầu cứu giảng viên để được hướng dẫn và hãy khiêm tốn học hỏi phần mình còn thiếu sót từ những câu hỏi của các thầy cô.

#Sau buổi bảo vệ: Hoàn thành các giấy tờ thuộc phần thủ tục hành chính đúng mẫu và đúng kì hạn, đồng thời dành thời gian chỉnh sửa lại luận văn một lần nữa trước khi nộp bản lưu cho khoa, trường.

66. Chuẩn bị tốt cho kì thi tốt nghiệp

Năm cuối bạn rộn cho nên nhóm nam sinh trường X bèn chia nhau tham gia học ôn thi tốt nghiệp sau đó trao đổi bài với nhau. Với sự hỗ trợ của máy phô tô, điện thoại thông minh, máy tính bảng... chuyện trao đổi tài liệu như vậy dường như khiến các nam sinh này cảm thấy yên tâm. Tuy nhiên khi kì thi đến gần, các anh chàng càng cảm thấy bất an, lúc ấy mới cuống quýt học nhóm, học ôn. Kết quả thi vẫn là không được như mong muốn.

Chẳng cần nói thì các bạn cũng hiểu kì thi tốt nghiệp quan trọng bậc nào, thậm chí nó còn được danh một khung riêng trong bảng điểm. Cho dù, thời đại thay đổi, có những nhà tuyển dụng không quan tâm bằng cấp, nhưng theo chúng tôi việc bạn hoàn thành tốt kì thi tốt nghiệp vẫn luôn là ưu điểm trong mọi trường hợp. Để chiến thắng trong kì thi tốt nghiệp, các bạn cần có chiến lược ôn tập khoa học, tránh học dồn học tủ, nên học đều và tập trung cho những phần bản thân cảm thấy mình yếu hơn. Gần ngày thi không nên cố nhồi nhét thêm mà hãy thả lỏng để cơ thể được nghỉ ngơi và tinh thần được thoải mái. Trong ngày thi hãy nhớ ăn uống đầy đủ, đến trường thi đúng giờ, mang đầy đủ đồ dùng học tập được cho phép. Tuyệt đối không cố gian lận dưới bất cứ hình thức nào, cái giá bạn phải trả có thể sẽ rất đắt. Chú ý không mang quá nhiều tư trang, tiền bạc khi đi thi, phòng lộn xộn mà thất lạc mất. Chú ý không để quên điện thoại trong túi quần túi áo khi vào phòng thi, tránh bị vi phạm quy chế một cách đáng tiếc.

67. Thi các loại chứng chỉ, chứng nhận cần thiết

Trung Quân là sinh viên ngành kĩ thuật, vốn có quan niệm thực tài là trên hết nên suốt mấy năm đại học, mặc các bạn học lẫn lộn học thêm đủ thứ, Quân chỉ đầu tư thời gian vào việc tìm cảm hứng sáng tạo. Đến khi gia đình báo chuẩn bị dần hồ sơ để "gửi gắm" người quen chờ tuyển dụng công việc ưa thích cậu mới tá hỏa vì

đơn vị đó yêu cầu ứng viên phải có chứng chỉ tin học và ngoại ngữ, bên hỏi han kinh nghiệm các bạn học để thi chứng chỉ ngoại ngữ và tin học

Như những phần trước chúng tôi đã đề cập, nếu bạn có hứng thú, có thời gian, có tài chính, đừng bỏ qua khóa lớp học thêm nào, có thể phần kiến thức kỹ năng nào đó cũng sẽ là điểm cộng cho bạn, chưa kể chúng sẽ thực sự giúp cuộc sống của các bạn tốt đẹp lên. Tuy nhiên nếu vì những lý do khác nhau, lúc trước các bạn có thể chưa có điều kiện tham gia thì lúc này là lúc các bạn nên thực hiện nó. Thông thường các trường, các trung tâm cũng thường mở lại các khóa học hay tổ chức kì thi loại này vào thời điểm này như một sự hỗ trợ các bạn. Nên nhớ, không phải chỉ là hình thức, ít nhất những chứng chỉ chứng nhận này cũng chứng tỏ sự ham hiểu biết và cầu tiến của các bạn. Đó cũng là nét tính cách mà các nhà tuyển dụng đánh giá cao. Cho nên một chứng chỉ ngoại ngữ, tin học, kỹ năng... mà bạn có được vẫn luôn sẽ là ưu điểm của bạn trong mắt nhà tuyển dụng, chưa kể có một số đơn vị bắt buộc bạn phải có chứng chỉ tin học và ngoại ngữ mới đủ điều kiện nộp hồ sơ. Thêm nữa, những chứng nhận đã qua các lớp năng khiếu, kiến thức nghiệp vụ nhiều khi sẽ giúp bạn ghi điểm quyết định với nhà tuyển dụng trong cuộc chạy đua với các ứng viên khác.

CHƯƠNG 7

Chuẩn bị đi làm

Thời gian này – sau khi các bạn đã hoàn thành kì tốt nghiệp và đang chờ được cấp bằng – các bạn dường như sẽ không có nhiều thời gian nghỉ ngơi mà phải bắt tay ngay vào chuẩn bị cho việc đi làm – cho dù nó đến ngay hay chưa. Việc chuẩn bị này tùy từng người sẽ cần nội dung và mức độ khác nhau. Tuy nhiên, nó là hoạt động bắt buộc không thể bỏ qua nếu các bạn không muốn bị sốc ngay buổi đầu thử việc.

68. Tìm hiểu về môi trường làm việc

Minh Hạnh là cô bạn trúng tuyển đi làm đầu tiên của nhóm nữ sinh lớp X – ngay cả khi chưa nhận bằng tốt nghiệp – cho nên tối nào cô cũng phải tiếp nhận hàng chục cuộc gọi của các bạn nữ trong lớp hỏi bí quyết làm CV, tuyệt chiêu phỏng vấn .. nhưng nhiều nhất là các cuộc điện thoại hỏi về môi trường công sở⁽¹⁾. Minh Hạnh biết đơn vị mình làm không thể đại diện cho tất cả các đơn vị khác nhưng cô cũng cố gắng “review” hết sức cặn kẽ về mình ở nơi công sở cho các bạn vui lòng. Ít lâu sau, các cô bạn khác lần lượt đi làm, và nhóm các cô chuyển sang cùng thảo luận về thời trang công sở, văn hóa công sở, ứng xử nơi công sở...

⁽¹⁾Dùng với nghĩa chỉ nơi làm việc nói chung. - NBS

Bạn có thể xem tới vài chục bộ phim có bối cảnh công sở, đọc hàng chục bài báo nói về công sở, nghe hằng ngày những chuyện công sở từ bạn bè, người thân... thì bạn vẫn chưa có được hình ảnh chân thật về công sở nếu bạn chưa thực sự “ngồi” ở đó. Tuy nhiên, không phủ nhận những kiến thức thu nhận được về công sở từ các kênh sẽ hữu ích rất nhiều cho các bạn lần đầu đi làm. Nhưng chúng ta đừng lan man quá, không phải cứ liên quan đến từ khóa #công sở là chúng ta “hì hục” lắng nghe hay ghi nhớ. Trước hết các bạn hãy tập trung vào phần #quy mô đơn vị: Với những đơn vị lớn, quy mô hàng nghìn nhân

viên, mọi thứ sẽ khác những đơn vị nhỏ quy mô vài chục nhân viên, quy mô đơn vị cũng sẽ quyết định đến quy mô phòng ban và có thể ảnh hưởng trực tiếp đến vị trí của bạn. Tiếp theo là tìm hiểu về #Môi trường làm việc: bạn sẽ làm ở phòng chuyên môn hay ở phòng giao dịch, phòng chăm sóc khách hàng hay công trường công xưởng, công việc có yêu cầu bạn thường xuyên phải đi công tác hay không... Những phòng ban cụ thể sẽ có những khác biệt đặc thù, bạn cần chú ý. Sau đó là tìm hiểu đến #Văn hóa doanh nghiệp: Thông thường, dù đơn vị lớn hay nhỏ thì đều cố gắng xây dựng văn hóa doanh nghiệp cho riêng mình. Và văn hóa doanh nghiệp ở khối đơn vị nhà nước, liên doanh và tư nhân sẽ có những khác biệt đáng kể, bạn hãy lưu ý tham khảo đủ các nguồn nhé.

Ngoài ra khi đã vào làm, hãy chú ý đến văn hóa doanh nghiệp toát lên từ những nội quy, chính sách nội bộ...

69. Ghi nhớ list những việc nên làm của nhân viên mới

Mấy hôm trước, Phương Linh vừa than ngắn thở dài cùng đám bạn vì cô cảm thấy mình bị cô lập nơi công sở, hôm nay đã thấy cô tươi cười hơn hở khoe mình được yêu quý hơn hẳn những người cùng đợt tuyển dụng. Đám bạn cô vô cùng hiếu kì, bắt Phương Linh phải tường thuật trực tiếp để học ngay bí quyết mới thôi. Hóa ra là vì trong khi các bạn nhân viên mới khác vẫn

giữ thói quen chỉ chào hỏi những đồng nghiệp làm việc trực tiếp thì Phương Linh đã thay đổi, cô chào hỏi tất cả những người cô gặp trong công ty, bất kể là đối tác, nhân công thời vụ hay nhân viên các cấp.

Khi chưa thực sự đi làm bạn sẽ khó tránh được việc tưởng tượng mọi thứ màu hồng và bạn sẽ dễ dàng hòa nhập được vào môi trường mới. Thực chất, công sở không đáng sợ nhưng nó cũng không hoàn toàn đáng yêu như bạn nghĩ. Lời khuyên là các bạn hãy chú ý tới những việc nên làm nếu bạn đi làm. Dưới đây là một số lời khuyên của chuyên gia cho những việc nhân viên mới nên làm:

#Vui vẻ giới thiệu bản thân: Bạn là nhân viên mới đến, đây sẽ là việc làm không thể thiếu. Cho nên hãy chuẩn bị những thông tin bạn muốn giới thiệu tới mọi người về bản thân mình, chú ý ngắn gọn, không quá riêng tư và nên là những thông tin mọi người thường chú ý nhất: quê quán, tuổi, chuyên môn, tình trạng hôn nhân... Khi giới thiệu bản thân bạn nên giữ nụ cười và thái độ thân thiện.

#Đi làm đúng giờ: Nếu bạn còn trẻ, bạn là nhân viên mới và công ty bạn “mở cửa tự do”, hãy đến sớm và về muộn hơn giờ làm nếu có thể, thời gian dôi dư đó bạn hãy giúp dọn dẹp văn phòng, làm những việc vặt... Còn không, ít nhất bạn phải đảm bảo đúng, đủ khung giờ công ty yêu cầu.

#Chỉnh điện thoại cá nhân ở chế độ rung: Trong giờ làm việc, nhất là nhân viên mới, hãy điều chỉnh điện thoại của bạn về chế độ rung để không làm phiền đến người khác. Ngoài ra, nên tránh nghe gọi các cuộc điện thoại riêng tư trong giờ làm việc tại nơi làm việc, trừ phi đó là những cuộc điện thoại khẩn cấp.

#Chú ý lắng nghe và quan sát: Tục ngữ có câu “ăn trông nồi ngồi trông hướng”, nơi nào cũng sẽ có những quy định bất thành văn mà không ai nói với bạn, nhất là khi bạn là người mới, việc của bạn là phải chú ý quan sát và lắng nghe để tìm ra nó.

#Hòa đồng cùng mọi người: Hòa đồng ở đây không có nghĩa là bạn xông xáo tám chuyện hay bắt quen với các đồng nghiệp bất kể lúc nào. Hòa đồng trước hết ở việc bạn hòa nhập cùng nhịp độ làm việc của các đồng nghiệp. Mọi người làm việc, bạn cũng nên tập trung làm việc. Mọi người nghỉ đi ăn trưa, bạn cũng nên nghỉ và cùng đi... Cố gắng không ăn mặc hay cư xử dị biệt khi mới đi làm.

#Sẵn sàng đặt câu hỏi: Bạn là nhân viên mới, rất nhiều việc bạn bối rối, đừng nên tự ý làm theo ý mình. Không thường xuyên đưa ra những câu hỏi vu vơ hay tọc mạch, hãy sẵn sàng cho những câu hỏi đúng mực mà bạn muốn hỏi.

#1 a chính mình: Có rất nhiều thói quen bạn sẽ phải thay đổi khi đi làm, có rất nhiều nét tính cách bạn phải gọt giũa bớt đi nhưng dù thế nào đi nữa bạn cũng đừng đánh mất mình, hãy cố giữ lại những thứ thuộc về bản sắc cá nhân đáng quý của bạn nhé.

70. Ghi nhớ list những việc nhân viên mới không nên làm

Tuyết Lan mới đi làm được hơn tháng, công việc cô rất yêu thích, đồng nghiệp cũng rất tốt. Thế nhưng cô vừa phạm phải một sai lầm nghiêm trọng trong cư xử mà cô không biết làm cách nào để cứu vãn. Ấy là, trưa hôm thứ ba tuần trước trong lúc chị Lan và các chị cùng phòng đi ăn trưa thì điện thoại của chị không ngừng reo, phòng làm việc chỉ còn có một mình Tuyết Lan vì có chút việc gấp nên đi ăn muộn, sợ là chuyện quan trọng hay nhờ chị ấy quên điện thoại ở phòng mà tưởng mất nên gọi kiểm tra, Tuyết Lan bèn nghe máy, cũng chỉ định thông báo giúp là chị Lan để quên điện thoại ở văn phòng.

Thế nhưng khi đối phương ngọt ngào hỏi cô mấy thông tin liên quan đến công việc, Tuyết Lan cho là đối tác hỏi han nên thành thật trả lời. Cho đến khi chị Lan về cô mới vỡ lẽ đó là người cô không nên nghe máy. Tuyết Lan quá bối rối bèn xin nghỉ làm, cũng may các chị đã kịp thời động viên và cùng cô khắc phục hậu quả.

Bước vào một môi trường mới, tiếp xúc với những người mới bạn sẽ khó tránh khỏi tâm lý hoang mang không biết làm sao cho đúng. Ngược lại với

những việc nên làm kể trên, những việc không được làm, không nên làm các bạn cũng tuyệt đối phải chú ý để tránh đắc tội với người khác.

#Quên tên đồng nghiệp trong team mình: Thông thường ngày đầu đi làm bạn sẽ được giới thiệu với các phòng ban của công ty, số đó có thể rất nhiều, bạn từ từ nhớ cũng được. Nhưng những đồng sự làm việc trực tiếp với bạn ngay từ ngày đầu tiên, hãy cố gắng nhớ kỹ tên họ, đừng nhầm lẫn tên họ của đồng nghiệp, không ai thích thú với trò râu ông nọ cắm cằm bà kia như vậy đâu.

#Thân mật một cách quá mức: Hòa đồng cùng mọi người là rất tốt nhưng nên nhớ bạn là người mới, bạn quen biết họ chưa bao lâu, bạn và họ còn chưa hiểu gì nhiều về nhau thì hãy quan hệ ở mức độ xã giao, từ từ kết thân. Nếu bạn mới gặp người ta mà thân mật quá đà như đã quen nhau từ kiếp trước sẽ khiến đối phương cảm thấy không chân thật, còn bạn thì có thể sẽ kết thân nhầm đối tượng.

#Cố ý trở thành trung tâm của sự chú ý: Việc bạn là nhân viên mới đã đủ thu hút nhiều sự chú ý lắm rồi thế nên bạn đừng cố ý biến mình thành cái rốn của vũ trụ ở nơi làm nữa. Hãy ăn mặc, cư xử đúng mực, không phải lúc nào cũng thể hiện hết sức cái tôi cá nhân.

#Buôn chuyện: Bạn con quá mới mẻ với môi trường và những mối quan hệ nơi đây, thật thiếu khôn ngoan nếu bạn tham gia hay khởi xướng những chuyện ngồi lê đôi mách. Giữ cuộc nói chuyện của bạn đủ nhẹ, trung lập và chỉ vừa đủ để thể hiện sự thân thiện. Bạn nên nói lòng người, di chuyển những ngón chân khi giao tiếp, để tinh thần bạn được thoải mái. Bạn chưa biết ai đã li dị, ai đã lập gia đình, và ai là người chuyên chia rẽ tình đồng đội, vì thế bạn không nên đồng nhất những lời nói xấu của người này với người kia. Bạn chỉ cần im lặng và cười. Sử dụng ngôn từ trung lập giọng nói nhẹ nhàng là cách hay nhất để giao tiếp với mọi người. Không được dùng tiếng lóng và những cụm từ hơi thô tục vào môi trường mới này và dù bất cứ môi trường nào.

#Phê bình, chỉ trích hoặc than phiền: Nhân viên mới như bạn có rất nhiều việc cần học hỏi và làm quen, vì thế đừng vội than phiền hay chỉ trích điều gì đó, có thể đó là do bạn chưa nắm được cách nó vận hành.

#Coi thường những việc không tên: Phô tô tài liệu, viết hóa đơn bưu phẩm, trực điện thoại, mua đồ... có thể là những việc nhân viên mới sẽ được nhờ làm. Đừng có thái độ gay gắt với chúng, có thể thời gian làm chúng sẽ giúp bạn quan sát và rút ra được nhiều điều để hòa nhập với nơi làm.

#So sánh: Nhân viên mới, nhất là nhân viên lần đầu đi làm như bạn khó tránh khỏi tâm lý so sánh những điều kiện của đơn vị mình với chỗ khác nhưng lời khuyên là mọi sự so sánh đều khập khiễng. Bạn hãy học cách tôn trọng sự khác biệt đó như là bản sắc của đơn vị mình.

71. Học hỏi kỹ năng giao tiếp dành cho nhân viên mới

Một tuần nay, ngày nào bà Hoa cũng dành thời gian buổi tối để “tâm sự” cùng con gái bởi vì Minh Ánh – con gái bà Hoa – vốn hơi nhút nhát, nay chuẩn bị ra trường đi làm, nhưng vì cô luôn sợ mình không thể giao tiếp được với mọi người ở chỗ làm mới, cho nên không dám gửi hồ sơ đi, có hôm lo lắng nhiều quá còn khiến cô mất ngủ. Bà Hoa đã tìm mua những cuốn sách báo từ hướng dẫn cách giao tiếp cho nhân viên mới đến tạo động lực đi làm... về cho con đọc mà vẫn chưa yên tâm, thế là tối nào bà cũng trò chuyện cùng cô, hy vọng giúp con gái vượt qua được rào cản sợ giao tiếp ban đầu.

Trong muôn vàn bờ ngõ buổi đầu đi làm, có lẽ không biết phải giao tiếp với mọi người ở chỗ làm thế nào luôn là mối lo lắng hàng đầu của nhân viên mới. Vì thế ngay từ khi chuẩn bị gửi hồ sơ xin việc, bạn đã phải tìm hiểu, nắm bắt và cố gắng học hỏi kỹ năng này rồi. Giao tiếp tốt không có nghĩa là bạn phải trở thành một nhà hùng biện giỏi hay một nhà lý luận xuất sắc. Kỹ năng giao tiếp thể hiện ở sự lưu

loạt trong lời nói, cũng như những cử chỉ hành động được biểu hiện để giúp cuộc hội thoại của bạn có đủ sức thuyết phục người khác. Để giao tiếp tốt, yếu tố đầu tiên là phải tự tin, sau đó bạn phải có một khả năng ngôn ngữ tốt với vốn từ vựng phong phú. Có tự tin thì mới dễ dàng ăn nói lưu loát. Có vốn từ vựng phong phú mới giúp bạn dễ dàng diễn đạt đúng ý muốn nói. Ngoài ra còn nên chú ý đến đối tượng giao tiếp mà lựa chọn thái độ và hành xử sao cho đúng mực. Các bạn cũng cần điều chỉnh ngữ điệu và âm điệu cho phù hợp với ngữ cảnh. Thêm một số gợi ý từ chuyên gia giúp bạn hiểu rõ hơn nhiều khía cạnh trong giao tiếp dành cho nhân viên mới:

#Đối tượng giao tiếp: Hãy chú ý một số thông tin về đối tượng giao tiếp của bạn: giới tính, lứa tuổi, vị trí công tác... Những thông tin này sẽ giúp bạn ít nhất đưa ra được “phương án giao tiếp” đúng mực trong chừng mực nào đó.

#Địa điểm giao tiếp: Bạn đang giao lưu với người đó ở văn phòng hay ở nhà riêng, hoặc ở một địa điểm công cộng... Mỗi một địa điểm giao tiếp đòi hỏi bạn sử dụng một cách thức giao tiếp khác nhau.

#Phương thức giao tiếp: Bạn đang giao tiếp với đối phương trực tiếp hay gián tiếp? Giao tiếp trực tiếp bạn cần chú ý tới cả cử chỉ, điệu bộ, âm điệu... nữa,

trong khi giao tiếp gián tiếp điều bạn cần tập trung nhất là thông điệp gửi đi và nhận về.

#Mục đích giao tiếp: Bạn và đối phương giao tiếp vì mục đích gì? Công việc? Chuyện cá nhân?... Mỗi mục đích giao tiếp khác nhau sẽ đưa đến những phương thức giao tiếp khác nhau.

#Thái độ giao tiếp: Đối phương giao tiếp với bạn bằng thái độ như thế nào: Thân tình? Khách sáo? Khó chịu?... Điều này bạn cũng cần chú ý để có thể lựa chọn thái độ của bản thân.

72. Trau dồi kỹ năng tin học văn phòng cơ bản

Trong thời gian đợi bằng tốt nghiệp và chuẩn bị hồ sơ xin việc, Thanh và Hương lại nhận việc từ quán phở tô gần trường về làm thêm. Nhiều bạn bè thắc mắc sao sinh viên ngành du lịch như các cô lại chọn loại công việc nhàm chán, thù lao thấp và dường như chẳng liên quan đến nghề nghiệp như vậy. Nhưng Thanh và Hương đã sớm có mục đích ngay từ đầu, đó là công việc này giúp các cô trau dồi được nhiều kỹ năng tin học đã phần nào mai một do lâu không dùng đến trước khi các cô thực sự đi làm.

Theo các chuyên gia, cho dù các bạn có nhận công tác ở vị trí nào đi chăng nữa thì những kỹ năng tin học văn phòng luôn là điểm cộng cho các bạn trong mọi tình huống. Chưa kể hiện nay hầu như các nhà tuyển dụng đều yêu cầu ứng viên thành thạo tin học

văn phòng như một tiêu chí bắt buộc. Các bạn hãy chú ý những kỹ năng tin học văn phòng cơ bản sau nhé:

#Gõ bàn phím bằng 10 đầu ngón tay: Cách này không chỉ có tốc độ nhanh, giúp bạn không cần cắm mặt xuống bàn phím để theo dõi mà còn hạn chế được tiếng động gây ra khi bạn gõ phím nhiều hơn cách bạn gõ bằng hai đầu ngón tay. Các bạn có thể sử dụng một số phần mềm để luyện tập cho thật thuần thục trước khi đi làm vì có thể nhân viên mới như các bạn sẽ được giao nhiều việc liên quan đến soạn thảo văn bản.

#Khai thác, sử dụng e-mail hiệu quả: Dường như e-mail đã trở thành công cụ hữu hiệu trong giao tiếp văn phòng, vì vậy bạn cũng phải học cách khai thác hiệu quả các tính năng của e-mail. Các bạn nên học phải cách cài đặt chữ ký, cài đặt chế độ tự động trả lời e-mail, chức năng lọc e-mail, chức năng đánh dấu và ưu tiên các e-mail quan trọng... Những kỹ năng này giúp bạn không bỏ lỡ một giây phút nào khi có thông tin mới từ e-mail.

#Thành thạo phần mềm Word và Excel: 90% công việc văn phòng yêu cầu bạn dùng tới phần mềm này vì vậy hãy học cách làm chủ chúng. Quan tâm những tính năng liên quan nhiều nhất tới công việc của bạn và thao tác thành thạo chúng chứ không cần bạn biết tất cả mà lại chẳng thạo gì.

#Sao lưu dữ liệu an toàn: Cho dù bạn đang sử dụng máy tính công ty hay máy tính cá nhân thì việc sao lưu dữ liệu cũng rất cần thiết, đặc biệt là những dữ liệu quan trọng. Thử tưởng tượng rằng ngày mai hợp công ty mà hôm nay máy tính gặp sự cố, không thể nào in tài liệu cho cuộc họp được thì sẽ thế nào? Vậy nên bạn cần sử dụng một thiết bị hoặc dịch vụ lưu trữ trên internet cho những tài liệu của mình.

#Bảo vệ thiết bị khỏi các phần mềm nguy hại: Ngoài việc phụ thuộc vào phần mềm diệt virus, bạn cũng nên có những hiểu biết cơ bản để ngăn chặn sơ bộ các phần mềm nguy hại cho thiết bị của bạn.

73. Học kỹ năng làm chủ giấy tờ

Phương Mai gần như bị bán loạn vì ngày đầu tiên thử việc trong một công ty mua bán, việc cô phải làm đầu tiên chính là làm "tờ trình sản phẩm", cô tân cử nhân kinh tế vô cùng lúng túng vì cô chưa từng làm qua một mẫu giấy tờ nào như vậy. Cũng may một đồng nghiệp trong phòng thấy cô lúng túng đã tận tình hướng dẫn cô thực hiện, giúp cô hoàn thành việc được giao.

Việc phải xây dựng hay sử dụng những biểu mẫu đơn từ nào đó là việc không tránh khỏi khi bạn đi làm. Vì vậy, bạn nên sớm trau dồi kỹ năng làm chủ giấy tờ trước khi đi làm. Tất nhiên bạn nên bắt đầu học từ nguyên tắc chung tạo lập và sử dụng các loại giấy tờ như sau:

#Những điều cần biết về luật: Hiện nay nước ta có trên 200 bộ luật, chúng ta rất dễ tiếp cận thông tin của những luật này. Bạn nên am hiểu một vài điều luật liên quan mật thiết đến công việc của bạn: VD Luật Doanh nghiệp, Bộ luật Dân sự...

#Kỹ năng viết đơn, thư, báo cáo: Hãy tham khảo các mẫu có sẵn và thực sự diễn một lần để chắc chắn bạn sẽ không ngô nghê diễn nhầm, diễn sai những kiến thức cơ bản nhất khi bắt đầu đi làm. Sau đó là tập thử soạn một mẫu đơn, thư, báo cáo cụ thể trong lĩnh vực mình công tác.

#Xây dựng hệ thống biểu mẫu, giấy tờ: Thông thường, đơn vị nào cũng sẽ có sẵn một hệ thống biểu mẫu giấy tờ phục vụ cho công việc. Tuy nhiên theo thời gian những biểu mẫu, giấy tờ đó sẽ phải thêm mới hoặc thay đổi. Vì vậy bạn có thể tự lưu trữ cho mình những biểu mẫu giấy tờ mà bạn có được, đặc biệt là những biểu mẫu giấy tờ thuộc lĩnh vực bạn làm.

#Quản lý sổ sách hành chính: Trong khi đi làm bạn có thể sẽ phải nhận/gửi công văn, hóa đơn chứng từ, đơn thư... Vì vậy bạn phải học hỏi cách quản lý chúng ngay từ bây giờ.

74. Học kỹ năng lập kế hoạch công việc

Phương đang rối bời bởi vì cô may mắn tìm được một công ty tuyển dụng không yêu cầu kinh nghiệm làm

việc, đổi lại họ cho để test là lập một bản kế hoạch công việc X trên các dữ liệu được cho. Sau đó, Phương gần như phải đánh vật mấy ngày với đủ mẫu kế hoạch tham khảo được để hoàn thành bài kiểm tra. Tuy nhiên, cô không mấy tự tin khi bảo vệ bản kế hoạch đó nên đã phỏng vấn không thành công.

Lập kế hoạch công việc là việc bạn có thể được giao khi đi làm hoặc bạn sẽ tự triển khai với bản thân để công việc đạt được hiệu quả cao hơn. Thực ra một bản kế hoạch công việc cũng sẽ như một dạng khác của bản khóa luận. Nhưng khi bạn chưa thực sự đi làm và thực sự lo lắng mình sẽ không xoay sở được nếu được giao việc lập kế hoạch công việc thì hãy tập rèn với kỹ năng lập kế hoạch công việc cho một vài công việc thú vị bạn đang tự làm từ những gợi ý của chuyên gia như sau:

#Mục tiêu yêu cầu của kế hoạch công việc: Kế hoạch này của bạn cần đạt những mục tiêu yêu cầu gì?

#Nội dung công việc: Hãy chỉ ra các bước thực hiện công việc này, chú ý đảm bảo bước sau là nối tiếp của bước trước.

#Địa điểm thực hiện: Công việc đó được thực hiện ở đâu hay những đâu?

#Nguồn lực: Công việc đó được thực hiện bởi những ai (nhân lực)? Công việc đó dự kiến cần bao nhiêu tài chính?

#Thời gian: Công việc đó được thực hiện trong bao lâu?

#Kiểm soát: Các bước của công việc được đánh giá theo tiêu chí nào?

#Phương pháp: Công việc sẽ thực hiện bằng cách nào? Có tài liệu hỗ trợ không?

#Kiểm tra: Ai sẽ kiểm tra? Cách kiểm tra? Tiêu chí kiểm tra? Thời điểm kiểm tra?

75. Mua sắm một số trang phục công sở phù hợp

Hùng vừa mới tốt nghiệp đại học ngành thiết kế đã phỏng vấn thành công ở một công ty xây dựng. Hôm đầu tiên thử việc, Hùng đến văn phòng trong bộ đồ đơn giản mọi khi đi học là quần jeans bụi bặm, áo pull phong cách và câu lúng túng gần như suốt buổi họp giữa công ty cậu với chủ đầu tư về thi công một dự án trùng tu di tích lịch sử bởi xung quanh ai cũng ăn mặc chỉnh chu. Ngay tối hôm đó, cậu đã phải nhờ tới mẹ tư vấn để mua mấy bộ đồ công sở mới.

Chúng ta thường thấy khẩu hiệu “Thời trang và hơn thế nữa” tại các cửa hàng thời trang, sự lôi cuốn của thời trang là khó cưỡng lại. Nhưng các bạn nên nhớ công sở ít khi là sàn diễn thời trang, ở đó bạn còn phải làm việc, còn phải giao tiếp với đồng nghiệp, còn phải gặp gỡ đối tác, đi họp, đi hội thảo... cho nên lựa chọn trang phục đi làm cần chú ý nhiều yếu tố.

#Quần jeans hay áo phông chính là trang phục mà bạn yêu thích khi là sinh viên bởi dễ mua, dễ mặc và cũng năng động. Nhưng đừng diện những trang phục như vậy khi đi làm nhé! Nó không phải lúc nào cũng đồng hành được cùng bạn, nhất là trong những tình huống trang trọng bất ngờ.

#Váy áo gợi cảm: Bạn sẽ rất đẹp khi mặc chúng đi chơi, đi tiệc nhưng cần thận kéo bạn sẽ gặp những “tai nạn nghề nghiệp” khi mặc chúng đi làm.

#Tốt nhất bạn hãy lựa chọn cho mình những chiếc áo sơ mi màu sắc nhã nhặn, quần âu để tạo nên phong cách chững chạc và chuyên nghiệp nhất có thể. Với những công ty không quá khắt khe về việc ăn mặc, để tạo nên sự trẻ trung nhưng vẫn lịch thiệp bạn có thể kết hợp áo sơ mi với quần bò.

#Hãy chú ý tới một vài nhãn hiệu quần áo công sở giá bình dân để bổ sung những bộ quần áo phù hợp với phong cách đi làm hơn.

76. Mỗi ngày ôn lại một chủ đề ngoại ngữ

Quỳnh Anh học ngành du lịch, mơ ước của cô là trở thành hướng dẫn viên du lịch, trong khi đang chờ bằng tốt nghiệp, Quỳnh Anh đã tự đặt lịch cho mình, mỗi ngày cô dành ra ba tiếng, 1 tiếng viết lời thuyết minh ra tiếng Anh, 1 tiếng để luyện nói trôi chảy bằng tiếng Anh bài viết ấy, 1 tiếng nữa nghe các đoạn băng giao tiếp tiếng Anh theo chủ đề du lịch. Cứ như vậy ròng rã mấy

thang liền, cho đến khi phỏng vấn, Quỳnh Anh đã vượt trội hơn các ứng viên khác ở bài thuyết minh bằng tiếng Anh và được tuyển dụng

Cho dù khi đi học, ngoại ngữ của các bạn có tốt đến đâu đi chăng nữa thì các bạn cũng nên nhớ những gì học ở trường mới chỉ là phần khái quát, nó rộng hơn rất nhiều nhưng lại không đủ sâu cho yêu cầu ngoại ngữ trong công việc sắp tới của bạn. Vì vậy tranh thủ thời gian này, bạn hãy tự mình chủ động ôn lại và nâng cao các kỹ năng nghe, nói, đọc, viết của mình.

Đặc biệt là hãy đi sâu vào các chủ đề chuyên ngành bạn sẽ làm việc. Bởi vì từ điển chuyên ngành không mấy phổ biến và rất khó tìm mua, cho nên nhiều khi bạn bắt buộc phải tự khoanh vùng từ chuyên ngành cho mình và tìm nó từ các nguồn tư liệu khác nhau để có thể sẵn sàng đảm nhận công việc trong tương lai mà không bị rào cản ngoại ngữ hạ gục. Hãy đặt ra cho mình một định mức, ví dụ, mỗi ngày tìm ra, học thuộc 20 từ ngữ chuyên ngành, hoặc tập đọc các tạp chí chuyên ngành bằng ngoại ngữ bạn có... Cũng đừng bỏ qua các cơ hội giao tiếp với người nước ngoài, bởi lẽ công việc của bạn có thể đòi hỏi cả 4 kỹ năng ngoại ngữ: nghe, nói, đọc, viết...

Thêm nữa, hãy đảm bảo hoạt động ôn luyện này diễn ra thường xuyên bởi ngoại ngữ cần ôn luyện

luôn luôn và nó sẽ là trợ thủ đắc lực cho bạn trong công việc và cuộc sống.

77. Thể dục, thể thao hằng ngày

Trang Anh vốn là một cô nàng khỏe khoắn rằng động nổi tiếng trong lớp đại học. Thế nhưng kể từ khi tốt nghiệp xong nhìn cô nàng càng ngày càng ì dột, các bạn hỏi ra mới biết, gần đây Trang Anh bị chứng mất ngủ ban đêm nên ban ngày cô thường gà gát ủ ể như vậy. Bạn bè bèn khuyên Trang Anh đi tập thể dục cho khỏe khoắn. Ban đầu Trang Anh cũng ngần ngại, cô bình thường đã hoạt động luôn chân luôn tay nên chẳng đi tập thể dục bao giờ. Thế nhưng quả thật, chỉ sau một tháng đi tập GYM, Trang Anh đã đổi khác trông thấy, cô không còn mất ngủ và đã tươi vui hoạt bát trở lại.

Thể dục, thể thao bao giờ cũng là hoạt động lành mạnh tốt cho sức khỏe và con người bạn, nó giúp bạn khỏe đẹp và căng tràn sức sống, ngoài ra nếu bạn sắp tham gia ứng thi các cơ hội việc làm thì đừng quên sức khỏe cũng là một tiêu chí quan trọng trong tuyển dụng. Do đó hãy chọn cho mình một môn thể thao phù hợp và tập luyện đều đặn chăm chỉ hằng ngày để luôn căng tràn nhựa sống tuổi đôi mươi. Ngoài ra, nếu bạn có năng khiếu nổi trội trong một môn thể thao nào đó, đừng xem thường, nó có thể trở thành thế mạnh của bạn khi tham gia ứng tuyển, rất nhiều đơn vị cần nhân viên tham gia hoạt động phong trào...

78. Từ bỏ những thói quen thiếu chuyên nghiệp

Quỳnh Hương là cô nàng lễ mễ tư trong trĩnh, mỗi sáng cô phải đặt đến ba lần báo thức mới ra khỏi giường nổi. Thời đi học, Quỳnh Hương kiểu gì cũng chỉ tới kịp lớp khi giảng viên đã vào bài, mỗi lần hẹn nhau đi chơi các bạn cùng bàn còn phải liên tục gọi điện nhắc nhở Quỳnh Hương đi đúng giờ. Vẫn giữ tập tính đó cho đến khi được nhận vào thử việc tại một công ty dịch vụ chuyển phát nhanh, Quỳnh Hương đã bị mời nghỉ ngay sau hai tuần thử việc.

Cuộc chiến với thói quen xấu dường như là cuộc chiến thường trực cho mỗi người, chúng ta quá dễ dàng chiều theo bản thân, dung dưỡng thói quen xấu mà quên mất là cứ như vậy thì sớm muộn chúng ta cũng sẽ phải nhận về hồi tiếc. Cũng may là những thói quen thiếu chuyên nghiệp nhiều khi chưa hẳn đã là thói quen xấu, nhiều khi nó là những thói quen vô thức như nhai kẹo cao su, quay bút, ngoáy mũi, nhíp chân... nó không gây ra hệ lụy quá nghiêm trọng cho chúng ta nhưng rõ ràng nếu từ bỏ được chúng sẽ khiến hình ảnh của chúng ta trong mắt đồng nghiệp, đối tác và lãnh đạo trở nên chuyên nghiệp hơn. Các bạn tân cử nhân vừa bước qua quãng đời sinh viên trẻ trung phóng khoáng khi đi làm khó tránh khỏi còn vương lại những thói quen “phóng túng” và cách cư xử có phần tùy hứng. Vì vậy, các bạn hãy nghiêm khắc rà soát lại những thói quen thiếu chuyên nghiệp ở mình và kiên quyết loại bỏ chúng để trở thành những

người chuyên nghiệp ngay từ công việc đầu tiên. Hãy tuyên chiến và chiến thắng những thói quen nguy hiểm dưới đây các bạn nhé:

#Không đúng giờ: Dù bạn có lý do chính đáng đến đâu đi chăng nữa thì chắc chắn một lần muộn giờ trong công việc sẽ khiến bạn mất đi nhiều thứ hơn bạn tưởng.

#Không quyết đoán: Bạn có thể không ngay lập tức giải quyết được sự việc đó, nhưng việc bạn không thể nói lên quan điểm của mình một cách dứt khoát không phải là một lựa chọn tốt cho sự nghiệp của bạn.

#Không tập trung: Bạn có thể là típ người sáng tạo, bạn có khuynh hướng nghệ sĩ... nhưng sẽ chẳng một đồng nghiệp, cấp trên hay đối tác nào vui vẻ nổi nếu họ đang bàn chuyện công việc với bạn còn bạn lại bạn thả mình trong cõi riêng của bạn.

#Ăn mặc không phù hợp: Hãy nhớ môi trường nào trang phục nấy, đừng để người khác cảm thấy bạn kệch cỡm hay thiếu văn hóa chỉ vì chênh mảng trong việc lựa chọn trang phục cho mình.

#Phát ngôn không đúng mực: Bạn có thể bỏ bả, cợt nhả với người thân nhưng tuyệt đối đừng áp dụng nó với đồng nghiệp, cấp trên và khách hàng của bạn. Hãy đúng mực trong từng câu nói bởi lời nói ra không thu lại được.

CHƯƠNG 8

Săn việc: Cuộc đua kì thú

Ngày nay, khi thông tin việc làm có mặt ở khắp mọi nơi thì dường như săn việc đã trở thành một trào lưu trong giới trẻ. Việc trúng tuyển vào vị trí làm việc mơ ước hằng nỗ lực bản thân là rất tuyệt phải không nào? Việc này sẽ không chỉ là giấc mơ nếu bạn có quyết tâm và ra sức chuẩn bị!

79. Theo sát các thông tin tuyển dụng

Quốc Anh là một sinh viên ngành báo chí, mơ ước của cậu là được tham gia trong ekip kênh VTV3 thời sự chính trị tổng hợp của Đài truyền hình Việt Nam. Ai cũng cho là Quốc Anh đang mơ ước viễn vông. Thế nhưng Quốc Anh vẫn không nao núng, cậu luôn đặt trang web của Đài truyền hình làm trang chủ, thường xuyên dùng hashtag #VTV tuyển dụng để tìm thông tin, tìm hiểu, đọc hết các tin tuyển dụng phóng viên, biên tập viên của VTV từ trước tới nay và thử diễn thông tin ứng viên. Cho đến gần đây, cậu đã “chộp” được cơ hội tuyển dụng từ VTV3, cho dù không trúng tuyển nhưng cậu cũng rất đổi vui mừng vì đã được một lần săn được cơ hội. Cậu vẫn tin chắc một ngày mình sẽ có thể trúng tuyển vào VTV3.

Tiếp cận với nguồn thông tin tuyển dụng sớm và phong phú có thể giúp bạn có được cơ hội sớm tìm được công việc phù hợp với bản thân. Hiện nay những thông tin việc làm cũng rất đa dạng, nó có thể được đăng tải rộng rãi trên internet, báo chí, truyền hình... Chỉ cần vài cú click chuột vào các trang mạng giới thiệu việc làm, các diễn đàn, bạn đã có thông tin về vị trí tuyển dụng, yêu cầu công việc, địa chỉ... Và nhất là khi các công ty khuyến khích ứng viên nộp đơn tuyển dụng, CV thông qua e-mail cho nhanh gọn, tiện lợi cho cả đôi bên. Tuy nhiên cũng chính vì suy nghĩ nộp qua e-mail có mất gì đâu, nhọc nhằn gì

đầu, nên cứ thấy công ty nào tuyển dụng là bạn gửi CV. Một ngày bạn có thể gửi CV đến 3-4 công ty. Lời khuyên của chúng tôi là bạn hãy chọn phương châm chậm nhưng chắc, ít nhưng chất, không cần phải rải hồ sơ khắp nơi, bạn nên thận trọng khi tiếp nhận thông tin, ngoài các thông tin về tuyển dụng cần chú ý kỹ các thông tin về nhà tuyển dụng để tránh lãng phí thời gian và cơ hội của bản thân.

Ngoài ra, hiện nay kinh doanh đa cấp đã đi vào hoạt động sôi nổi khá nhiều, các bạn cũng cần tỉnh táo trước các thông tin tuyển dụng mà mô tả công việc chung chung kéo mắc bẫy những công ty “ma”.

80. Tham khảo thông tin tuyển dụng từ người thân quen

Mấy hôm nay gia đình Hương Lan vui như tết, chả là cô vừa mới trúng tuyển vào cơ quan X, một điều cô và cả gia đình không dám mơ tới, bởi vì tuy chuyên ngành của Hương Lan phù hợp với vị trí đó nhưng cơ quan X rất hiếm khi tuyển dụng và mỗi lần tuyển dụng cũng chỉ có 1-2 chỉ tiêu. Lần này, nhờ một người dì của Lan Hương đang làm ở X “mách nước”, Lan Hương mới tự tin và quyết tâm thi tuyển như vậy. Kết quả cuối cùng thật mãn nguyện.

Từ xưa các cụ ta đã có câu “một người làm quan cả họ được nhờ”, gạt đi những áp đặt tiêu cực, chúng ta có thể thấy việc có “tay trong” khi tuyển dụng sẽ giúp ta

vững tâm và quyết tâm hơn rất nhiều khi tham gia ứng tuyển. Ít nhất khi có người thân quen làm việc ở đó rồi ta cũng được tham khảo nhiều thông tin về đặc thù môi trường làm việc ở đó cũng như các cơ hội nghề nghiệp hoặc một phần những công việc cần làm...

Tất nhiên những thông tin này chỉ có giá trị tham khảo, nhưng động lực mà nó tạo ra cho bạn trong việc ứng tuyển không phải là nhỏ. Ngoài ra, việc có được thông tin kịp thời sẽ giúp bạn tập trung hơn vào việc ôn luyện ứng tuyển, kể cả những tư vấn từ người quen về hồ sơ, phỏng vấn, thử việc... chắc chắn cũng sẽ khiến bạn tự tin và chuyên nghiệp hơn. Hơn nữa, hiện nay có rất nhiều đơn vị khuyến khích nhân viên giới thiệu bạn bè người thân ứng tuyển mỗi khi đơn vị có đợt tuyển dụng.

Tuy nhiên, không phải người thân quen nào cũng sẵn lòng giới thiệu thông tin tuyển dụng cho bạn, chúng tôi sẽ chia sẻ tới các bạn những lời khuyên của chuyên gia để bạn có thể khai thác thông tin tuyển dụng từ người thân quen một cách hiệu quả.

#Hãy chủ động đặt vấn đề: Không phải ai cũng đủ thời gian để ý tới nhu cầu tìm việc của bạn. Nếu bạn có những người thân quen trong lĩnh vực muốn tìm việc, tốt nhất bạn hãy chủ động liên hệ và đề xuất nhu cầu được giới thiệu thông tin tuyển dụng trực tiếp với họ và nhờ giúp đỡ.

#Nói rõ mục tiêu, yêu cầu: Để có thể được giới thiệu đúng thông tin hữu ích, các bạn nên cho người thân một số gợi ý sát sườn về yêu cầu công việc, mục tiêu nghề nghiệp của bạn. Ít nhất, cũng phải để những người thân quen biết bạn muốn gì, thích làm công việc gì thì họ mới giúp bạn được.

#Hãy biết chờ đợi: Không phải lúc nào mong muốn của bạn cũng sẽ được thỏa mãn ngay. Có những công việc đáng mơ ước mà bạn phải chờ đợi hằng năm mới có cơ hội ứng tuyển. Hãy tỏ ra là người biết chờ đợi để những người thân quen của bạn tận tình giúp bạn.

#Không bám riết làm phiền: Tất nhiên là bạn mong muốn sớm có cơ hội việc làm, nhưng những người quen của bạn cũng có công việc của họ và bạn không thể một ngày mấy lần làm phiền họ vì chuyện công việc của mình được. Hãy đảm bảo bạn chỉ liên lạc để hỏi về công việc vào những khung giờ thích hợp và không nên quá thường xuyên.

81. Chuẩn bị CV thật tốt

Quang Anh là cậu chàng "có vấn đề" với những thủ tục hành chính. Ngay từ thời sinh viên, cậu chẳng khi nào diễn nổi những tờ khai dù là đơn giản nhất mà không phải qua lần sửa thứ n. Cho nên những việc khiến Quang Anh dễ chịu sẽ là lập trình, game và bóng đá. . những việc khiến Quang Anh khó chịu đúng đầu là làm

CV. Để cứu vãn tình trạng này, chị gái và bạn gái của Quang Anh đã phải “tự xử” CV thay cho cậu. Và nhà tuyển dụng đã được phen phì cười khi hỏi: “Trong CV em viết là...” và Quang Anh nói “Trong CV, em bảo bạn gái em viết là...” Cũng may sau đó tất cả đều trôi chảy, nhà tuyển dụng có nhắc nhở nhưng Quang Anh vẫn trúng tuyển.

CV là viết tắt của cụm từ “Curriculum Vitae”, tức là sơ yếu lý lịch. Đọc đến đây bạn có thể nhầm lẫn nó với Sơ yếu lý lịch tự thuật thường hay bán ở những cửa hàng văn phòng phẩm thông thường. Nhưng bỏ qua các yếu tố khai báo về cha mẹ, người thân... CV thực chất là một bản tóm tắt về quá trình học tập, kinh nghiệm làm việc, quá trình nghiên cứu và những kỹ năng chuyên môn của bạn một cách ngắn gọn và đầy đủ.

Hiện nay có một số nhà tuyển dụng đã có sẵn mẫu CV dành cho bạn, bạn chỉ cần điền thông tin theo mẫu. Tuy nhiên việc đơn giản này thực chất cũng không đơn giản, bởi bạn dùng mẫu của nhà tuyển dụng thì bạn càng phải tinh tế để có thể có điểm nhấn cho riêng mình trên một CV mẫu. Cho nên lời khuyên của chúng tôi vẫn là các bạn hãy tự “thiết kế” cho mình một CV, sau đó tùy tình hình để “ứng biến”. Một số tips lưu ý khi làm CV dành cho các bạn như sau:

#Nội dung cơ bản nên có trong một bản CV:

- **Ca nhân/Thông tin liên hệ:** Cung cấp họ tên, ngày tháng năm sinh, số điện thoại, địa chỉ liên lạc của bạn.
- **Bối cảnh học tập:** Phần này không nhất thiết phải liệt kê từ bậc phổ thông, bạn chỉ cần đề cập tới bằng đại học chuyên ngành nào? Và bậc sau đại học như thạc sĩ, tiến sĩ...
- **Bằng cấp hoặc chứng chỉ liên quan:** Ví dụ như chứng chỉ tiếng Anh TOEFL, TOEIC... chứng chỉ SEO...
- **Kinh nghiệm làm việc:** Nêu tóm tắt quá trình làm việc của bạn ở công ty nào, đảm nhiệm vị trí nào, trách nhiệm chuyên môn là gì? Liệt kê theo thời gian từ gần nhất tới xa nhất hoặc ngược lại. Nếu là sinh viên chưa đi làm thì bạn có thể không có mục này mà hãy nhấn mạnh vào phần học tập và kỹ năng.
- **Kỹ năng và trình độ chuyên môn:** Nêu ra những gì là điểm mạnh của bạn, ví dụ giao tiếp tiếng Anh thành thạo như người bản địa hoặc từng đàm phán thành công 100% hợp đồng mua bán nhà ở với khách hàng... Ứng tuyển vị trí nào thì bạn nên nhấn mạnh vào kỹ năng hoặc chuyên môn của mình hoàn toàn phù hợp với vị

trí đây. Nếu bạn “khoe” rất nhiều mà lại không có gì cần cho công việc đó thì cũng không có ích gì, thậm chí còn dẫn đến lار man dài dòng, mất điểm với doanh nghiệp tuyển dụng.

- **Sở thích cá nhân:** Không có gì lạ sai khi bạn đưa vào CV một vài sở thích cá nhân của mình. Ví dụ như một người có sở thích đọc sách, nghiên cứu tài liệu, học tiếng anh, hoặc yêu ể thao... sẽ thể hiện được tính hiện đại, hòa đồng của mình.

#Những chú ý trong trình bày CV:

- **Rõ ràng, ngắn gọn:** Nhà tuyển dụng và bạn đều rất bận rộn, những thông tin rọng tâm được trình bày rõ ràng mạch lạc của bạn sẽ khiến nhà tuyển dụng thấy chuyên nghiệp hơn. Độ dài lý tưởng cho một CV khoảng 500-1.000 chữ, hoặc trình bày trên 2 trang A4.
- **Có điểm nhấn:** Hãy đưa những lý năng và thành tích phù hợp với vị trí tuyển dụng của mình lên trước và nhớ đừng bỏ quên những kỹ năng (hát, múa, nhảy...), đó sẽ là tiến để quan trọng thể hiện bạn là một ứng viên mạnh lạy yếu.
- **Không lỗi chính tả, lỗi font, ôi morat:** Hãy chú ý kiểm tra thật kỹ trước khi bạn gửi đi. Bởi những lỗi dạng này sẽ lấy đi khá nhiều cảm tình của nhà tuyển dụng dành cho bạn. Dùng các

định dạng đơn giản để thể hiện nội dung CV. Nếu bạn chen quá nhiều bảng biểu, hình ảnh... có thể sẽ dẫn đến những lỗi mà cơ thể phần mềm tuyển dụng hay e-mail không đọc được CV của bạn. Hãy trình bày CV của mình một cách đơn giản nhất có thể.

82. Tạo lập hồ sơ trực tuyến của bạn

Ngay từ khi còn là sinh viên, Hà đã lập cho mình một tài khoản trên một chuyên trang việc làm để tìm việc làm thêm. Kết quả là anh chàng thường nhận được các lời mời cộng tác qua thông tin hồ sơ cung cấp. Cho đến khi tốt nghiệp, Hà vẫn dùng tài khoản đó và cập nhật thêm các thông tin ứng viên mới nên đã nhận được nhiều cuộc gọi mời phỏng vấn hay nhận được bài test các đơn vị tuyển dụng gửi đến. Cuối cùng, Hà đã đầu quân cho một đơn vị do cậu tự nộp hồ sơ, tuy nhiên anh chàng cho biết việc đăng hồ sơ ứng viên cũng là một giải pháp hiệu quả khi tìm việc.

Việc bạn tìm kiếm các thông tin tuyển dụng để ứng tuyển là cách thông thường mà đa số những người đi tìm việc hiện nay đang làm. Nhưng có một cách làm ngược lại mà ít người biết và thực hiện đó là: Tạo hồ sơ trực tuyến ở mục “Người tìm việc” trên các kênh tuyển dụng. Nói nôm na, hồ sơ trực tuyến giống như một CV của chính bạn được đưa lên website tuyển dụng và tất cả mọi người đều có thể vào đó để xem thông tin của bạn.

Bạn nên nhớ, người cần việc và việc cần người, cuộc chiến săn đầu người là cuộc chiến sống còn của các đơn vị, ai cũng muốn tìm được nhân sự phù hợp nhất với thời gian nhanh nhất và phương thức dễ dàng nhất. Cho nên bạn đừng bất ngờ khi nhà tuyển dụng liên hệ với bạn nhờ hồ sơ trực tuyến bởi vì nhà tuyển dụng đang cần một vị trí nào đó gấp nhưng không muốn bỏ quá nhiều thời gian và chi phí để đi tìm ứng viên qua một đợt tuyển dụng (tổ chức tuyển dụng “lấy đi” rất nhiều tiền của doanh nghiệp). Hay trong một đợt tuyển dụng, nhà tuyển dụng muốn có thêm nhiều ứng viên phù hợp với vị trí để tuyển được người phù hợp nhất. Do đó, tìm kiếm hồ sơ trên Internet là giải pháp nhanh chóng và ít tốn kém nhất cho nhà tuyển dụng. Và bạn được gọi vì hồ sơ của bạn được xem là phù hợp!

Sau đây là những tips làm hồ sơ trực tuyến mà chuyên gia mách nhỏ cho bạn:

#Tìm kiếm các website tuyển dụng – việc làm: Gõ từ khóa “việc làm/tuyển dụng”... bạn sẽ có được khá khá các địa chỉ website cho mục đích này.

#Đăng kí tài khoản: Đọc kỹ các điều khoản mà website cung cấp sau đó đăng kí thành viên bằng e-mail/số điện thoại... sao cho tiện lợi với bạn nhất.

Lao hồ sơ: Thông thường, các trang sẽ có mẫu hồ sơ sẵn cho các bạn điền thông tin theo mẫu. Hãy chú ý đưa những thông tin trọng tâm nhất vào hồ sơ.

Kiểm tra lại hồ sơ: Thông thường quá trình tạo lập hồ sơ trực tuyến có thể gặp trục trặc ở khâu nào đó như hình ảnh bị vỡ, thông tin bị mất căn chỉnh... Vì vậy, bạn sẽ phải thường xuyên vào kiểm tra để đảm bảo hồ sơ của mình không bị các lỗi đáng tiếc đó.

83. Viết đơn xin việc

Thanh Tùng vừa mới tìm được một thông tin tuyển dụng ưng ý là vội vàng lao vào làm CV gửi đi ngay. Chưa đầy một giờ sau Thanh Tùng nhận được phản hồi từ nhà tuyển dụng, hồ sơ của cậu bị loại do vẫn thiếu giấy tờ. Thanh Tùng tá hỏa kiểm tra lại những file đính kèm mình gửi. Hóa ra trong lúc vội vàng cậu đã bỏ quên "Đơn xin việc" mà nhà tuyển dụng yêu cầu.

Nhiều người hay nhầm lẫn giữa CV và đơn xin việc, đôi khi họ cho rằng chỉ cần gửi CV là đủ. Thực ra không phải bỗng nhiên ngoài CV, các nhà tuyển dụng còn yêu cầu bạn có thêm Đơn xin việc. Nếu CV là một bản mô tả ngắn gọn về năng lực, khả năng của bạn thì Đơn xin việc lại là cách bạn cho nhà tuyển dụng thấy suy nghĩ cũng như mối quan tâm của bạn tới công ty. Hãy thể hiện bản thân qua cả hai hình thức để tạo ấn tượng tốt với nhà tuyển dụng. Đồng thời, nhiều người thường dành nhiều thời gian để

trau chuốt cho bản CV mà xem nhẹ vai trò của Đơn xin việc. Trong khi Đơn xin việc lại chính là cơ hội đầu tiên để bạn giới thiệu bản thân, nêu lý do yêu thích vị trí ứng tuyển ở một đơn vị cụ thể nào đó đưa ra những kỹ năng, kinh nghiệm liên quan nhất đến vị trí công việc và cho thấy bạn là một ứng cử viên tiềm năng cho vị trí đang tuyển dụng.

Vì Đơn xin việc sẽ thể hiện rõ hơn về cá nhân bạn cũng như mối quan tâm của bạn đến đơn vị tuyển dụng và vị trí ứng tuyển nên bạn hãy lưu ý những tips cơ bản khi làm Đơn xin việc nhé:

#Nêu chính xác thông tin nhà tuyển dụng: Nếu bạn làm đơn xin ứng tuyển ở đơn vị A mà lại để tên đơn vị là B thì thật là ngớ ngẩn đúng không? Chưa kể tên đơn vị viết tắt, viết hoa như thế nào cho đúng bạn cũng cần chú ý.

#Nêu chính xác thông tin cá nhân: Cũng như thông tin nhà tuyển dụng, thông tin cá nhân của bạn cũng phải chính xác tuyệt đối, không thể nào “râu ông nọ cắm cằm bà kia” được.

#Nêu rõ lý do bạn nộp hồ sơ: Hãy trình bày rõ ràng lý do tại sao bạn chú ý đến vị trí công việc này và sự quan tâm của bạn đến công ty. Đó có thể là điểm sáng giúp bạn đi tiếp vào vòng sau.

#Hạn chế thông tin về đơn vị cũ (nếu có): Có thể bạn muốn nhảy việc vì công ty cũ không đủ tốt

với bạn, nhưng tránh đưa thông tin đó vào Đơn xin việc của bạn.

#Gửi lời cảm ơn tới nhà tuyển dụng: Lời cảm ơn là cơ hội cho các ứng viên thực sự giỏi, có khả năng khiến mình khác biệt với đám đông. Một Đơn xin việc sẽ được kết thúc một cách chuyên nghiệp với những từ ngữ lịch sự nhằm bày tỏ mong muốn làm việc cho công ty, và cũng đừng quên cảm ơn nhà tuyển dụng đã bỏ thời gian đọc Đơn của bạn. Điều này có thể sẽ mở ra cơ hội bước vào vòng phỏng vấn cho bạn.

84. Học cách viết e-mail cho nhà tuyển dụng

Chị Thanh Lan là chị họ của Quốc Việt, hôm nay Quốc Việt mời chị cà phê mong được chị chia sẻ bí quyết ứng tuyển vì chị Thanh Lan chính là một trưởng phòng nhân sự cho một khách sạn lớn. Vừa ngồi xuống bàn, chưa đợi Quốc Việt hỏi, chị Thanh Lan đã bức xúc tuôn ra một tràng những "sơ sót" của ứng viên khiến chị phát điên. Mà điên đầu nhất là khâu gửi hồ sơ qua e-mail, chẳng mấy ứng viên viết được cái e-mail ra hồn... Chị Thanh Lan càng nói, Quốc Việt càng đổ mồ hôi trộm, xem ra nếu không được chị "tư vấn" có lẽ cậu đã phạm phải hầu hết các "sơ sót" đó.

Bạn sẽ không bao giờ muốn một e-mail không phù hợp hoặc kém chuyên nghiệp làm bạn lỡ mất công việc yêu thích. Và chắc chắn bạn cũng không muốn phải xấu hổ vì nội dung thư của mình trở

thành chủ đề bị mổ xẻ và phê phán gay gắt trên các diễn đàn nhân sự. Dưới đây là 5 quy tắc về e-mail bạn không nên bỏ qua khi tìm việc:

#Tránh dùng địa chỉ e-mail không nghiêm túc:

Nếu địa chỉ e-mail của bạn đang dùng có thể bị xem là không chuyên nghiệp, hãy đăng ký một tài khoản mới dành riêng cho mục đích tìm việc. Rất may, hiện nay có rất nhiều dịch vụ e-mail cho phép bạn tạo tài khoản miễn phí. Khá nhiều nhà tuyển dụng thậm chí không muốn mở thư xin việc hoặc đánh giá ứng viên thiếu nghiêm túc nếu họ thấy địa chỉ e-mail gửi đến có dạng như: boycodon@gmail.com; congchuaohong@yahoo.com; ruaconxinhxan@gmail.com...

#Đặt tiêu đề cho e-mail của mình: Sẽ dễ dàng cho nhà tuyển dụng tìm thấy thông tin của bạn khi cần nếu e-mail của bạn có tiêu đề. Thông thường tiêu đề nên là: Vị trí ứng tuyển – tên ứng viên.

#Kịp thời xác nhận thư đến và phản hồi theo cách thức phù hợp.

Phản hồi các e-mail đến một cách hợp lý và nhanh chóng là việc làm quan trọng. Bạn nên xác nhận rằng mình đã nhận được thư, ngay cả khi nội dung thư đến không cần câu trả lời. Nếu có thể, hãy phản hồi trong vòng tối đa 24-48 giờ sau khi nhận được e-mail.

Khi bạn chưa chắc chắn về thời gian trống để tham dự phỏng vấn, hãy trả lời nhà tuyển dụng ngay lập tức và cho họ biết rằng mình đã nhận được e-mail, bạn rất hào hứng về cơ hội gặp mặt. Bạn có thể đề nghị vào một thời gian khác hoặc nói rằng mình sẽ liên lạc lại với nhà tuyển dụng ngay khi có thời gian rảnh rỗi. Những dạng tin nhắn giữ kết nối liên tục như thế này cho thấy bạn là người chuyên nghiệp và tận tâm.

#Không dùng biểu tượng cảm xúc hay từ ngữ thân mật trong e-mail gửi cho nhà tuyển dụng: Bạn nên loại bỏ những biểu tượng cảm xúc ra khỏi các e-mail gửi đến nhà tuyển dụng. Bạn cần chứng minh rằng mình rất nghiêm túc với cơ hội việc làm này. Ngoài ra, còn có một rủi ro là đôi khi vì thể hiện sự hài hước hoặc đùa giỡn không đúng chỗ, bạn khiến nhà tuyển dụng thấy như bị xúc phạm. Tốt nhất là không dùng đến bất kỳ biểu tượng cảm xúc hay câu từ thân mật, thiếu chuyên nghiệp nào cả, vì bạn sẽ không lường trước được phản ứng của người nhận.

#Không dùng tiếng lóng hay viết tắt, viết sai chính tả: Có thể hằng ngày giao tiếp với bạn bè bạn có thể viết lách kiểu xì-tin, viết tắt, dùng từ không hạn chế... Tuy nhiên, nhằm tạo ấn tượng tốt đẹp thì khi viết e-mail tìm việc bạn tuyệt đối không nên sử dụng các cụm từ này, ngay cả khi bạn nghĩ rằng đó là cách giao tiếp thân thiện.

#Không lạm dụng viết hoa hay dấu câu: Không cần bạn phải nhấn nhá nhiều như vậy nhà tuyển dụng mới có thể chú ý đến tâm nguyện của bạn. Hãy tiết chế để e-mail của chuyên nghiệp hơn bao giờ hết.

85. Học hỏi kỹ năng thi viết

Hương mới nhận được thông báo từ ngân hàng X về việc cô được mời tới buổi thi viết kỳ tuyển dụng nhân viên ngân hàng đợt này sau ba ngày nữa. Hương cảm thấy rất bối rối vì tuy biết tuyển dụng vào ngân hàng X sẽ có kỳ thi viết, nhưng thực sự cô chưa kịp tìm hiểu gì nhiều về nó.

Không phải đơn vị nào cũng tổ chức cho các ứng viên thi viết, nhưng thi viết cũng không phải không thường gặp, cho nên các bạn nhớ dành thời gian tìm hiểu và chuẩn bị kỹ lưỡng cho nó nhé. Thông thường, vòng thi viết sẽ bao gồm 3 phần nhỏ là: Nghiệp vụ, Ngoại ngữ, IQ và EQ...

#Test ngoại ngữ: Bình thường đề sẽ không quá khó hay đánh đố, có thể có bài nghe hoặc không tùy vị trí các bạn ứng tuyển, hoặc có thể dạng bài nghe sẽ chuyển sang nội dung phỏng vấn, thi viết vẫn là các dạng bài tập quen thuộc với bạn như điển tử, đọc hiểu, viết lại câu, viết luận... Nhưng có điều các bạn phải lưu ý đó là các bài này hầu hết từ vựng liên quan đến chủ đề ngành nghề các bạn làm, cho nên vốn từ

vùng ngành nghề càng phong phú thì các bạn càng chắc thắng.

#Test IQ và EQ: Thông thường bài kiểm tra này sẽ tiến hành kiểm tra về năng lực hành vi, cách xử lý các tình huống (EQ) và khả năng suy luận logic, khả năng tính toán số học (IQ). Lời khuyên của chuyên gia cho các bạn khi làm các bài test này là hãy “thành thật”, vì trong khi thiết lập hệ thống câu hỏi này, họ luôn có những câu để kiểm chứng độ chính xác của những câu trước mà bạn không nhận ra (đơn giản nhất là họ sẽ hỏi lại cùng 1 câu nhưng ở cách xa nhau, bạn nói dối và bị áp lực thời gian thì đáp án của bạn sẽ khác nhau giữa 2 câu) và một điều nữa là khi bạn phỏng vấn thì họ cũng biết bạn nói dối thôi.

#Test nghiệp vụ: Thông thường sẽ là kiến thức cơ bản trong chuyên môn bạn sẽ làm và những vấn đề luật pháp liên quan. Bạn nên dành 5-7 ngày để ôn thi phần này. Hãy đảm bảo là bạn nắm được những điều chính yếu nhất về kiến thức để vận dụng vào thực hành. Có như vậy bạn mới làm tốt được phần này.

86. Học kỹ năng tham gia phỏng vấn

Vũ, Hải, Tú, Hồng, Huệ sắp là những tân cử nhân ngành IT, vì đặc thù ngành học nên các bạn trong nhóm đều khá trầm và không lanh miệng. Càng gần ngày ra trường, nhóm càng sợ sẽ không vượt qua được

vòng phỏng vấn của nhà tuyển dụng. Vậy là các bạn tập trung lại cùng nhau xem các video tình huống phỏng vấn tiêu biểu và cùng phân tích, đánh giá. Có thời gian họ còn chia nhau đóng vai ứng viên và nhà tuyển dụng để thực hành một số kỹ năng. Kết quả sau gần 6 tháng kể từ khi tốt nghiệp, các thành viên trong nhóm đều hoàn thành tốt phần phỏng vấn của mình và đi làm ở các vị trí yêu thích.

Phỏng vấn có lẽ là bước quyết định trực tiếp nhất đến thành bại của việc ứng tuyển cho nên các bạn cần tập trung nhiều thời gian chuẩn bị cho nó hơn cả. Dưới đây là những điểm nên chú ý chuẩn bị cho một cuộc phỏng vấn, các bạn có thể tham khảo.

#Trước phỏng vấn: Ngoại hình, trang phục: Khi nhận được lịch phỏng vấn bạn cần đảm bảo mình có một ngoại hình chín chu nhất bởi vì ngoại hình bao giờ cũng là yếu tố trực tiếp đánh vào thị giác người khác phút đầu gặp gỡ. Rõ ràng nếu bạn gây được ấn tượng tốt cho nhà tuyển dụng, họ sẽ muốn trò chuyện với bạn lâu hơn. Tuy nhiên, nhiều khi bạn gặp vấn đề bất ngờ về ngoại hình như vết thương, tóc mới hổng, nổi mụn, tăng cân, giảm cân... Hãy dành thời gian chăm sóc và ứng phó với chúng sao cho ít nhất là bạn đủ tự tin về ngoại hình. Thêm nữa, các nhà tuyển dụng vẫn hay than phiền về trang phục khi đi phỏng vấn xin việc, nhất là với những sinh viên mới ra trường.

Theo các chuyên gia, các bạn nữ thì hãy mặc trang phục công sở và mang guốc cao vừa phải, nên make up một chút để mình trông tự tin và lôi cuốn. Với các ứng viên nam, sơ mi quần tây, đóng sơ vin và giày bít mũi luôn là sự lựa chọn hàng đầu.

- Thông tin đơn vị tuyển dụng: Hãy nhớ nhà tuyển dụng quan tâm đến thông tin của bạn như thế nào thì bạn cũng cần quan tâm đến thông tin đơn vị nhiều như thế. Hãy tìm hiểu tất cả những thông tin có thể về công ty mà bạn ứng tuyển, từ thời gian thành lập, quá trình vận hành, lãnh đạo hiện nay, các phòng ban hiện có. Chưa kể đến chuyện thông tin về đơn vị tuyển dụng có thể có mặt trong câu hỏi phỏng vấn nhưng ít nhất bạn cũng cần thuộc địa chỉ công ty mình ứng tuyển để tìm được đường đến đúng địa điểm phỏng vấn...

Ngoài ra, biết nhiều thông tin về đơn vị tuyển dụng sẽ giúp bạn tự tin hơn rất nhiều.

- Khi chờ đến lượt phỏng vấn: Các bạn nên tới sớm hơn thời gian phỏng vấn một chút, trong quãng thời gian chờ đợi, đừng ngồi không. Hãy đảo mắt một vòng những thứ xung quanh bạn: phong thái làm việc của nhân viên trong công ty, thái độ của những người phỏng vấn hay cách mà những ứng viên trước hoàn thành phần trả lời của mình, sẽ giúp ích cho bạn nhiều đấy.

Hơn nữa, hãy để ý xung quanh bạn có những thứ gì không ổn và cần phải sắp xếp lại hay không. Có thể nhà tuyển dụng đang chờ đợi một ứng viên tiềm năng có thể chủ động trong công việc. Hoặc đó chính là một câu hỏi phỏng vấn dành cho bạn.

#Trong buổi phỏng vấn:

Bắt tay: Thông thường nhà tuyển dụng sẽ bắt tay bạn trước khi chính thức phỏng vấn, hãy đáp lại họ bằng một cái bắt tay siết chặt và nụ cười thân thiện. Như vậy cuộc phỏng vấn của bạn sẽ được bắt đầu một cách đầy hứng khởi.

- **Phong thái tự tin:** Hãy ngồi thẳng lưng, mắt nhìn thẳng vào nhà tuyển dụng, lắng nghe và ghi chép lại nếu bạn thấy cần thiết. Hãy coi mình đang dự một cuộc trao đổi về công việc chứ không phải đang đi xin việc bạn sẽ tự tin và tự nhiên hơn đấy.

- **Trả lời câu hỏi:** Thông thường nhà tuyển dụng sẽ đưa ra cho bạn nhiều dạng câu hỏi khác nhau: có thể là câu hỏi trực tiếp “Bạn từng có thành tích gì?” “Bạn có thể chịu được áp lực công việc?”; có thể lại là những câu hỏi ẩn ý lắt léo kiểu “Tại sao bạn lại ở đây?” thực chất của câu hỏi này là: “Tại sao bạn lại quan tâm đến thông tin tuyển dụng này của chúng tôi? Bạn biết gì về chúng tôi? Bạn nghĩ mình phù hợp với công việc này?”...; có thể lại là những câu hỏi

tình huống “A thế này, B thế kia, theo bạn A hay B là người xử lý đúng tình huống công việc này?”

Gặp bất cứ dạng câu hỏi nào bạn cũng nên bình tĩnh và tự tin trả lời quyết đoán. Nhà tuyển dụng thừa biết rằng không bao giờ có một câu trả lời hoàn hảo trong một thời gian ngắn. Chính vì vậy, điều mà nhà tuyển dụng muốn tìm thấy ở ứng viên đó chính là sự nhanh nhạy trong cách giải quyết tình huống. Hãy để trực giác của bạn làm nhiệm vụ, giữ sự tập trung và bình tĩnh, chắc chắn bạn sẽ đưa ra câu trả lời khiến nhà tuyển dụng hài lòng.

- Đưa ra câu hỏi: Có thể có một số nhà tuyển dụng sẽ thích kết thúc buổi phỏng vấn bằng việc hỏi bạn có muốn hỏi gì về họ không. Tình huống lúc này tốt nhất là bạn không nên trả lời là “Không!” vì như thế vô hình chung nó chứng tỏ bạn chưa chuẩn bị gì cho buổi phỏng vấn này hoặc bạn có thể không mấy hứng thú với buổi phỏng vấn. Khôn ngoan nhất là bạn nên chuẩn bị vài câu hỏi về công ty để cho nhà tuyển dụng thấy được bạn thật sự nghiêm túc với công việc này và tìm hiểu kỹ về nó. Nên hỏi sơ qua về vị trí mà bạn đang phỏng vấn nếu trúng tuyển như: Mức độ, trách nhiệm của công việc.

- Chào khi kết thúc phỏng vấn: Nếu nhà tuyển dụng không chủ động bắt tay bạn để kết thúc phỏng

vấn thì bạn vẫn nên đứng lên cúi đầu khẽ chào họ trước khi ra về.

#Sau buổi phỏng vấn:

- Tổng kết lại phần thể hiện của mình: Rút ra kinh nghiệm cho những lần phỏng vấn sau của bạn.

- Gửi thư cảm ơn vì buổi phỏng vấn: Hành động này vừa thể hiện sự lịch sự có trước có sau của bạn vừa cho thấy bạn thực sự quan tâm đến công việc này.

- Gửi thư hỏi lại kết quả phỏng vấn: Thông thường nhà tuyển dụng sẽ thông báo tới bạn kết quả phỏng vấn trong 2-5 ngày. Tuy nhiên, sau thời hạn này mà bạn chưa thấy nhà tuyển dụng thông báo thì bạn có thể liên hệ để hỏi lại xem thông báo có bị thất lạc không.

87. Săn việc ở doanh nghiệp nước ngoài tại Việt Nam

Thành và Huy, hai kỹ sư ngành điện điện tử mới ra trường này đều có mong muốn được tìm được việc làm ở doanh nghiệp nước ngoài. Vì vậy, hai cậu bạn chia nhau săn thông tin tuyển dụng và cùng nhau đi ứng tuyển. Kết quả Thành trúng tuyển vào một công ty của Nhật ngay từ lần phỏng vấn đầu tiên còn Huy vẫn loay hoay trong cuộc săn tìm.

Điểm thu hút khi làm việc tại các công ty liên doanh là lương cao, phong cách làm việc hiện đại,

chuyên nghiệp, mới tương năng động. Nhưng để vào được những doanh nghiệp này, bạn cần “lặn lội” vài bi quyết đây nhé:

#Doanh nghiệp không chọn ứng viên giỏi nhất mà là ứng viên phù hợp nhất: Tùy vào vị trí, doanh nghiệp nước ngoài luôn cố gắng chọn được người phù hợp nhất, thay vì là người giỏi nhất trong số các ứng viên. Một người có nhiều kinh nghiệm, nghiệp vụ công việc rất giỏi, nhưng nếu xét thấy khả năng gắn bó không lâu dài, hoặc thái độ đối với đồng nghiệp không tốt, đều có thể bị loại ngay.

#Tìm hiểu thật kỹ công việc bạn sẽ làm: Hãy nhớ đọc thật kỹ phần yêu cầu công việc và mô tả công việc để chắc chắn rằng bạn có thể hiểu được 80% nội dung đó, chưa nói đến khả năng bạn có thể hoàn thành được.

#Hồ sơ ấn tượng: Đừng quá quan trọng thành tích, hãy dành “dung lượng” CV của bạn cho phần kinh nghiệm làm việc, nó có thể là kinh nghiệm làm thêm thời sinh viên nữa. Nhà tuyển dụng nước ngoài thường đánh giá cao kinh nghiệm làm việc của bạn hơn là bảng điểm học tập.

#Phỏng vấn Vòng 1: Phỏng vấn với Phòng Nhân Sự

Những chuyên viên nhân sự giống như những nhà tiên tri, họ được đào tạo để hiểu rõ con người

thông qua giao tiếp, và đầu tiên bạn sẽ phải gặp họ. Bằng những kinh nghiệm của mình, họ sẽ xem xét thái độ ứng xử, trách nhiệm trong công việc và sự phù hợp của bạn với vị trí đang tuyển dụng. Thế nên, đó cũng là lý do chuyên gia luôn khuyên ứng viên chuẩn bị thật chỉnh tề cả về ngoại hình và tâm lý khi đến phỏng vấn, bởi mọi cử chỉ của bạn sẽ luôn được theo dõi sát sao đấy!

#Phỏng vấn Vòng 2: Phỏng vấn với bộ phận chuyên môn

Sau khi đã vượt qua được vòng sơ tuyển, ứng viên sẽ được trao đổi trực tiếp với lãnh đạo trực tiếp hoặc người hiểu rõ về những việc cần làm trong vị trí của bạn. Thời điểm này là lúc bạn cho công ty thấy được năng lực và những kỹ năng của mình, bạn đã làm gì, sẽ làm gì và có thể làm gì?

#Thi viết: Nghiệp vụ, Ngoại ngữ, IQ và EQ...

88. Phòng tránh rủi ro khi xin việc

Quốc Dũng gần như suy sụp khi không trúng tuyển vào vị trí IT của doanh nghiệp nước ngoài X. Với thành tích học tập xuất sắc, kinh nghiệm làm việc phong phú, sản phẩm tự sáng tạo được đánh giá cao... Các vòng phỏng vấn Quốc Dũng đều rất tự tin. Vậy mà cậu lại trượt. Thật không thể tin được...

Cổ nhân có câu “thiên thời, địa lợi, nhân hòa” là ba yếu tố cần và đủ để “thành công mỹ mãn”. Cho dù

bạn giỏi cỡ nào thì cũng nên nhờ thiên hạ nhân thiên hạ tài, ngoài người giỏi còn có những người giỏi hơn. Hoặc đơn giản, nhà tuyển dụng cũng không quan tâm chọn người giỏi nhất trong số các ứng viên, họ quan tâm nhất là chọn được người phù hợp nhất. Cho nên một điểm chưa “tương thích” nào đó của bạn hoàn toàn có thể khiến bạn không trúng tuyển. Bên cạnh việc tự tin và hy vọng, các bạn cũng nên chuẩn bị cho mình những phương án dự phòng. Nhưng có lẽ hiệu quả nhất là ngay từ khi “sẵn việc”, các bạn đã nên có những chiến lược phòng tránh rủi ro cho mình rồi. Hãy tham khảo các tips từ chuyên gia mà chúng tôi giới thiệu sau đây bạn nhé.

#Biết mình: Bạn có thể không phải là người biết mình giỏi cỡ nào, nhưng có lẽ bạn là người rõ nhất mình yếu ở đâu. Ví dụ tố chất tâm lý, tố chất sức khỏe, các thói quen xấu, các kỹ năng còn hạn chế... Từ đó một là hãy sớm nỗ lực cải thiện/thay đổi những điểm yếu/thiếu/xấu của mình để hoàn thiện bản thân hơn. Hai là chọn những công việc/đam mê có thể phát huy điểm mạnh, hạn chế điểm yếu của bản thân.

#Biết người: Bạn hãy hình dung xem “đối thủ” của bạn trong những cuộc “sẵn việc” là ai? Họ có thể là ứng viên có kinh nghiệm hơn, có chuyên môn hơn, có nhiều mối quan hệ... hơn một người mới ra trường như bạn. Ngoài ra còn cần chú ý đến yêu cầu của nhà

tuyển dụng, cố gắng đọc kỹ mô tả công việc mà bạn ứng tuyển, đảm bảo nó thực sự phù hợp với bạn ở nhiều khía cạnh. Cuối cùng, hãy nghiêm túc khi thực hiện các công việc làm CV, phỏng vấn... để nhà tuyển dụng nhận thấy tiềm năng và điểm mạnh của bạn so với các ứng viên khác.

#Tự tin: Dù tỉ lệ chọi có cao cỡ nào, các ứng viên khác tỏ ra “nặng kì” bao nhiêu bạn cũng vẫn nên tự tin vào bản thân. Hãy nhớ, bạn có những điểm mạnh mà người khác không có.

#Tham khảo từ bạn bè, người thân: Mọi trải nghiệm của người đi trước đều có thể trở thành kinh nghiệm hữu ích cho bạn trong bất cứ cuộc ứng tuyển nào.

#Mục tiêu phấn đấu: Bạn hãy đề ra mục tiêu tuyển dụng cho mình: vị trí, mức lương, cơ hội nghề nghiệp... Trong mỗi lần ứng tuyển cụ thể, bạn nên chi tiết hóa các mục tiêu này để nhận định rõ hơn về khả năng trúng tuyển của bản thân.

89. Kết nối cùng mọi người

Cuối khóa, khi lớp X lập một group trên mạng xã hội facebook, rất nhiều người cho rằng các cô cậu tân cử nhân này thật “ủy mị” quá mức. Tuy nhiên qua hơn 3 tháng hoạt động kể từ ngày lập, các thành viên trong lớp đều thừa nhận việc kết nối qua group này khiến các bạn tương trợ nhau tốt hơn từ chia sẻ thông tin,

kinh nghiệm việc làm, tâm tư tình cảm khi mới đi làm. Không còn học chung lớp nhưng các thành viên vẫn cập nhật tin tức nóng sốt về nhau và giúp đỡ nhau thân tình như chưa hề xa cách. Thấy vậy, các lớp khác trong trường cũng theo nhau lập nhóm tương trợ như vậy ..

Trong cuộc sống, con người luôn cần kết nối với người khác và khi bạn mới tốt nghiệp, bước chân ra xã hội tìm việc làm thì sự kết nối ấy còn cần thiết gấp bội. Những người quen, người thân sẽ tương trợ bạn trong nhiều cơ hội nghề nghiệp. Bạn bè cũng có thể chia sẻ với bạn thông tin, kinh nghiệm... Bạn sẽ không cảm thấy phải đơn thương độc mã loay hoay tìm việc, dù bạn hoàn toàn có thể làm được thế. Tuy nhiên chuyện gì cũng có những điểm cần chú ý, kể cả việc kết giao cũng vậy.

#Đúng người đúng việc: Thời gian của bạn và của mọi người đều đáng quý, hãy phân loại những “việc cần người” để nhờ đúng người, đúng việc. Chỉ có như vậy bạn mới được việc, còn người được nhờ cũng không lúng túng vì không biết từ chối thế nào cho phải.

#Đúng thời điểm: Hãy chú ý đến thời điểm bạn liên lạc, đừng nên vào những “giờ cao điểm” làm việc hay nghỉ ngơi của đối phương.

#Không vòng vo tam quốc: Hãy đi thẳng vào vấn đề để đối phương biết được bạn cần gì và khi bạn

thẳng thắn họ cũng sẽ thoải mái khi đưa ra câu trả lời thẳng thắn với bạn.

#Chân thành và chân thật: Dù bạn giúp người hay nhờ người giúp cũng nên chân thành và chân thật với nhau. Nếu bạn ngại ngần che giấu khuyết điểm hoặc đưa thông tin không trung thực thì mọi nỗ lực giúp đỡ bạn của đối phương cũng sẽ thành công cốc cả.

CHƯƠNG 9

Khởi nghiệp: Tại sao không?

Khởi nghiệp có lẽ là ước mơ sáng ngời trong đầu rất nhiều người, nhưng đồng thời nó cũng có thể biến thành cơn ác mộng với một số người khác. Các bạn mới tốt nghiệp đại học còn rất nhiều thứ thiếu và yếu để khởi nghiệp, nhưng nếu các bạn có quan điểm: Khởi nghiệp vì lịch sử đã gọi tên. Vậy thì chúng tôi chúc các bạn thành công!

90. Suy nghĩ kỹ trước khi quyết định khởi nghiệp

Quyên là con một trong gia đình buôn bán nhỏ. Bố mẹ cô có cửa hàng buôn bán đặc sản quê hương. Ra trường, Quyên không phải lo chạy đôn chạy đáo nộp hồ sơ xin việc như các bạn khác, cô bình thản ở nhà đợi bố mẹ lo cho mình một cửa hàng để quản lý. Mặc dù cửa hiệu có vị trí tốt, có mối hàng sẵn, có nhân sự có kinh nghiệm nhưng sự thiếu nỗ lực của Quyên đã dẫn tới kết quả là nó buộc phải đóng cửa.

Chúng ta thường nghe câu ngạn ngữ “Mỗi khi muốn bỏ cuộc bạn hãy nghĩ đến lý do mình đã bắt đầu” vì vậy hãy chắc chắn là bạn nghiêm túc khi quyết định khởi nghiệp. Các bạn đừng chỉ vì gia đình sẵn nong sẵn né đó thì khởi nghiệp luôn như cô gái trong ví dụ của chúng tôi, cùng đừng chỉ nhìn vào thành công của một bộ phận các bạn trẻ khởi nghiệp mà ném mình vào kinh doanh khi chưa có bất cứ sự chuẩn bị nào. Hãy hiểu rằng số lượng người thành công ít hơn rất nhiều so với số người thất bại ngay từ những bước đi đầu tiên. Vì vậy, trước khi quyết định khởi nghiệp hãy tự trả lời “sòng phẳng” và chắc chắn với những điều sau:

#Khởi nghiệp thực sự là lựa chọn chắc chắn của bạn. Hãy chắc chắn bạn muốn khởi nghiệp không phải chỉ do bố mẹ gợi ý, không phải chỉ do bạn bè

rủ rê, cũng không phải chỉ vì bỗng nhiên bạn muốn khởi nghiệp trong một cơn bốc đồng... Hãy khởi nghiệp khi đó là con đường bạn chọn một cách rõ ràng và có mục đích, bất kể có những lựa chọn khác cho bạn, nhưng bạn vẫn chọn nó như một sự nghiệp cho bản thân.

#Bạn khởi nghiệp bằng một công việc liên quan đến sở trường của mình. Thay vì mạo hiểm lao đầu vào những lĩnh vực mới mẻ, hãy tạo dựng cơ sở từ các kỹ năng và kiến thức sẵn có của bạn. Càng ít phải phụ thuộc vào nguồn lực bên ngoài càng tốt. Đôi khi việc sở hữu mảng kiến thức, kỹ năng, khả năng... nào đó lại là tất cả những gì cần thiết để thành công trong công việc.

#Bạn đã có thể phác thảo được “lộ trình” khởi nghiệp cho mình. Bạn sẽ làm gì, ở đâu, với ai? Hãy trả lời những câu hỏi cơ bản nhất ấy. Sau đó mở rộng thành một bản kế hoạch dự kiến cho sự nghiệp của bạn. Ít nhất bạn phải có định hướng, mục tiêu, mục đích, phương pháp... trước khi bắt đầu khởi nghiệp.

91. Rèn luyện những kỹ năng cần có khi khởi nghiệp

Thanh Phương mới tốt nghiệp Văn thư lưu trữ, không như các bạn cùng lớp. Thanh Phương có hoài bão mở một hiệu sách nho nhỏ. Khi cô bày tỏ ý định và

muốn xin bố mẹ cho vay vốn, anh trai cô đã cười ha hả mà bảo rằng: "Ôi, đồng đánh như cô mà bán được hàng thì tôi cứ là đi đầu xuống đất". Bố mẹ Thanh Phương cũng đồng quan điểm rằng cô không phù hợp với ngành dịch vụ. Thế là Thanh Phương xung phong đến phụ bán hàng quần áo cho người di để học hỏi kỹ năng bán hàng trước khi thuyết phục gia đình đồng ý đầu tư.

Khởi nghiệp là con đường vô cùng gian nan, nhất là mới những cô cử, cậu cử mới chân ráo chân ướt ra trường như các bạn. Cho nên, thành thạo một số kỹ năng sẽ thành yêu cầu bắt buộc với các bạn. Hãy tham khảo các kỹ năng cần có cho người khởi nghiệp mà các chuyên gia đưa ra dưới đây:

#Kỹ năng lãnh đạo: Bạn có thể sẽ phải quản trị doanh nghiệp, quản lý sản phẩm và điều hành nhân sự. Hãy thử sức mình bằng những sự kiện đơn giản như tổ chức sinh nhật cho người thân của bạn: lên kế hoạch, phân công công việc, dự trù kinh phí...

#Kỹ năng quản lý chung: Quản lý bao gồm việc hướng dẫn và kiểm soát một nhóm cá nhân phối hợp hoạt động để đạt được mục tiêu. Quản lý bao gồm việc triển khai và chỉ đạo các nguồn nhân lực, nguồn lực tài chính và các nguồn lực công nghệ. Bài thực hành là học quản lý các công việc hằng ngày trong nhà bạn.

#Kỹ năng lập kế hoạch: Nếu không có kỹ năng này bạn sẽ không thể giao việc cho nhân viên và điều hành công ty thành công được. Hãy học cách lập kế hoạch cho từng việc nhỏ. Mỗi một lần thực tập lập kế hoạch, bạn sẽ thấy khả năng này được cải thiện đáng kể.

#Kỹ năng giải quyết vấn đề: Là đầu tàu, là người cầm lái doanh nghiệp, nếu bạn không có kỹ năng này thì thật nguy hiểm. Hãy bắt đầu bằng cách rèn kỹ năng này trong những việc nhỏ nhất nhất. Thử cách tìm ra vấn đề, nhận định nguyên nhân, phân loại vấn đề và đưa ra giải pháp cho vấn đề đó... cho mỗi một việc bạn thực hiện. Cứ như vậy bạn sẽ tạo lập được kỹ năng giải quyết vấn đề.

#Kỹ năng truyền cảm hứng: Nhiều người cho rằng truyền cảm hứng là tố chất trời cho mỗi người. Thật ra không phải như vậy, truyền cảm hứng là kỹ năng mà ai cũng có thể học được. Bí quyết nằm ở chỗ bạn biết lắng nghe, chịu chia sẻ và luôn khích lệ người khác trong công việc.

#Kỹ năng giao tiếp: Kỹ năng này sẽ giúp bạn thuận lợi trong việc điều hành và phát triển doanh nghiệp. Bởi một người lãnh đạo có kỹ năng giao tiếp sẽ có thể xây dựng mạng lưới quan hệ phong phú và chất lượng sẽ thuận lợi hơn rất nhiều trong việc điều

hành, điều phối công việc nội bộ lẫn liên kết hợp tác với bên ngoài.

92. Tham dự một khóa học dành cho người khởi nghiệp

Trong khi các bạn học tất bật làm hồ sơ, sẵn thông tin, phỏng vấn, thử việc... thì Nam Trung lại sẵn sàng “cấp lớn” bỏ ra 1.000 đô-la Mỹ để đăng kí theo học một khóa học dành cho người muốn khởi nghiệp. Bạn bè ai cũng bảo Nam Trung thật đại dốt, thân đã là cử nhân kinh tế rồi còn mất tiền cho mấy màn “chém gió”. Nhưng Nam Trung bỏ ngoài tai mọi lời bàn tán, can gián, cậu vất đi học đều đặn và nỗ lực hoàn thành khóa học với kết quả rất tốt. Sau khi học xong, Nam Trung tự tin triển khai ý tưởng khởi nghiệp của mình và không như những người khác, cậu còn có hẳn một ban cố vấn là các chuyên gia dạy cậu và những người đồng hành tuyệt vời cũng là những học viên như cậu.

Có rất nhiều người cho rằng khởi nghiệp là chuyện “tự làm tự chịu”, “tự chọn tự sáng tạo”... chứ làm gì có trường lớp nào dạy cho được. Chúng tôi cũng đồng ý rằng ý tưởng khởi nghiệp là của bạn, con đường khởi nghiệp là của bạn, cách thức khởi nghiệp là của bạn... những cái đó bạn không cần ai dạy và cũng chẳng ai có thể dạy được cho bạn. Nhưng vẫn có những kiến thức nền tảng mà một người khởi nghiệp như các bạn cần biết. Ví dụ: Thiết lập các yêu cầu pháp lý và quản lý rủi ro cho

doanh nghiệp; Lập kế hoạch tài chính cho doanh nghiệp; Điều hành nhóm nhân sự nhỏ; Nghệ thuật xây dựng quan hệ khách hàng và đối tác kinh doanh; Thực hiện và duy trì môi trường làm việc chuyên nghiệp, bền vững... Hiện nay Việt Nam cũng đã có những khóa học như thế này, với giáo trình quốc tế, chuyên gia hàng đầu để trợ giúp bạn những kiến thức thực tiễn, kỹ năng thực tế và nền tảng kinh doanh để khởi nghiệp thành công hoặc điều hành các mô hình công ty vừa và nhỏ hiệu quả, chất lượng theo tiêu chuẩn quốc tế. Và các bạn nên chú ý những điểm sau khi tham gia khóa học này:

#Lựa chọn đúng khóa học phù hợp: Thông thường mỗi khóa học sẽ có những khung chương trình khác nhau, một số môn bắt buộc và một số môn học lựa chọn... Dựa trên nhu cầu của mình, bạn hãy chọn một khóa học mà bạn cảm thấy nó có thể hữu ích nhất.

#Tận dụng hết nguồn lực của khóa học: Các chuyên gia giảng dạy bạn thực sự phù hợp để trở thành cố vấn cho bạn sau này trong thực tiễn công việc, đừng “lãng phí” họ. Các bạn học có thể trở thành đối tác, đối thủ, đối tượng... của bạn trong hoạt động khởi nghiệp, hãy duy trì kết nối với họ.

#Không áp dụng rập khuôn những gì bạn được học: Cho dù khóa học là cần thiết cho thành công

của bạn nhưng khởi nghiệp là một công việc sáng tạo. Chuyên gia cho rằng bạn được phép “sao chép” 99% mô hình của người khác nhưng bạn thành công hay không lại ở 1% sáng tạo của bạn.

93. Tìm cho mình một cố vấn khi khởi nghiệp

Vũ Hòa là tân cử nhân ngành Lịch sử, ngoài ra cậu còn là một đầu bếp đại tài của lớp đại học, ra trường Vũ Hòa quyết định sẽ khởi nghiệp bằng việc mở quán bán những món ăn mang lại phong vị quê nhà cho thực khách. Khi chia sẻ ý tưởng đó với người thân, bạn bè, ai cũng ngăn Vũ Hòa không nên làm. Duy chỉ chị họ Minh Hằng ủng hộ cậu, chị còn góp ý giúp cậu nên khởi đầu bằng một quán hàng, đặt hàng trên mạng, giao hàng tận nơi cho những phụ nữ văn phòng như chị. Vũ Hòa cảm thấy cách làm chị Minh Hằng chỉ ra rất phù hợp, cậu làm theo hướng đó và chỉ sau ba tháng đi vào hoạt động, quán hàng của cậu đã có lãi đáng kể.

Hầu hết những điển hình thành công tên tuổi thế giới đều có một người thầy đứng phía sau nâng cánh cho họ, giúp họ đạt được những điều mà bản thân họ cũng không nghĩ họ có thể đạt được. Đặc biệt đối với những startup, những người mới “chân ướt chân ráo” bước vào con đường kinh doanh thì việc tìm cho mình một người thầy, một cố vấn giỏi là một trong những yếu tố quan trọng giúp họ thành công nhanh hơn, ít va vấp và ít phải trả giá hơn. Thông thường

dân gian hay nói, nếu bạn có nhân duyên tốt thì hẳn sẽ có một người thầy từ trên trời rơi xuống giúp đỡ bạn khi bạn cần. Nhưng thực ra bạn không cần há miệng chờ sung như vậy, hãy chủ động tìm kiếm cho mình một người cố vấn cho con đường khởi nghiệp của bạn. Chỉ cần để ý một chút và tham khảo các tips dưới đây, chúng tôi tin bạn có thể hoàn thành tốt công cuộc tìm kiếm này.

#Tìm kiếm các “ứng viên” tiềm năng: Các chuyên gia kinh tế, chuyên gia ngành nghề, chuyên gia chuyên môn... có rất nhiều. Họ có thể rất khó gặp nhưng không khó “tìm kiếm”. Hãy lập cho bạn một danh sách những người mà bạn cho là nên học hỏi hoặc cần xin ý kiến. Nếu không thể trực tiếp liên hệ với họ hãy dùng những cách gián tiếp: theo dõi các bài viết, bài phát biểu... của họ; gửi thư, gửi tin nhắn hỏi họ những vấn đề bạn băn khoăn... Đừng ngại ngần vì các chuyên gia nhiều khi tưởng ở xa nhưng lại rất gần gũi và thân thiện ở ngay cạnh chúng ta. Hoặc giả sự kiên trì và cách tiếp cận độc đáo mà thân thiện của bạn cũng sẽ khiến họ động tâm.

#Hãy trân trọng các “bụt chùa nhà”: Nhiều khi bạn cứ nghĩ rằng cố vấn cho bạn, thầy của bạn phải là những người tầm cỡ, những người thành đạt, các chuyên gia... mà quên rằng có những cố vấn vô cùng bình dị và ở ngay quanh bạn. Đó có thể là bố mẹ,

anh chị em của bạn, bạn bè của bạn, hàng xóm của bạn... những người hiểu rõ bạn và môi trường khởi nghiệp của bạn nhất, bất cứ ai trong số này cũng đều có tiềm năng trở thành bậc thầy trong sự nghiệp của bạn, đừng thờ ơ và đừng coi nhẹ.

#Hãy chia sẻ các vấn đề của bạn: Tất nhiên bạn không thể bỏ bê các suy nghĩ của mình với tất cả mọi người. Nhưng nếu muốn tìm được người giúp bạn gỡ rối những vấn đề khúc mắc thì ít nhất bạn cũng phải để cho người khác biết bạn đang khúc mắc điều gì. Qua cách người khác tư vấn cho bạn, bạn có thể tìm được người cố vấn cho mình.

#Hãy tin tưởng người bạn chọn làm cố vấn: Cổ nhân có câu “Đã dùng là tin. Không tin thì không dùng”. Khi bạn đã chọn ai đó cho vị trí cố vấn của mình, bạn nên tin tưởng họ đến cùng trong việc bạn đã hỏi họ. Có rất nhiều ý kiến chỉ đi đến tận cùng mới chứng minh được tính đúng đắn của nó. Đừng vì những hoài nghi mà bỏ cuộc giữa chừng. Như vậy bạn rất khó có thể tìm được cố vấn thực sự ở những lần sau.

#Không nhất định chỉ có một cố vấn cho tất cả các vấn đề: Con người khó ai toàn vẹn, cho nên bạn có thể chia nhỏ các lĩnh vực cần cố vấn ra để hình thành một mạng lưới chuyên gia cố vấn cho những

vấn đề khác nhau của bạn. Chú ý không hỏi nhiều người cùng một vấn đề, rất có thể bạn sẽ rơi vào thảm cảnh đeo cà giữa đường.

94. Tìm cho mình những cộng sự khởi nghiệp

Vốn cùng là sinh viên IT, Tuấn Anh đã từng cùng các bạn học mở một "trung tâm giải cứu điện thoại" nói nôm na là sửa chữa, cài đặt phần mềm cho điện thoại của các bạn sinh viên với giá sinh viên và phong cách phục vụ sinh viên. "Trung tâm" của Tuấn Anh và các bạn hoạt động khá thành công trong suốt quãng đời sinh viên mang lại công việc làm thêm "thịnh vượng" cho nhóm cậu. Tuy nhiên khi ra trường thì Tuấn Anh cùng các bạn quyết định giải thể trung tâm và mỗi người theo đuổi một hướng đi của riêng mình. Tuấn Anh quyết định mở một công ty cung cấp linh kiện điện tử kèm dịch vụ sửa chữa. Nhiều người cho rằng nếu làm thế thà rằng Tuấn Anh cùng các bạn mở rộng quy mô hoạt động của trung tâm cũ là được rồi. Tuy nhiên Tuấn Anh cho rằng, ở thời điểm này cậu và các bạn ở trung tâm không phù hợp làm cộng sự của nhau nữa.

Thực tế câu chuyện của các cá nhân thành đạt cho thấy: Không ai thành công mà không cần cộng sự. Cộng sự khởi nghiệp có thể là người đồng sáng lập startup, cũng có thể là nhà quản lý, nhân viên cùng làm việc với bạn. Tuy nhiên, các chuyên gia cho rằng tốt nhất bạn nên chọn những cộng sự có các tố chất sau:

#Người có chung chí hướng với bạn: Thế giới quan, nhân sinh quan, giá trị quan... của một con

người rất khó thay đổi. Cho nên tốt nhất hãy tìm người có chung chí hướng và quan điểm sống với bạn để công việc trôi chảy và hợp tác lâu dài.

#Người mà bạn và họ có thể bổ khuyết cho nhau: Thông thường mọi người hay tìm cộng sự theo hướng là những mảng màu đối lập. Tuy nhiên trên thực tế, một mối hợp tác hiệu quả cần dựa trên tập hợp các yếu tố bổ khuyết cho nhau chứ không phải trái ngược nhau.

#Người hiểu rõ vị trí, vai trò của họ: Một người cộng sự phù hợp cần phải “ăn ý” với nhau trong việc phân chia, phối hợp công việc. Tuy nhiên, trong một hệ thống cấp bậc mà kèm theo đó là quyền lãnh đạo, nếu bạn hoặc cộng sự của mình đặt “cái tôi” lên trên lợi ích của tập thể thì rất dễ khiến bản thân quên đi tầm nhìn dài hạn của đơn vị.

#Người hợp tác vì mục tiêu chung: Trong công việc sẽ khó tránh khỏi có lúc các bạn va chạm hoặc bất đồng ý kiến. Tuy nhiên chúng ta cần những người biết vì đại cục mà bỏ qua tiểu tiết. Gạt sang bên những khó chịu cá nhân để xây dựng tập thể.

95. Tìm nhà đầu tư cho dự án khởi nghiệp của bạn

Quang Hưng mới tốt nghiệp thủ khoa Thiết kế thời trang trường Đại học X, bỏ qua các lời mời làm việc của các công ty lớn, cậu quyết định sẽ mở một thương

hiệu đồ nam của riêng mình. Tuy nhiên vốn đầu tư ban đầu khá lớn, nào nhà xưởng, nào máy móc, nào nhân viên gia công, nào nguyên phụ liệu... du gia đình, bạn bè ủng hộ nhưng gần như cậu không thể huy động được đủ số vốn cần có. Không nản chí, Quang Hưng tìm tới một doanh nghiệp chuyên nhập khẩu đồ nam về bán, cậu đưa ra những sản phẩm của mình và thuyết phục họ đầu tư một phần chi phí sản xuất và cậu sẽ để họ làm nhà phân phối độc quyền. Rất may, CEO của công ty đó cũng đang có dự định tạo lập chuỗi cửa hàng khác phân khúc bình dân dành cho các sản phẩm của nhà thiết kế trong nước nên đã đồng ý đầu tư cho Quang Hưng.

Khi đã có sẵn một kế hoạch và ý tưởng khởi nghiệp nhưng không có vốn, điều cần làm chắc chắn là phải gõ cửa các nhà đầu tư. Tất nhiên điều này không dễ dàng chút nào, có những người phải thử hàng trăm cơ hội mới đạt được mục tiêu. Dưới đây là những tips mà các chuyên gia nổi tiếng thế giới chia sẻ dành cho các bạn:

#Kêu gọi đầu tư từ người thân, gia đình: Đây là kênh huy động gần như hiệu quả nhất đối với các dự án vừa và nhỏ. Tuy nhiên để chứng minh và thuyết phục họ vào một dự án lớn là tương đối khó, chưa kể nó có thể vượt qua khả năng tài chính của gia đình và bạn bè bạn.

#Kêu gọi vốn từ cộng đồng: Đây là một hình thức mới xuất hiện ở Việt Nam nhưng cũng khá

thành công. Điều tiên quyết là bạn phải chứng minh được sản phẩm bạn làm ra có ích cho cộng đồng và xứng đáng được họ quan tâm đầu tư.

#Vay ngân hàng: Đây là giải pháp ít “phiến hà” nhưng yêu cầu bạn phải có tài sản thế chấp ở mức độ nào đó.

#Tham gia các dự án hỗ trợ khởi nghiệp: Hiện có nhiều đơn vị, tổ chức sẵn sàng đầu tư hỗ trợ cho hoạt động khởi nghiệp của các bạn. Tất nhiên là bạn phải vượt qua các vòng tranh tài nhất định để chứng minh được thực lực với các nhà đầu tư.

#Trao đổi nguồn lực với các đơn vị khác: Đây là cách “lấy công làm vốn” như cổ nhân có dạy. Bạn có thể đổi một số nguồn lực của mình lấy nguồn lực khác. Ví dụ bạn đổi mẫu thiết kế lấy vài vóc phụ kiện... Như vậy cũng là một cách huy động vốn.

#Tự thân vận động: Nếu bạn chọn khởi nghiệp từ những công việc cần ít vốn, hãy trở thành nhà đầu tư của chính mình.

96. Đọc sách báo về chủ đề khởi nghiệp

Thành Nam vừa tốt nghiệp ngành thú y, thay vì tất bật làm hồ sơ xin việc, cậu bèn đi mua một thùng sách về, nhốt mình trên phòng đọc thâu đêm suốt sáng. Gia đình tưởng Thành Nam đọc tiểu thuyết trinh thám bèn cử

nhau thắm thình, kết quả hóa ra Thành Nam đọc sách về khởi nghiệp và làm giàu. Hơn một tháng sau, Thanh Nam “trình” lên gia đình một bản kế hoạch mở khách sạn cho thu cung khiến gia đình hoàn toàn bị thuyết phục, tin tưởng đầu tư vốn cho cậu.

Chỉ cần dùng từ khóa “khởi nghiệp” tìm trên Google bạn sẽ thấy có khoảng hơn 6 triệu kết quả. Còn số đầu sách về khởi nghiệp, làm giàu cũng chiếm số lượng áp đảo so với các đầu sách về các đề tài khác. Cho nên, các bạn đừng bỏ phí “túi khôn” này khi quyết định khởi nghiệp nhé. Tuy nhiên, đọc sách gì và đọc như thế nào cho hiệu quả cũng cần có phương pháp. Các bạn hãy tham khảo các lời khuyên dưới đây của chuyên gia nhé:

#Chọn đọc theo chủ đề: Nếu bạn định khởi nghiệp bằng kinh doanh qua mạng, hãy đọc trước hết những sách đúng chủ đề đó đã, không nên lan man tất cả các sách về khởi nghiệp và kinh doanh. Sau khi đọc gần như “cạn” các sách về chủ đề mình chọn bạn hãy mở rộng dần số sách mình sẽ đọc theo kiểu vòng tròn đồng tâm mà tâm điểm chính là chủ đề bạn chọn. Càng gần tâm càng liên quan nhiều đến chủ đề bạn đã đọc.

#Ghi chép những điều tâm đắc: Những điều bạn cảm thấy tâm đắc, bổ ích được ghi chép lại không chỉ giúp bạn khắc sâu chúng mà còn khiến bạn được

truyền cảm hứng trên bước đường khởi nghiệp của mình. Ngoài ra bất cứ sách nào cũng sẽ có những điều gây ấn tượng đặc biệt đến bạn, hãy ghi chúng lại bởi biết đâu xâu chuỗi chúng với nhau sẽ cho bạn nhiều ý tưởng khởi nghiệp hiệu quả.

#Ứng dụng chứ đừng áp dụng: Không phụ thuộc vào những ví dụ hay lý thuyết mà sách báo đề cập, bạn hãy đọc tham khảo và chắt lọc những điều mình học được để đem ứng dụng vào công việc khởi nghiệp của bản thân. Nhiều chuyên gia cho rằng bạn có thể bắt chước 99% nhưng thành công nằm ở 1% khác biệt bạn làm được.

#Đọc sách chuyên gia khuyên đọc: Thực chất, khi sách trở thành hàng hóa thì cũng khó tránh nó được PR quá lời. Tuy nhiên những list sách được chuyên gia khuyên đọc theo một góc độ nào đó vẫn là những list sách bạn nên đọc.

97. Tham gia các cuộc thi khởi nghiệp

Giữa lúc làm khóa luận tốt nghiệp, Quốc Khánh vẫn quyết định tham gia vòng thi tuyển của một cuộc thi khởi nghiệp do một tổ chức phi chính phủ tổ chức. Cậu phải gồng mình lên để bố trí đủ thời gian dành cho khóa luận và làm hồ sơ tham dự cuộc thi. Sau khi vượt qua vòng sơ loại, Quốc Khánh thậm chí còn phải nhờ thêm bạn bè hỗ trợ cậu một số công việc như dựng demo sản phẩm, làm PowerPoint thuyết trình... Mặc dù, dự án của Quốc Khánh không lọt được vào vòng chung kết nhưng cậu cũng rất

vui. Cậu cho biết sẽ tiếp tục chỉnh sửa và hoàn thiện hơn dự án này để tham dự một cuộc thi khởi nghiệp khác

Khởi nghiệp vẫn luôn là câu chuyện thời sự, kinh tế của đất nước, là giấc mơ của giới trẻ, là trăn trở của doanh nhân, của những người làm giáo dục. Cho nên hiện nay chúng ta thấy có rất nhiều cuộc thi khởi nghiệp dành cho các bạn sinh viên, các bạn sinh viên mới ra trường, các bạn đã đi làm muốn khởi nghiệp... Vấn đề là bạn phải đạt tới thành công khi tham gia những cuộc thi này thì dự án khởi nghiệp của bạn mới thuận lợi được triển khai. Một số bí quyết từ chuyên gia dành cho bạn như sau:

#Tìm hiểu kỹ thông tin: Thông thường, các cuộc thi sẽ do nhiều đơn vị tổ chức với những quy mô và hình thức khác nhau. Vấn đề của bạn là phải chọn ra được cuộc thi vừa sức với mình để mong tỉ lệ thành công tăng lên. Hãy đảm bảo bạn đã cần nhắc kỹ càng về yêu cầu của cuộc thi với năng lực của bản thân... trước khi quyết định.

#Không thi chạy “sô”: Nhiều bạn thấy các cuộc thi tổ chức nối tiếp nhau thì liền đăng kí tham gia hết cuộc thi này đến cuộc thi khác với hy vọng thi càng nhiều càng nhiều cơ hội. Thực tế bạn cần đầu tư thời gian và tâm sức rất nhiều trong mỗi cuộc thi. Lịch trình thi kéo dài liên miên chỉ khiến bạn tốn công tốn sức vô ích mà thôi.

#Sẵn sàng theo đuổi cuộc thi: Thông thường các cuộc thi khởi nghiệp thường kéo dài từ 2-4 tháng, tất nhiên sẽ có loại theo từng vòng và bạn có thể phải ra về sớm hơn. Tuy nhiên, hãy chuẩn bị mọi điều kiện để đảm bảo bạn có thể toàn tâm toàn ý tham gia suốt thời gian diễn ra cuộc thi.

#Học hỏi từ cuộc thi: Cuộc thi cũng chính là cơ hội cho bạn học hỏi rất nhiều kiến thức thực tế mà có thể bạn chưa biết. Cho nên ngoài việc phô diễn cho ban giám khảo và thí sinh khác thấy điểm mạnh và tài năng của bạn, bạn cũng nên dành thời gian theo dõi và học hỏi từ phần thi của các thí sinh khác.

98. Khởi động với một số việc nên làm trước khi khởi nghiệp

Lan có ước muốn mở một quán cà phê sách từ khi còn ngồi trên giảng đường đại học, chủ ý này của cô cũng rất được gia đình ủng hộ và tạo điều kiện. Tuy nhiên, Lan không mở quán ngay sau khi tốt nghiệp. Việc đầu tiên là cô đi học pha chế, sau đó cô xin đi làm phục vụ cho một quán cà phê lớn, cuối cùng Lan mới vay tiền gia đình để mở quán của riêng mình. Không phụ sự hiểu biết và cố gắng của cô, quán cà phê sách của Lan đã lọt vào top 30 quán cà phê được yêu thích nhiều nhất tại khu vực X.

Bạn có muôn vàn ý tưởng khởi nghiệp và chỉ muốn bắt tay ngay vào thực hiện chúng. Tuy nhiên có một số dự án khởi nghiệp đòi hỏi chúng ta phải

trái qua một chặng đường khởi động trước đã. Hoặc đơn giản, trái qua một số việc dưới đây trước khi khởi nghiệp sẽ có tác dụng giúp bạn vững vàng trên con đường của mình ngay từ những bước đầu:

#Nhân viên bán hàng: Đây là cách thiết thực nhất để tiếp cận môi trường kinh doanh. Bạn có thể tham gia bán hàng trực tiếp tại cửa hàng hoặc bán hàng online. Với công việc này, bạn sẽ được rèn luyện khả năng diễn đạt bằng lời nói, cử chỉ, thái độ hoặc ngôn ngữ viết. Gặp nhiều khách hàng trong những trạng thái khác nhau giúp bạn nắm được cách nhận biết mối quan tâm hoặc sở thích của người khác.

Bán hàng đồng nghĩa với việc thuyết phục khách hàng tin chọn sản phẩm hoặc dịch vụ của bạn. Nắm kiến thức về sản phẩm mà mình phụ trách, bạn sẽ xây dựng được nhiều mô tả, luận điểm để khách hàng lựa chọn đúng vật mà bạn muốn và cần bán.

#Nhân viên phục vụ: Công việc này có thể tạo được thói quen giữ cho vẻ ngoài luôn được gọn gàng, chín chu. Mở đầu, bạn được học từ những việc nhỏ cơ bản và có khi kết thúc bằng chuỗi quy trình phức tạp. Làm việc có trình tự, dựa trên một số nguyên tắc nhất định. Theo đó, khả năng ứng biến tình huống có thể nói là sẽ gặp hằng ngày. Khả năng diễn đạt đủ ý, rõ ràng, dễ hiểu được phát huy tối đa.

#Nhân viên tổ chức sự kiện: Dù rằng đây không phải là công việc yêu thích của nhiều người, thế nhưng sau khi trải qua những thử thách mà nó mang lại thì điều mà bạn nhận được là không ít. Từ những việc sắp xếp chi tiết nhỏ, nghĩ ra kế hoạch thực hiện, tìm cách thức tốt hoàn thành, kết nối các bên tham gia... Đặc biệt là giải quyết tình huống nhanh nhạy. Kế hoạch và mọi thứ có thể bị tác động thay đổi bất kỳ lúc nào, thế nên kế hoạch dự phòng luôn giữ vai trò quan trọng cần phải nghĩ đến.

#Nhân viên quản lý bộ phận: Nhân viên quản lý bộ phận sẽ giúp bạn rèn luyện kỹ năng quản lý cho một nhóm nhỏ, một trong những kỹ năng quyết định đến thành bại của việc khởi nghiệp của bạn. Ngoài ra, những tình huống thực gặp sẽ khiến bạn được tôi luyện hằng ngày và trưởng thành nhanh chóng trong quản lý.

#Bất kì công việc nào nằm trong mô hình khởi nghiệp của bạn: Mạnh dạn bước vào lĩnh vực bạn yêu thích mà không quá kén chọn vị trí, sẽ tạo cơ hội gặp gỡ lắng nghe những người đã, đang hoặc sẽ đồng hành cùng công việc mơ ước của bạn.

99. Khởi nghiệp từ những điều đơn giản nhất

Văn Quyết quyết định mở một công ty du lịch theo đúng sở trường và ngành nghề cậu học, gia đình, bạn

be cũng rất ủng hộ và giúp đỡ. Quyết đã có một số vốn tương đối trong tay tuy nhiên cả tháng nay gia đình đều thấy Quyết đi sớm về tối nhưng công ty thì vẫn chưa được thành lập, trụ sở chưa thuê được, nhân viên chưa tuyển dụng được. Mọi người có hỏi thăm thì Quyết chỉ nói nhiều về phải chuẩn bị quá, chưa đâu vào đâu cả.

Hiện thực hóa kế hoạch khởi nghiệp luôn là quá trình gian khổ, qua nhiều việc phát sinh, quá nhiều thứ tưởng như không kiểm soát được. Những ngày đầu tiên luôn là khó khăn nhất, nhưng một khi bạn vượt qua được rồi thì những bước tiếp sau sẽ rất vững chắc. Hãy nghe những lời khuyên từ chuyên gia mà chúng tôi tổng hợp như sau:

#Bắt đầu ngay từ bất cứ việc gì: Với những người mới khởi nghiệp, khó khăn lớn nhất là có quá nhiều thứ cần làm mà không phải biết phải bắt đầu làm từ đâu. Đừng ngại ngần, hãy bắt tay làm ngay bất kì việc nào nằm trong tầm tay của bạn. Bắt đầu từ những việc bạn thích làm nhất và dễ dàng nhất. Sau khi hoàn thành được những nhiệm vụ đơn giản, bạn sẽ có thêm động lực để bắt tay vào làm những việc khó khăn, phức tạp hơn.

#Tận dụng những thứ có nền tảng sẵn: Có rất nhiều công cụ, dịch vụ, công nghệ có sẵn mà bạn có thể thuê mượn hoặc sử dụng miễn phí, hoặc dựa vào đó để phát triển ý tưởng, vì vậy đừng phí sức để làm

lại từ đầu. Ví dụ, bạn có thể mua sẵn bàn ghế cho quán ăn, nhà hàng, không cần phải đi thuê thiết kế rồi đóng mới... Hay có thể thuê đội ngũ shipper của một công ty dịch vụ mà không cần phải tuyển nhân viên ship hàng cho bạn.

#Chia sẻ với những người thân: Có thể bạn sẽ cảm thấy khó mở lời, nhất là nói về khó khăn hay sai lầm khi khởi nghiệp của bạn. Tuy nhiên, nếu bạn cứ tự mình loay hoay thì bạn sẽ căng thẳng và áp lực hơn rất nhiều. Hãy chia sẻ một số điều quan trọng với người thân của bạn, không phải tất cả các vấn đề của bạn sẽ được giải quyết theo cách đó, nhưng ít nhất bạn cũng sẽ luôn nhận được sự giúp đỡ và ủng hộ từ những người thân.

#Suy nghĩ đơn giản: Lo sợ thất bại sẽ đem đến nhiều áp lực trong công việc. Câu toàn là hợp lý nhưng nó sẽ dẫn bạn đến chỗ sa đà vào những điểm không quan trọng mà quên đi những yếu tố chính yếu. Khi bắt tay vào việc, hãy cố gắng để mọi việc diễn ra đơn giản nhất có thể. Tập trung phát triển điểm chính yếu của ý tưởng kinh doanh. Từ đây, bạn sẽ có cơ sở xây dựng những yếu tố hỗ trợ khác.

#Tạo điều kiện cho mọi người giúp đỡ bạn: Sau khi bạn chia sẻ với mọi người về ý định kinh doanh của mình, bạn nên nói rõ bạn cần mọi người giúp đỡ, hỗ trợ như thế nào. Điều này khiến cho sự

giúp đỡ của mọi người hữu ích hơn. Ví dụ, nếu bạn đang cần một chuyên gia tiếp thị trực tuyến để giúp bạn điều hành doanh nghiệp, hãy chia sẻ điều này với mọi người bạn gặp, kèm theo là yêu cầu và địa chỉ liên lạc. Mọi người sẽ giúp bạn tìm được người phù hợp.

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG
Địa chỉ: Số 175 Giảng Võ - Hà Nội
Điện thoại: (04) 3851 5380 | Fax: (04) 3851 5381
Email: info@nxblaodong.com.vn
Website: www.nxblaodong.com.vn

Chi nhánh phía Nam
Số 85 Cách mạng Tháng Tám, Quận 1, TP HCM
Điện thoại: (08) 38390970 | Fax: (08) 39257205

99 VIỆC CẦN LÀM TRƯỚC KHI TỐT NGHIỆP ĐẠI HỌC

Chịu trách nhiệm xuất bản: VÕ THỊ KIM THANH

Biên tập: BÙI THỊ PHƯƠNG THÚY
Sửa bản in: NHÀ ANH
Bìa: DIỆP HỒ HỒ
Trình bày: VŨ LÊ THƯ

In 3.000 cuốn, khổ 13 x 20,5 cm tại Công ty Cổ phần In và Thương mại Quốc Duy
Địa chỉ: Số 9, ngách 130/1, ngõ 130 phố Đốc Ngữ, 3a Đình, Hà Nội.
Giấy chấp nhận đăng ký kế hoạch xuất bản số: 1004-2018/CXBIPH/12-54/LĐ
QĐXB số: 274/QĐLK/LĐ do Nhà xuất bản Lao Động cấp ngày 11/4/2018.
ISBN: 978-604-59-9753-6
In xong và nộp lưu chiểu năm 2018.

LIÊN KẾT XUẤT BẢN

CÔNG TY CỔ PHẦN SÁCH ALPHA

www.alphabooks.vn

TẠI HÀ NỘI

Trụ sở chính: 176 Thái Hà, P. Trung Liệt, Q. Đống Đa, Hà Nội

*Tel: (84-4) 3 722 6234/35/36 *Fax: (84-4) 3 722 6237 *Email: info@alphabooks.vn

Phòng kinh doanh: *Tel/Fax: (84-4) 3773 8837 *Email: sales@alphabooks.vn

TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Chi nhánh tại TP. Hồ Chí Minh: 138C Nguyễn Đình Chiểu, Phường 6, Quận 3, TP. Hồ Chí Minh

*Tel: (84-8) 38220 334 | 35

110 CUỐN SÁCH NÊN ĐỌC
TRƯỚC TUỔI 30,
ALPHA BOOKS PHÁT HÀNH

- *Những điều tuổi trẻ thường lãng phí*, Trần Trọng Sâm, 2015
- *Hệ chiếu xanh đi quanh thế giới*, Hồ Thu Hương, Nguyễn Phạm Linh, Phạm Anh Đức, 2016
- *Tôi và Paris, câu chuyện một dòng sông*, Hoàng Long, 2016
- *Nhật bản, đến và yêu*, Dương Linh, 2016
- *Đu học Nhật Bản*, Phi Hoa, 2016
- *Tôi đã đi du học bằng học bổng như thế nào?*, Chu Đình Tái, 2016
- *Độc hành, những khám phá giá trị và kỳ lạ trên con đường tơ lụa*, Hoàng Bảo, 2016
- *Ai sẽ được thăng tiến*, Nguyễn Thụy Khánh Chương, 2016
- *Tìm đường tuổi 20s*, Trần Thị Thùy Trang, 2017
- *Born to be happy - Sống để hạnh phúc*, Nguyễn Hoàng Anh, 2017

SỐNG | NHỮNG VIỆC CẦN LÀM

- ◆ **CHƯƠNG 1:** Thích ứng với môi trường đại học: Trước lạ sau quen
- ◆ **CHƯƠNG 2:** Tích cực học tập: Đừng bỏ phí giảng đường
- ◆ **CHƯƠNG 3:** Sống tích cực: Tự do không buông thả
- ◆ **CHƯƠNG 4:** Học cách đối nhân xử thế: Khôn ngoan chứ đừng khôn lanh
- ◆ **CHƯƠNG 5:** Lựa chọn nghề nghiệp: Nhất nghệ tinh nhất thân vinh
- ◆ **CHƯƠNG 6:** Hoàn thành kỳ tốt nghiệp: Không hoang mang cũng không chủ quan
- ◆ **CHƯƠNG 7:** Chuẩn bị đi làm
- ◆ **CHƯƠNG 8:** Sẵn việc: Cuộc đua kỳ thú
- ◆ **CHƯƠNG 9:** Khởi nghiệp: Tại sao không?

CÔNG TY CỔ PHẦN SÁCH ALPHA

Trụ sở chính: 176 Thái Hà, Đống Đa, Hà Nội

Tel: (024) 3722 62 34

Chi nhánh TP. HCM: 138C Nguyễn Đình Chiểu, P.6, Q.3, TP. HCM

Tel: (028) 38220 334 | 35

www.alphabooks.vn | <https://www.facebook.com/alphabooks>

ISBN: 978-604-59-9753-6

9 786045 997536

99 việc cần làm...

8 935251 409956

Tìm mua ebook của Alpha Books tại: waka.vn, mktapp.com, Alezaa.com

Giá: 89.000đ